

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

DOSTOPNOST STORITEV SPLOŠNEGA POMENA

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

DOSTOPNOST STORITEV SPLOŠNEGA POMENA

Številka: 013-2/2022/1

Ljubljana, 15. junija 2022

Kazalo

	Uvod - pomen storitev splošnega pomena	8
1.	Storitve splošnega pomena z vidika občin	10
2.	Prisotnost izbranih storitev na območju občin	13
3.	Zaznane težave občin pri dostopanju do storitev	15
4.	Težave pri dostopanju do storitev po izbranih področjih	21
4.1	Zaznane težave pri dostopanju do bančnih storitev	23
4.2	Zaznane težave pri dostopanju do poštnih storitev	27
4.3	Zaznane težave pri dostopanju do širokopasovnega interneta	31
4.4	Zaznane težave pri dostopanju do osnovne zdravstvene dejavnosti	35
4.5	Zaznane težave pri dostopanju do storitev državne uprave	39
4.6	Zaznane težave pri dostopanju do storitev oskrbe s pitno vodo	43
4.7	Zaznane težave pri dostopanju do storitev, ki omogočajo mobilnost	47
4.8	Zaznane težave pri zagotavljanju možnosti pridobitve primerne stanovanja	51
4.9	Socialne storitve na področju bivanja in oskrbe starejših	56
5.	Dostopnost storitev invalidom	60
6.	Povzetki analize odgovorov občin	62
7.	Tveganja za dostopnost storitev in predlogi za njihovo obvladovanje	64
8.	Opombe, literatura in viri	69

Računsko sodišče za pridobitev informacij, ki so potrebne za odločanje o izvajanju revizijske pristojnosti, zbira relevantne podatke, jih proučuje in prepoznava tveganja za nepravilno ali nesmotrno porabo javnih sredstev.

Med vsemi 212 občinami smo izvedli raziskavo o težavah, s katerimi se njihovi prebivalci soočajo pri dostopanju do storitev splošnega pomena.

Težave na tem področju so namreč med pomembnejšimi, ki smo jih zaznali tako pri revizijah kot tudi drugih interakcijah z različnimi deležniki na področju lokalne samouprave.

Uvod - pomen storitev splošnega pomena

—
*96,7 % občin je odgovorilo, da je **zaznalo težave** svojih prebivalcev pri dostopanju do izbranih storitev splošnega pomena.*

—
Cilj EU je, da imajo vsi evropski državljani dostop do visokokakovostnih in cenovno dostopnih storitev, kar zmanjšuje socialne in regionalne razlike znotraj EU.¹

—
Evropski steber socialnih pravic² določa, da ima vsakdo pravico dostopa do kakovostnih osnovnih storitev, vključno z vodo, sanitarijami, energijo, prevozom, finančnimi storitvami in digitalnimi komunikacijami.

Storitve splošnega pomena (v nekaterih primerih imenovane tudi osnovne storitve ali univerzalne storitve) lahko na splošno opredelimo kot storitve, ki so tako pomembne, da bi morale biti zagotovljene in primerljivo dostopne za vse prebivalce države. Gre na primer za storitve, kot so oskrba s pitno vodo, ogrevanje, izobraževanje, zdravstvo, internet, pošta. Te storitve zagotavljajo tako država in občine kot tudi zasebni sektor. Na njihovo (ne)dostopnost vplivajo med drugim spremembe v načinu življenja, tehnološki razvoj, selitve, staranje prebivalstva, digitalizacija, klimatske spremembe, finančne razmere, v zadnjem času pa tudi spremembe, ki sta jih oziroma jih bosta prinesli epidemija covid-19 in nestabilne geopolitične razmere. Kako ob tem z omejenimi finančnimi sredstvi zagotoviti oziroma ohraniti primerljivo dostopnost do storitev, je dolgoročen izziv, s katerim se spopada Evropska unija kot celota prav tako pa tudi posamezne države članice.

Za EU storitve splošnega pomena predstavljajo enega od glavnih elementov spodbujanja ekonomske, socialne in teritorialne kohezije ter trajnostnega razvoja. Zagotavljanje dostopnih storitev je za EU pomembno, ker vpliva na kakovost življenja in zdravja prebivalcev, preprečuje socialno izključenost in s tem zmanjšuje socialne in ekonomske razlike med različnimi regijami.

V predpisih Republike Slovenije pojem storitev splošnega pomena ni opredeljen, niti niso določena merila za njihovo določitev. Razvidne so predvsem iz področnih predpisov, v katerih so opredeljene kot posamezne naloge, ki jih morajo država oziroma občine zagotavljati svojim prebivalcem (tako na primer Zakon o zdravstveni dejavnosti³ določa, da mrežo javne zdravstvene službe na primarni ravni zagotavlja občina, Zakon o varstvu okolja⁴ pa med drugim določa, da mora občina poskrbeti za oskrbo s pitno vodo). Kot koncept in posamezno pa jih obravnavajo tudi različni dokumenti dolgoročnega načrtovanja.

Z vidika dolgoročnega obvladovanja izzivov zagotavljanja primerljive dostopnosti do storitev splošnega pomena za vse prebivalce Republike Slovenije sta najpomembnejši krovna strategija razvoja države (trenutno je to Strategija razvoja Slovenije 2030⁵) in strategija razvoja prostora države (trenutno je to Strategija prostorskega razvoja Slovenije iz leta 2004⁶). Z njima naj bi bili usklajeni dokumenti regionalne politike, s katerimi se načrtujejo in izvajajo naloge za skladen regionalni razvoj (na primer regionalni razvojni programi in dogovori za razvoj regij⁷) ter strateški dokumenti posameznih sektorjev, znotraj katerih se v končni fazi zagotavljajo posamezne storitve. Računsko sodišče je v nedavnih revizijah ugotovilo pomanjkljivosti v pripravi in uresničevanju ključnih strateških dokumentov ter pri načrtovanju in vodenju regionalnega razvoja.

Kljub temu da se regionalna politika na ozemlju Republike Slovenije v takšni ali drugačni obliki izvaja že 50 let⁸, se razvoj mest in drugih naselij različnih stopenj pomembnosti (policentrični razvoj⁹), prek katerega naj bi se izboljšala tudi dostopnost do storitev za vse prebivalce Slovenije, ni udeležil v želeni smeri. Iz poročil o prostorskem razvoju izhaja, da sta se okrepila predvsem vloga in položaj Ljubljane, številna regionalna središča pa niso postala močna žarišča razvoja svojih regionalnih območij.¹⁰ Pri tem so največ posledic tudi z vidika dostopnosti do storitev čutila redko poseljena, demografsko starejša in slabo prometno dostopna območja, ki so postala še manj ekonomsko zanimiva, delovno aktivno prebivalstvo jih je zapuščalo, kar se je izrazilo v dodatnem slabšanju njihovega demografskega potenciala, slabšanju opremljenosti z oskrbnimi (in storitvenimi) dejavnostmi in zmanjševanju dostopnosti s sredstvi javnega prevoza. Po drugi strani pa smo zaradi povečanega povpraševanja in višjih cen nepremičnin v mestnih središčih priča vse večji koncentraciji prebivalstva v tako imenovanih spalnih naseljih ob avtocestnem križu (suburbanizacija), kjer se ustvarja pritisk na zagotovitev storitev, ki dotlej na teh območjih niso bile tako potrebne (javni prevoz, cestne povezave, stanovanja, trgovska središča).

[Več v revizijskem poročilu o načrtovanju in vodenju regionalnega razvoja >>](#)

[Revizijsko poročilo: Uresničevanje Strategije razvoja Slovenije 2030 in Agende za trajnostni razvoj do leta 2030 >>](#)

V EU so z vidika dostopnosti kot še posebej problematična izpostavljena podeželska območja¹¹. Ta so pogosta tudi v Republiki Sloveniji, ki je po stopnji urbanizacije med najnižjimi v EU. Kar 81% občin spada med redko poseljena območja, le Ljubljana in Maribor pa med gosto poseljena območja.¹²

Storitve splošnega pomena z vidika občin

1.

Namen

Raziskavo smo izvedli, da bi dobili boljši vpogled v področje, ki je izjemno pomembno za prebivalce in javne finance. Njene rezultate, skupaj z našimi opažanji glede na javno dostopne podatke, predstavljamo z namenom seznanjanja javnosti in kot pripomoček za vse deležnike zagotavljanja dostopnih storitev splošnega pomena.

Zakaj smo vprašali občine?

Čeprav storitve v vseh primerih niso in tudi ne morejo biti vezane na njihovo območje, občine predstavljajo tisto enoto države, ki je oziroma naj bi bila najbolj v stiku s prebivalci svojega območja in zato tudi najbolj pozna problematiko dostopnosti storitev na svojem območju. Prav tako je zagotavljanje velikega števila storitev oziroma pogojev za njihovo izvajanje v pristojnosti občin, obenem pa so (poleg države) pristojne za načrtovanje regionalne politike in izvajanje nalog regionalnega razvoja.

Omejitve

Pri analizi in predstavitvi smo izhajali iz javno dostopnih podatkov in odgovorov občin, pri čemer pravilnosti oziroma točnosti teh podatkov nismo preverjali.

Ker enoten seznam storitev, ki naj bi se zagotavljale, v Republiki Sloveniji ne obstaja, smo za potrebe raziskave izhajali iz storitev, za katere predpisi določajo, da jih morajo država oziroma občine zagotavljati svojim prebivalcem (na primer pitna voda, zdravstvene storitve, vrtec), poleg teh pa smo v raziskavo vključili tudi nekatere storitve, ki jih predpisi ne opredeljujejo kot „obvezne“, a iz mednarodnih dokumentov, dokumentov dolgoročnega načrtovanja, strokovnih prispevkov ter ocene občin izhaja, da je njihova zagotovitev nujna (na primer bančna storitev bankomata, trgovina z osnovnimi življenjskimi potrebščinami).

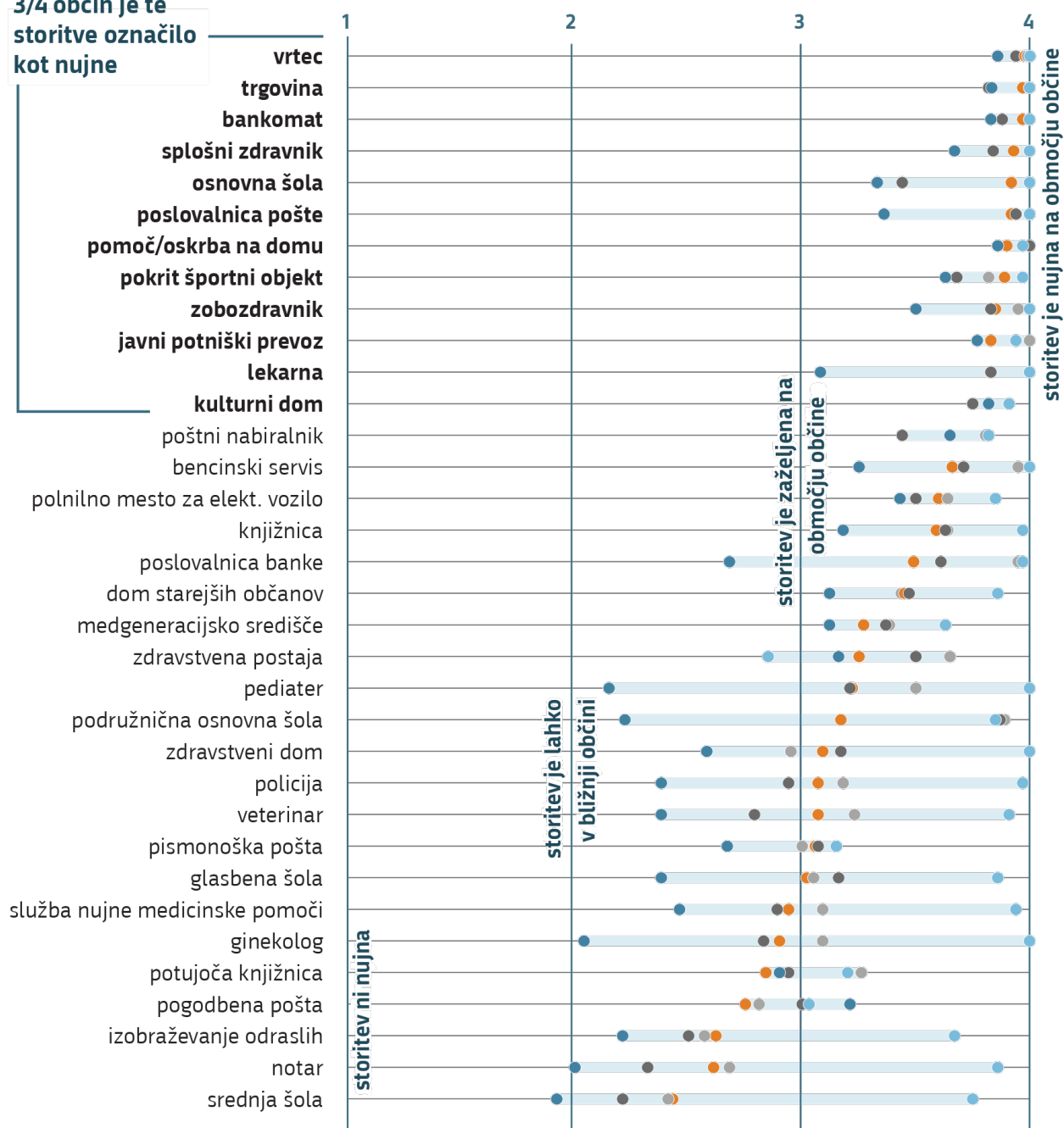
Občine so v raziskavi kot nujne oziroma vsaj zaželeno opredelile 23 od 34 storitev, o katerih smo jih vprašali. Pri tem je več kot tri četrtine občin podalo oceno, da je na območju občine nujna dostopnost vrtca, trgovine, bankomata, splošnega zdravnika, osnovne šole, poslovalnice pošte, pomoči oziroma oskrbe na domu, pokritega športnega objekta, zobozdravnika, javnega potniškega prevoza, lekarne in kulturnega doma. Kot najmanj nujne pa so občine v povprečju opredelile srednjo šolo, notarja in izobraževanje odraslih (več kot 50 % občin je podalo oceno, da gre v teh primerih za storitev, ki se lahko nahaja v bližnji občini).

Občine z večjim številom prebivalcev so v povprečju z višjo oceno pomembnosti ocenile več storitev kot občine z manj prebivalci. Občine z več kot 15.000 prebivalci¹³ so skoraj vse storitve opredelile kot nujne. Občine z večjim številom prebivalstva praviloma zajemajo eno ali več urbanih središč, kjer je nabor storitev večji kot na bolj ruralnih območjih, kar pomeni, da zaznavajo več povpraševanja po širšem in bolj raznolikem naboru storitev na lastnem območju kot občine brez večjih središč, ki se pri zagotavljanju storitev praviloma lahko zanašajo na ponudbo iz bližnjih središč, ki se nahajajo v večjih občinah.

Kako občine ocenjujejo nujnost prisotnosti posamezne storitve na območju občine (višja kot je ocena, bolj je za občine pomembna dostopnost na območju občine)

- vse občine
 ● občine do 2.000 prebivalcev
 ● občine z več kot 15.000 prebivalci
● velike, redko poseljene občine
 ● občine z večjim deležem starejših od 80 let

3/4 občin je te storitve označilo kot nujne

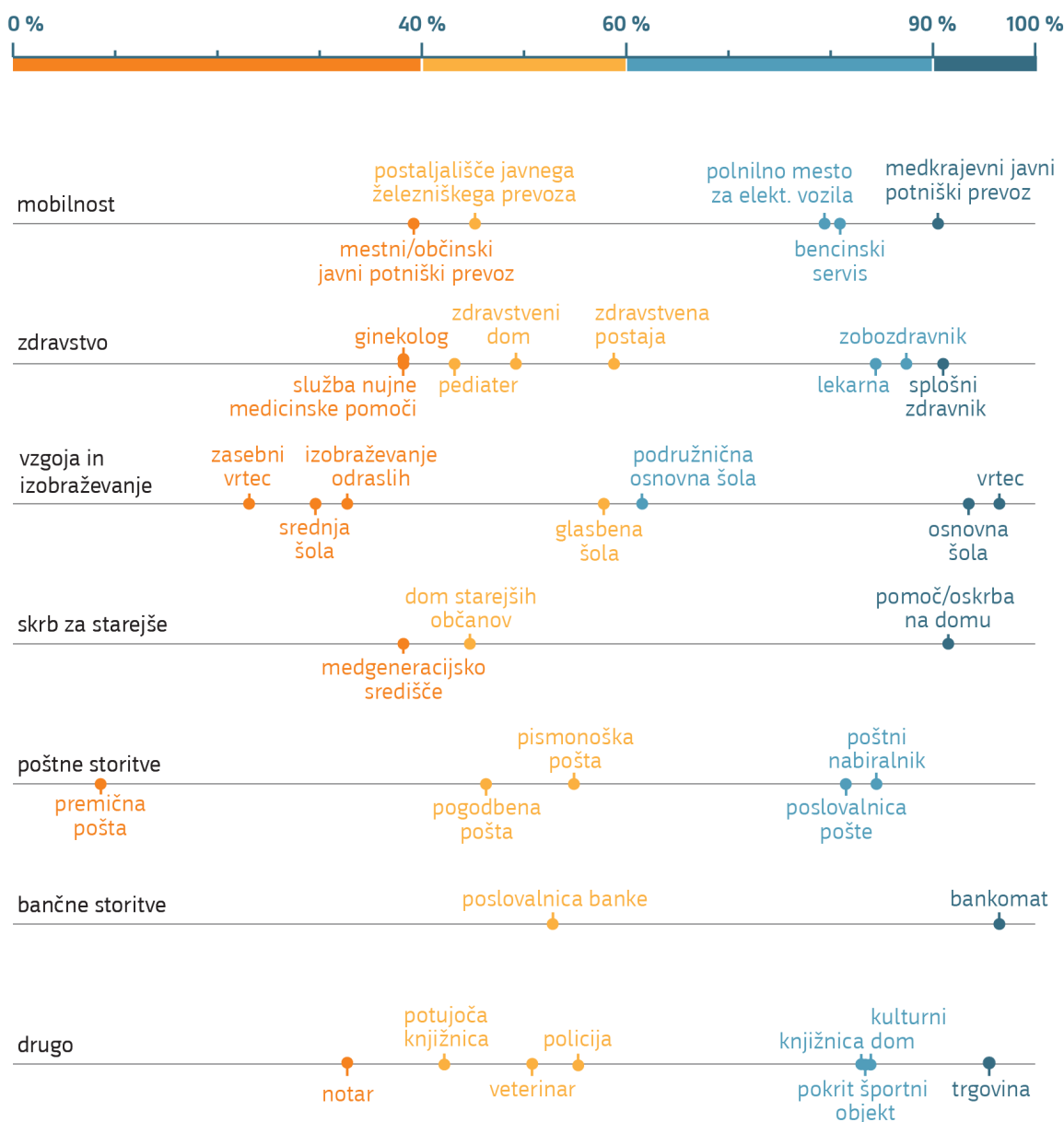
Tudi sicer so za občine z različnimi značilnostmi najpomembnejše različne storitve, pri čemer pa do bistvenih razlik v samih ocenah ne prihaja. Še najbolj odstopajo občine, ki imajo večji delež prebivalcev, starejših od 80 let¹⁴, saj so med najpomembnejše storitve visoko uvrstile pomoč oziroma oskrbo na domu, poslovalnico pošte in javni potniški prevoz. Prav tako so občine z več kot 15.000 prebivalci v primerjavi s preostalimi občinami več poudarka dajale zdravstvenim storitvam, ki presegajo dostop do splošnega zdravnika (na primer pediater, ginekolog, zobozdravnik, lekarna), za občine z manj kot 2.000 prebivalci¹⁵ pa je glede na ostale skupine občin bolj pomembna tudi prisotnost kulturnega doma.

Prisotnost izbranih storitev na območju občin

2.

Iz odgovorov občin izhaja, da se na njihovih območjih v večini primerov nahaja večina storitev, ki jih ocenjujejo kot nujne.

Odstotek občin, v katerih je prisotna posamezna storitev¹⁶

—
Enakopravno dostopnost do storitev primerljive kakovosti je smiselno zagotavljati na območjih, ki so si po značilnostih, ki so za zagotavljanje posameznih storitev pomembne, podobna.

Relativno visoka prisotnost izbranih storitev na območju občin je posledica dejstva, da obstoječi sistem lokalne samouprave zagotavljanje večine izmed storitev, ki so za občine oziroma njihove prebivalce najpomembnejše, opredeljuje kot obvezne naloge občin, kar pomeni, da jih občine na svojem območju morajo zagotavljati.

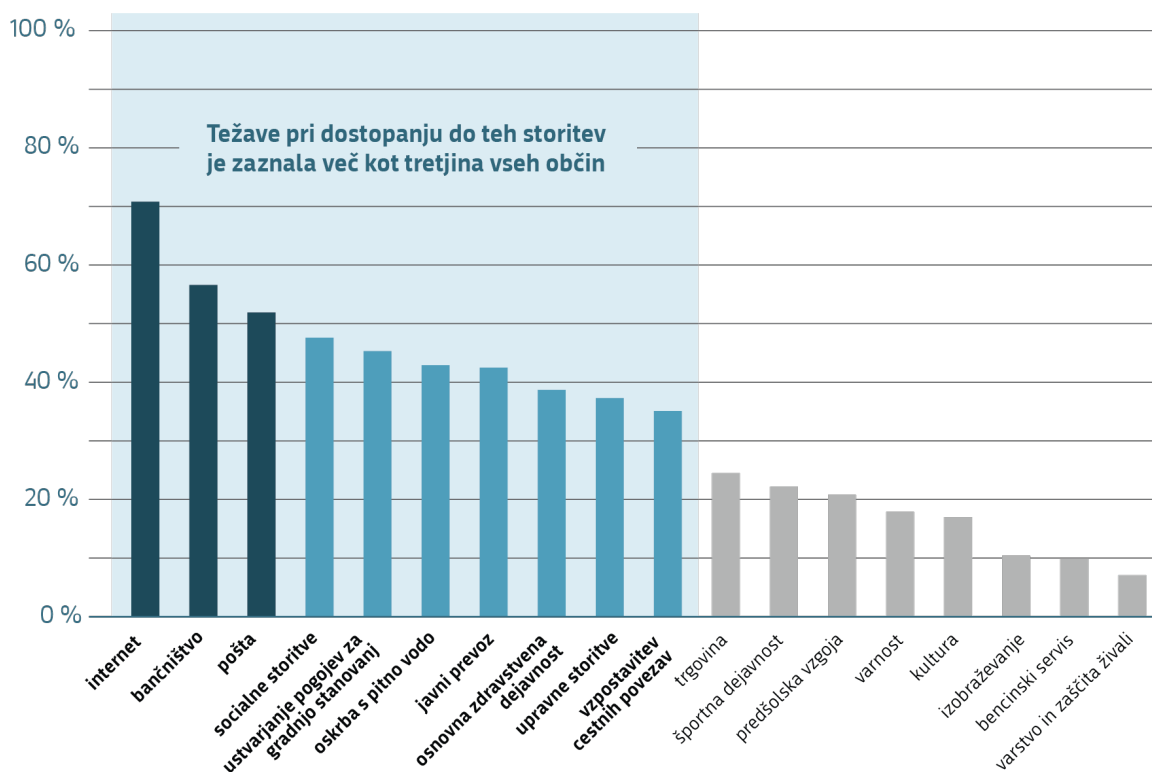
Sam obstoj določene storitve na območju občine pa še ne pomeni, da je ta dostopna vsem prebivalcem občine oziroma da se izvaja kakovostno. Tako so v večini primerov znotraj občine tudi območja, kjer posamezna storitev ni dostopna ali pa se storitev izvaja v slabši kakovosti kot na ostalih primerljivih območjih.

Zaznane težave občin pri dostopanju do storitev

3.

Kljub relativno visoki prisotnosti izbranih storitev na območju občin so skoraj vse občine (205 oziroma 96,7 % občin) zaznale težave svojih prebivalcev pri dostopanju do posameznih storitev.

Odstotek občin, ki so zaznale težave svojih prebivalcev pri dostopanju do storitev na posameznem področju

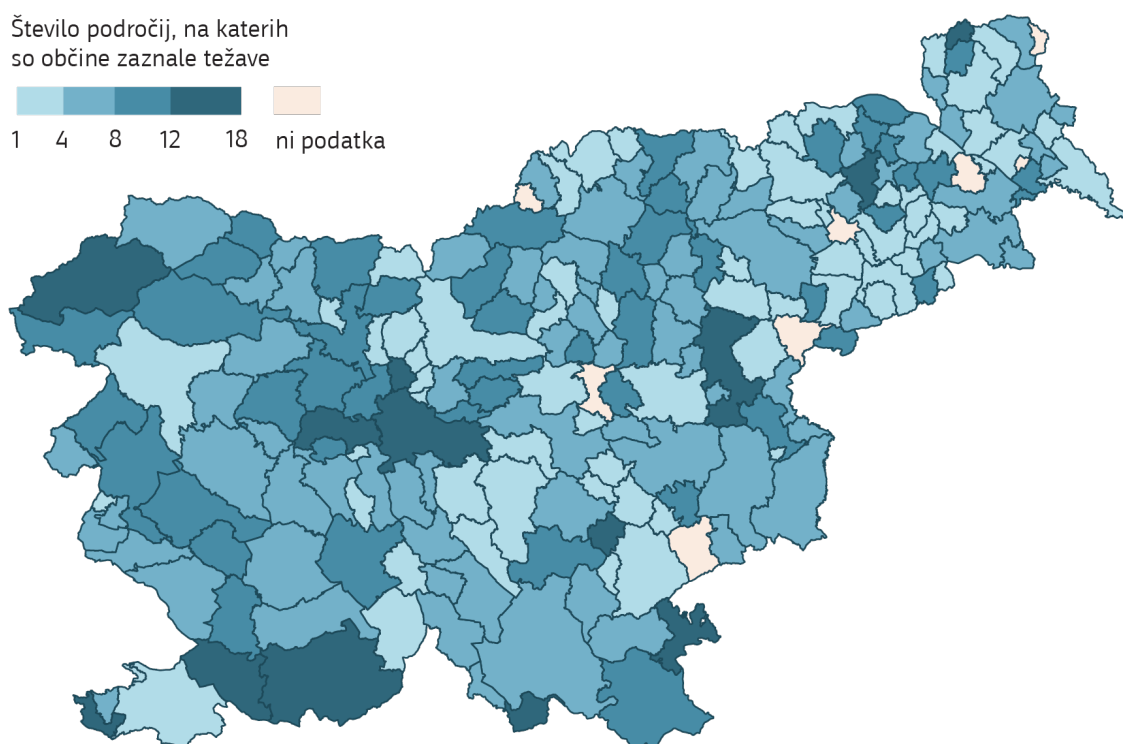

Najpogosteje so občine težave svojih prebivalcev zaznale pri dostopanju do storitev širokopasovnega interneta, bančništva in pošte. Težave v zvezi s temi storitvami je zaznala več kot polovica vseh občin. Najbolj izstopa delež občin, ki so zaznale težave svojih prebivalcev pri dostopanju do storitev širokopasovnega interneta, kar je problematično predvsem z vidika vse večje digitalizacije storitev (bančništvo, trgovina, upravne storitve), saj je funkcionalen internet predpogoj za njihovo uporabo. Enako velja za področje

javnega prevoza v kombinaciji z vzpostavljanjem ustreznih cestnih povezav, saj javni prevoz poleg osnovne storitve služi tudi kot instrument dostopanja do ostalih storitev, in sicer predvsem za osebe, ki nimajo lastnega prevoza oziroma ne morejo voziti (na primer starejši, socialno šibkejši).

Po drugi strani pa je težave svojih prebivalcev pri dostopanju do storitev na 8 izmed 18 izbranih področij zaznala manj kot četrtina občin. Iz navedenega je mogoče sklepati, da gre v teh primerih za storitve, katerih dostopnost je relativno dobro zagotovljena na celotnem ozemlju države. Podrobneje teh področij storitev zato v nadaljevanju ne predstavljamo.

Prikaz odgovorov občin o številu področij (od 18), na katerih so zaznale težave svojih prebivalcev

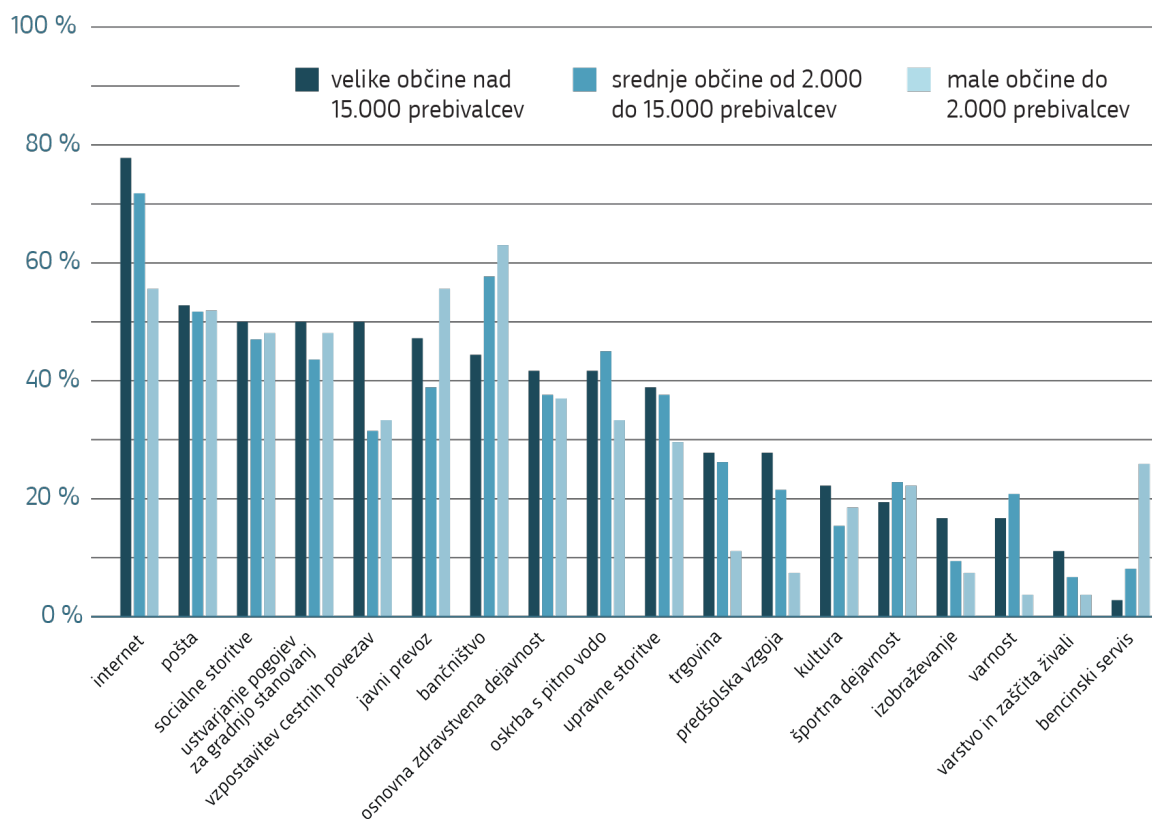

Iz odgovorov občin izhaja, da so občine z določenimi značilnostmi težave svojih prebivalcev pri dostopanju do storitev zaznavale v večjem deležu kot ostale občine. Tako so se za pomembne značilnosti izkazale predvsem število prebivalcev, delež starejših od 80 let ter površina in gostota poselitve.

Z vidika števila prebivalcev je največ težav izpostavila skupina občin s 15.000 in več prebivalci. Navedeno je glede na občine z manj prebivalci še posebej izrazito na področju vzpostavljanja cestnih povezav, izobraževanja in dostopa do širokopasovnega interneta. Po drugi strani pa imajo prebivalci teh občin bistveno manj težav kot prebivalci preostalih občin pri dostopanju do storitev bančništva ter bencinskih servisov.

Prebivalci občin z najmanj prebivalci (manj kot 2.000) so glede na odgovore občin težavam pri dostopanju do storitev izpostavljeni nadpovprečno predvsem na področju javnega prevoza in bančništva, občutno manj kot občine z več prebivalci pa na področju dostopa do širokopasovnega interneta, trgovine, predšolske vzgoje in varnosti.

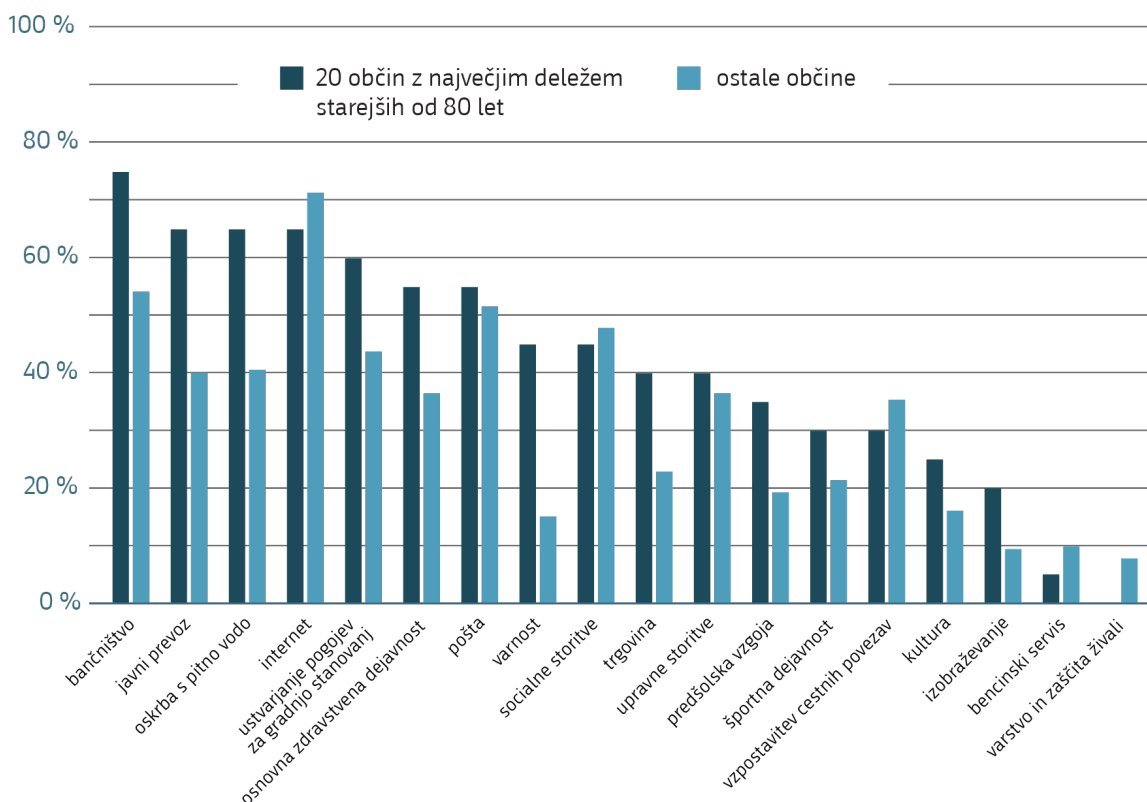
Zaznane težave občin v zvezi z dostopnostjo izbranih storitev glede na število prebivalcev

V prihodnosti lahko pričakujemo porast povpraševanja po storitvah za starejše, saj se prebivalstvo zaradi majhnega naravnega prirasta in podaljševanja življenjske dobe stara. Razmerje med starim prebivalstvom in mladim prebivalstvom (indeks staranja) je leta 2021 doseglo 137,1, leta 2033 pa naj bi preseglo 200.¹⁷

Občine z največjim deležem prebivalcev, starejših od 80 let, so skoraj na vseh področjih zaznavale več težav pri dostopanju svojih prebivalcev do storitev kot preostale občine. Pri tem izstopajo predvsem področje varnosti, javnega prevoza, bančništva ter osnovne zdravstvene dejavnosti.

Primerjava zaznanih težav med 20 občinami z največjim deležem prebivalcev, starejših od 80 let, ter preostalimi občinami

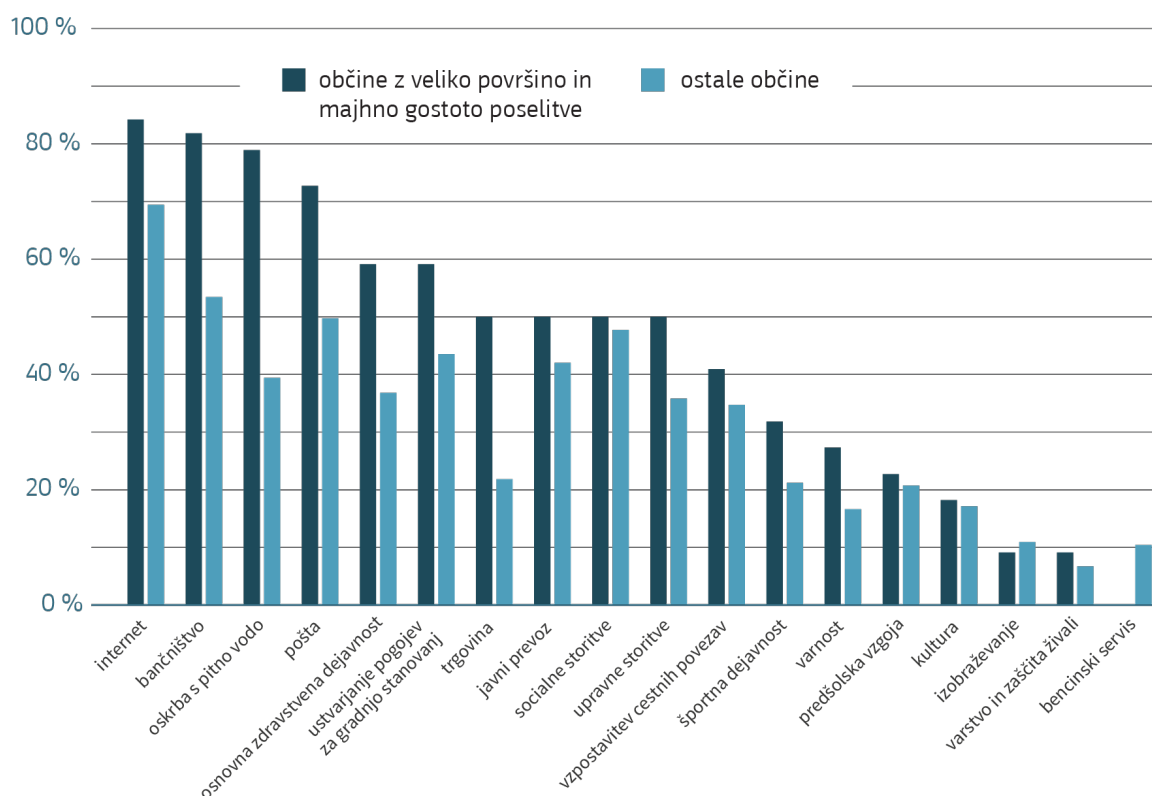
Računsko sodišče je v reviziji [Uspešnost zmanjševanja revščine >>](#) ugotovilo, da se stopnja tveganja revščine starejših samskih žensk, starih nad 65 let, izrazito povečuje.

Prebivalci, ki so starejši od 80 let, potrebujejo specifične storitve (na primer oskrba na domu, dom za ostarele), redkeje uporabljajo digitalne storitve (mobilno bančništvo, spletna trgovina) in so manj mobilni, zaradi česar težje dostopajo do storitev, ki v njihovem kraju niso na voljo. S tega vidika je za to populacijo še posebej pomemben delujoč javni prevoz oziroma njegove alternativne oblike. Nedostopne storitve splošnega pomena pri tej skupini ljudi še dodatno povečujejo že tako visoko stopnjo tveganja socialne izključenosti. S tega vidika je zaskrbljujoč podatek, da naj bi kar polovica starejših v Sloveniji ne imela dostopa do osnovnih storitev v svojem lokalnem okolju, kar je več od povprečja v EU¹⁸.

Več težav svojih prebivalcev pri dostopanju do storitev kot ostale občine so zaznavale tudi občine z veliko površino in majhno gostoto poselitve.

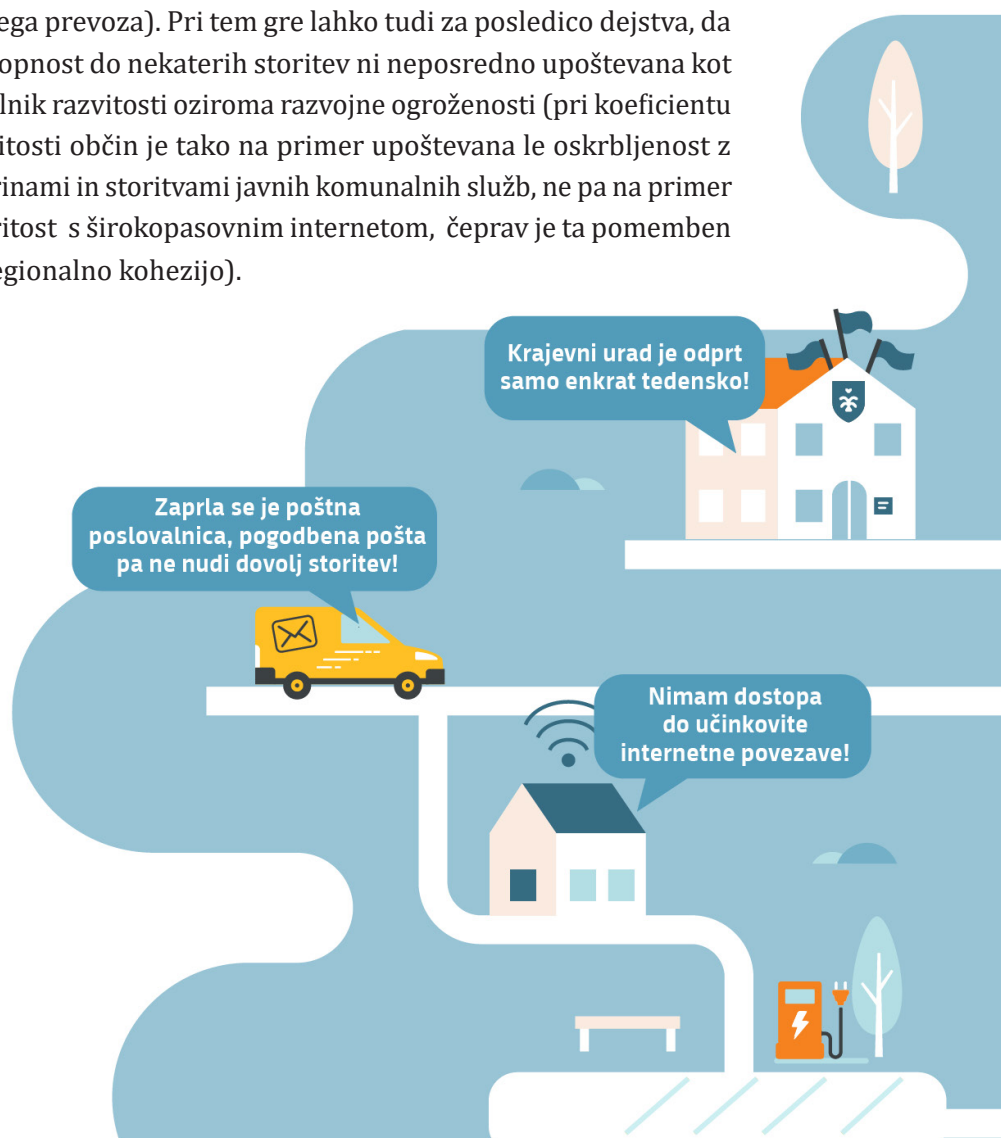
Primerjava zaznanih težav prebivalcev med občinami z veliko površino in majhno gostoto poselitve ter preostalimi občinami

Občine z veliko površino in majhno gostoto poselitve se na skoraj vseh področjih občutno pogosteje srečujejo s težavami svojih prebivalcev pri dostopanju do storitev splošnega pomena kot ostale občine. Takšne značilnosti namreč otežujejo zmožnost zagotavljanja storitev v primerljivi dostopnosti in kakovosti, saj zahtevajo veliko fizičnih lokacij za nudenje storitev oziroma vzpostavljeno in dobro delujočo infrastrukturo, ki omogoča dostop do središč, kjer je skoncentriranih več storitev. Razpršenost prebivalstva na velikem ozemlju pričakovano predstavlja največji izziv za zagotavljanje ustrezne infrastrukture, kot sta širokopasovno omrežje in oskrba s pitno vodo (zahtevajo velika finančna sredstva za izgradnjo), ter tržnih storitev, kot sta bančništvo in trgovina (izvajanje dejavnosti na območjih z majhnim številom prebivalstva praviloma ni rentabilno). Še posebej v občinah s takšnimi značilnostmi se izrazi potreba po razmisleku o dolgoročni vzdržnosti trenutno

predvidenega obsega zagotavljanja določenih storitev, tako z ekonomskega kot ekološkega vidika. Zaskrbljujoča je pogostost težav prebivalcev teh občin pri dostopanju do storitev osnovne zdravstvene dejavnosti.

Odgovore občin o zaznanih težavah smo primerjali tudi glede na kazalnike, s katerimi se meri razvitost oziroma razvojna ogroženost (koeficient razvitosti občin¹⁹ in indeks razvojne ogroženosti razvojnih regij²⁰), pri čemer se ni izkazalo, da bi manj razvite občine oziroma bolj ogrožene regije zaznale več težav kot preostale občine. Celo nasprotno, občine najbolj razvojno ogroženih regij²¹ so skoraj na vseh področjih storitev v povprečju zaznavale manj težav svojih prebivalcev pri dostopanju do storitev kot občine ostalih razvojnih regij (izjema so storitve bencinskih servisov, izobraževanja, socialnih storitev, varstva in zaščite živali ter upravnih storitev, pri čemer so odstopanja bistvena le pri storitvah zaščite živali). Po drugi strani pa so občine razvojno najmanj ogroženih regij²² skoraj na vseh področjih storitev v povprečju zaznale več težav kot občine ostalih razvojnih regij (izjema so področje bančništva, bencinskih servisov, javnega prevoza ter varstva in zaščite živali, pri čemer najbolj izstopajo storitve javnega prevoza). Pri tem gre lahko tudi za posledico dejstva, da dostopnost do nekaterih storitev ni neposredno upoštevana kot kazalnik razvitosti oziroma razvojne ogroženosti (pri koeficientu razvitosti občin je tako na primer upoštevana le oskrbljenost z dobrinami in storitvami javnih komunalnih služb, ne pa na primer pokritost s širokopasovnim internetom, čeprav je ta pomemben za regionalno kohezijo).

Težave pri dostopanju do storitev na posameznih področjih

4.

Izjave občin o zaznanih težavah

BANČNE STORITVE

Ukinjajo se posamezne bančne poslovalnice oz. bankomati. | Na območju občine je lociran zgolj en bankomat. | Ukinitev poslovalnice. | Zaprla se je poslovalnica. | Poslovalnica banke je bila ukinjena pred kratkim. | Ukinitev bančne poslovalnice. | Ukinitev bančne poslovalnice. | Je želja po več bankomatih. | Zapiranje poslovalnic v mestu in zlasti na podeželju. | Ni poslovalnice. V dveh krajevnih skupnostih ni bankomata. | Ukinjanje bankomatov v mestu in na podeželju. | Banke ukinjajo bankomate. | Želijo odstraniti bankomat, ki je v funkciji že prek 20 let. | Po 2. ropu se storitev ni več vzpostavila v naselju, pogrešamo jo, tudi v drugem naselju je premalo ponudbe, umikanje poslovalnic in bankomatov. | Da se v določenem kraju obdrži bankomat, zahtevajo banke sofinanciranje za njegovo poslovanje. | Banko so zaprli. | V letu 2020 se je zaprla poslovalnica banke - zaradi velikega števila delovnih mest, turistično in gospodarsko močne občine je v našem mestu potrebna bančna poslovalnica. | V naselju je banka odstranila bankomat. | Banka je želela bankomat odstraniti. | V občini ni več bančne poslovalnice. | Banka je v preteklosti že ukinila bankomata, zdaj želi ukiniti še zadnjega. | Občasno se pojavljajo pritiski, da bi občina sofinancirala delovanje bankomata. | Pred enim letom se je poslovalnica banke v naši občini zaprla. | Bančna poslovalnica je v okviru pogodbeno pošte, ki se nahaja v pekarni, izvajajo se le del storitev, stranke tam nimajo zasebnosti. | Sedaj imajo naši občani banko na voljo v sosednjih občinah, kar je predvsem za starejše in pa podjetnike, ki tudi več uporabljajo banko, težavno zaradi dostopnosti. | Posamezne banke ukinjajo bankomate. | Ni poslovalnice banke. | Ukinitev poslovalnice. | Na območju občine imamo samo en bankomat. | Trenutno je v občini le ena bančna poslovalnica. | Poslovalnica je bila zaprta leta 2010. | Ukinjanje poslovalnic, skrajšanje poslovnega časa. | Občani (predvsem starejši) nimajo možnosti koriščenja bančnih storitev. Obseg in s tem dostopnost storitve je zmanjšana, le 1 bankomat. | Nedostopnost storitve na podeželju, prekratek delovni čas, sobote zaprto, ni bankomata v občini. | Zapiranje enot bank v manjših krajih. | V letošnjem letu so ukinili poslovalnico. | Združevanje bank, ukinjanje bankomatov. | Zapiranje

poslovalnic in mreže bankomatov izven mestnega jedra, že dvakrat smo ostali brez bankomata. | Ni bankomata v našem večjem kraju. | Zaprla se je poslovalnica banke, ki je imela veliko komitentov naših občanov. | Pred nekaj leti ukinitev enote banke. Ukinjanje bankomatov. | Ukinitev bančne poslovalnice v letu 2020 in s tem dostopnosti le te v sosednji občini za starejše občane brez lastnega prevoza in nevarne bančnega poslovanja prek internetnih aplikacij oziroma bankomata. | Ukinitev bankomatov izven centra mesta. | Ukinjanje bankomatov. | Bančni avtomat ni bil dostopen invalidom, ukinitev bančne poslovalnice. | Poslovalnica je od nas oddaljena 30 km, bankomat se nahaja v sosednji občini, povezave javnega prometa so pa slabe. | V naseljih izven mesta so banke ukinile bankomate. | Bančna poslovalnica v občinskem središču je bila pred leti ukinjena, zato je predvsem starejšim otežen dostop do bančnih storitev. | Prišlo je tudi do poškodovanja (rop) bankomata, ki pa je bil po določenem času ponovno vzpostavljen. | Banke ukinjajo enote poslovalnic in še zlasti dostopnost do bankomatov. | Veliko je starejše populacije v kraju in nimajo dostopa do banke. | Ni poslovalnice v občini. | V občini so ostale le bančne poslovalnice v okviru pošt, banka je želela ukiniti bankomat v kraju ob meji. | Ukinitev poslovalnice. | Določena naselja so še brez bankomatov. | Zapiranje bančnih poslovalnic. | Odprejo poslovalnico, privabijo občane/komitente, nato poslovalnico zaprejo. | Ukinitev bankomatov, zaprtje bančne poslovalnice, poslovalnica ima prekratek delovni čas, bankomati niso na voljo v vseh večjih krajevnih središčih. Poslovalnica ima krajši delovni čas. | Občina je v preteklosti imela poslovalnico banke, ki pa jo je banka ukinila. Najbližja banka je za naše občane na razpolago v 6 km oddaljenem kraju. | V občini ni bančne poslovalnice, samo en bankomat, ki večkrat ne deluje, oddaljenost od poslovalnice 15 in več km, postopno zmanjševanje števila bankomatov. | Banka je izrazila željo po umiku bankomata. | Banka je 2021 zaprla poslovalnico. | Občani so za bančne storitve zdaj vezani na edino pošto v občini, ki pa ima neustrezen urnik poslovanja. | Trend zapiranja poslovalnic ter odstranjevanje bankomatov. | Ukinjanje bančnih poslovalnic in bankomatov na podeželju pa tudi v samem mestu. | V maju 2021 je banka zaprla edino bančno poslovalnico v občini. | Težava je tudi z delovanjem dveh bankomatov v občini, ki sta pogosto v okvari, bankomate ukinjajo na že leta uporabnih mestih. | Najava ukinitev, nedostopne splošne storitve (kredit, vezave, ...). | V občini je le en bankomat. | Zmanjševanje števila bankomatov, zapi-

ranje poslovalnic, krajšanje urnika. | Na voljo je bankomat, poslovalnica banke je bila ukinjena. | Nekateri občani so od poslovalnice banke oddaljeni več kot 25 km. | Ukinitev bankomatov v vaseh - banka zahtevala doplačilo. | Banke niso zainteresirane za postavitve bankomata. Pred leti je bila v občini poslovalnica. | Samostojna bančna poslovalnica je bila pred leti ukinjena, trenutno deluje le poslovalnica v okviru Pošte Slovenije. | Problem dostopa do bančnih storitev zlasti za starejše, ki nimajo možnosti uporabe spletne banke. | V občini ni več bančne poslovalnice, kar je za občane neugodno, saj se morajo voziti v drugo občino - na pogodbeni pošti se izvajajo tudi posli banke, kjer so omejitve glede storitev in poslovanj (omejeni zneski dvigov, pologov, plačil, ni možno urediti večine poslov z osebnim računom). Kratek delovni čas, ob sobotah banke ne delajo, večkrat prazni bankomati. | V občini ni bankomata. | Ni ustrezne bančne poslovalnice, storitev se ne izvaja dovolj kakovostno (2 bankomata, velikokrat prazna). | Zapiranje poslovalnic v manjših krajih. | V občini nimamo bančne poslovalnice, najbližja je oddaljena 40 km. | Ni poslovalnice banke. Občina nujno potrebuje bančno poslovalnico. | Do leta 2020 je bila odprta poslovalnica, ki pa je zaprla svoja vrata. | Občani se do najbližje poslovalnice v eno smer vozijo tudi več kot 40 km, poleg tega pa zaradi razpršenih gradenj veliko občanov ne more dostopati do javnih prevozov, ki jih primanjkuje. | Bančna poslovalnica je nujna. Poslovalnico so ukinili in bankomat se čez vikend večkrat izprazni. | Samo en bankomat. | Neredno polnjenje bankomata. Želja po bankomatih na delu mesta, kjer banke ne vidijo interesa, vsi bankomati so v trgovskem središču, ob spalnih naseljih jih ni. | Plačevati je bilo treba stroške električne energije bankomata, pogosto ni denarja, ni možnih dodatnih storitev. | Dostopnost je ogrožena zaradi prenizkega št. transakcij in težnje po ukinutvi, potrebe po dodatnih bankomatih; izselitev bančnih poslovalnic, ukinjanje bankomatov, ukinitev bančne poslovalnice. | V občini je samo en bančni avtomat, ki ne zadostuje potrebam. | Bančna poslovalnica je bila ukinjena. | V občini ni stalne poslovalnice. | Ukinjanje bankomatov v posameznih naseljih, potreba občanov izven mesta po bankomatih in mobilni banki. | Število bankomatov se je zaradi varčevanja bank zmanjšalo. Potrebe so velike. | Premalo bankomatov. Ni banke.

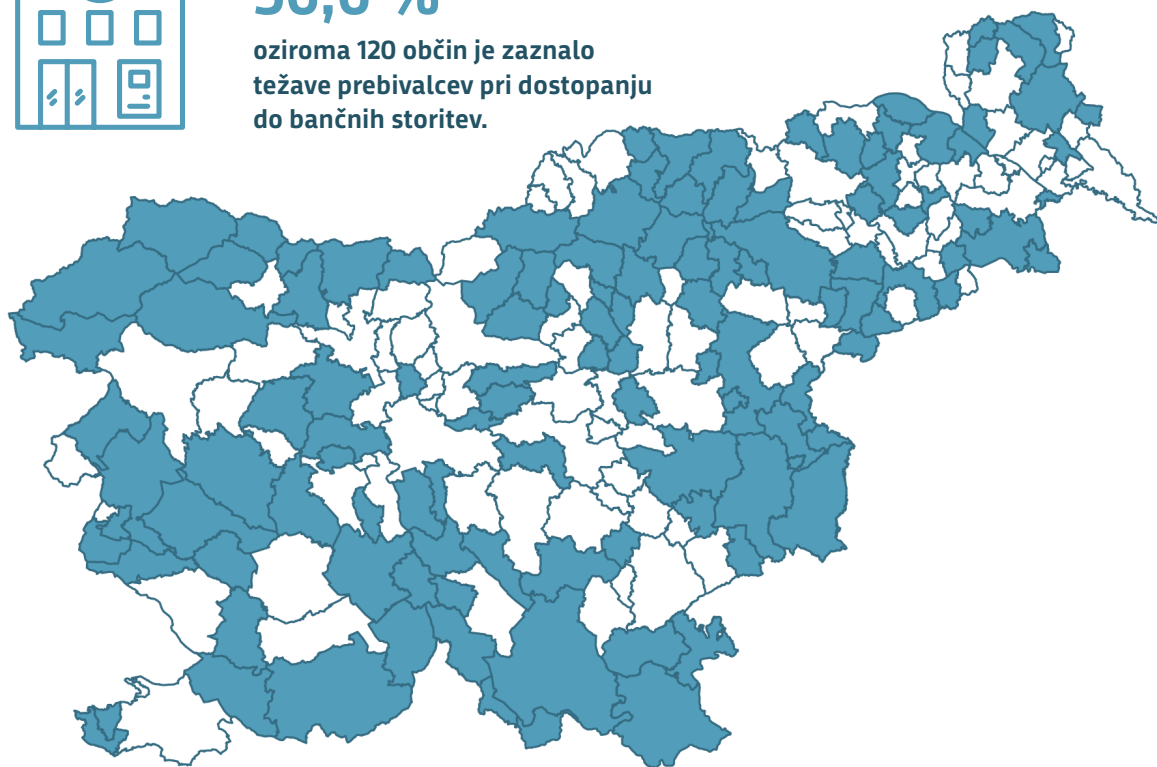
Zaznane težave pri dostopanju do BANČNIH STORITEV

4.1

56,6 %

oziroma 120 občin je zaznalo
težave prebivalcev pri dostopanju
do bančnih storitev.

Storitev bančništva država oziroma občine niso dolžne zagotavljati, njihova dostopnost je zato v veliki meri prepuščena trgu.

Ob razvoju digitalnega bančništva se potreba po obisku fizične lokacije banke zmanjšuje, kar zmanjšuje povpraševanje in banke v želji po racionalizaciji poslovanja vodi v zapiranje poslovalnic, skrajševanje delovnega časa oziroma reorganizacijo načina nudenja storitev.

Zakonodaja kot bančno storitev, ki jo morajo pod določenimi pogoji vsakomur, ki zakonito prebiva v EU, zagotavljati banke, predvideva le dostop do osnovnega plačilnega računa.²³

—
Več občin je bankomat oziroma bančno poslovalnico izpostavilo tudi kot območje socializacije starejših prebivalcev, in sicer predvsem v manjših krajih, kjer drugi prostori socializacije niso zagotovljeni.

Evropski steber socialnih pravic finančne storitve šteje za osnovne storitve, do katerih bi moral imeti dostop vsakdo. Tudi po mnenju večine občin je dostop do storitev bančništva na območju občine nujen. To še posebej velja za bankomate, glede katerih se je kar 86,3 % občin opredelilo, da so nujni na območju občine. Bankomati namreč omogočajo dostop do gotovine, ki je glede na navedbe Banke Slovenije še vedno najpogostejši način plačila blaga in storitev, in sicer predvsem za nekatere skupine prebivalstva, kot so ostareli, slepi in slabovidni, posamezniki z nizkimi dohodki ter prebivalci brez dostopa do elektronskih oblik plačevanja.²⁴

Težave prebivalcev pri dostopanju do bančnih storitev je zaznalo 120 oziroma 56,6 % občin. Izmed teh je več kot polovica (56,3 %) občin z majhnim številom prebivalstva, sicer pa je ta težava značilna za redko poseljene občine²⁵ (85 % redko poseljenih občin je zaznalo to težavo), občine z visokim deležem starejših prebivalcev (70 % občin z visokim deležem prebivalcev, starejših od 80 let, je zaznalo to težavo) in občine z veliko površino²⁶ (60 % občin z veliko površino je zaznalo to težavo).

Najpogostejše izpostavljene težave:

neobstoje poslovalnice
oziroma zapiranje poslovalnic;

neobstoje bankomata oziroma zmanjševanje števila bankomatov;

slaba storitev
(prekratek delovni čas, omejena ponudba storitev).

Kako občine rešujejo te težave

Občine se po lastnih navedbah reševanja tega problema praviloma lotevajo samostojno, pri čemer gre največkrat za obliko komunikacije (poziv, peticija, pritožba, pogajanja) z banko ter dogovarjanje za alternativno obliko zagotavljanja bančnih storitev (na primer mobilne banke), vzpostavitev možnosti plačevanja položnic na občinskih blagajnah, v posameznih primerih pa občine zagotovijo dostopnost z neposrednim sofinanciranjem bančnih storitev (na primer zagotavljanje prostora, sofinanciranje delovanja bankomatov), za kar sicer javnofinančni predpisi ne dajejo podlage.

Izjave občin o zaznanih težavah

POŠTNE STORITVE

Ukinjajo se posamezne poslovalnice pošte. | **Krajšanje delovnega časa.** | Zaradi pomanjkanja kadra in krčenja poštne storitve so želeli v enem izmed krajev ukiniti poštne storitve. | Ukinitve poštne poslovalnice. | V vaški skupnosti so zaprli poslovalnico pošte. Imamo pogodbeno pošto, na kateri ni možno opraviti vseh storitev (oddaja telegramov, omejite pri sprejemu in vračanju pošilk...). | Deljen delovni čas, zaprto ob sobotah – neustrezen odpiralni čas. | Prekratek obratovalni čas poslovalnice pošte. | Zapiranje poslovalnic v mestu in zlasti na podeželju – premajhna pošta, premalo okenc, neprimeren odpiralni čas, le do 18:00. | Potreben bi bil večji nabor storitev na pogodbenih poštah. | Ni poslovalnice. | Pogodbeno pošto ne izvaja vseh dogovorjenih storitev, na primer za oddajo pošilk z brezplačnim vračilom. | V občini je samo pogodbeno pošto, ki ne omogoča vseh storitev, ki jih potrebujejo občani, obenem pa ne omogoča zasebnosti pri izvajanju storitev, saj je poslovalnica v pekarni. | Ukinjajo se pošte po KS in s tem ljudje ne morejo dostopati do poštne storitve, plačil položnic in dviga denarja. | Ukinitve poslovalnice. | Zapiranje poslovalnic na podeželju. | Premalo kadra v obstoječi poslovalnici, preobremenjenost, premajhen prostor. | Omejen delovni čas. | Skrajšan čas poslovanja, zapiranje manjših poslovalnic. | Prekratek delovni čas. | Želje po ukinitvi manjših pošt. | Ukinjena je bila pošta. | Razmišlja se o ukinitvi poštne enote. | Ukinitve javnih poštne storitve. | Ni več poštne poslovalnice, pri pogodbeni pošti pa ni zagotovljen ustrezen prostor, saj ne zagotavlja zasebnosti. | Ukinitve pošte. | Redna pošta je v preteklosti skrajševala poslovalni čas pošte. | Tudi na samo 2 uri na dan. Poštari pošiljke prevzamejo iz pošte, ki je v sosednji občini. V kolikor ne pride do vročitve pošilk, morajo občani prvi dan pošto prevzeti na pošti v sosednji občini (oddaljenost 10 km), šele kasneje je možen prevzem na pošti v naši občini. | Prekratek delovni čas. | Ukinjanje poslovalnic. | V občini sta dve poslovalnici, kar je glede na razpršenost naselij malo. V zadnjem času smo bili celo seznanjeni z morebitno ukinitvijo

ene poslovalnice. | Krajši obratovalni čas – ukinitve več poštne poslovalnic in napoved ukinitve še ene. | **Pošta je odprta samo 2 uri na dan.** | Nivo poštne storitve je s strani države diferenciran. | Obseg storitve je zmanjšan. Tendencia po zaprtju pošt in uvajanju pogodbenih pošt z nižjim nivojem storitve. | Zapirajo se poslovalnice pošte na podeželju, prav tako se tam ukinjajo pogodbene pošte. | **Delovni čas prekratek, sobote zaprto.** | Ukinjena poslovalnica pošte. | Zapiranje enot pošt v manjših krajih – ukinitve pogodbene pošte. | Neugoden delovni čas. | V določenih krajih se je spremenila v pogodbeno pošto, večjih pripomb na storitev ni. | Zapiranje poslovalnic. | Neprimeren delovni čas, po občini ni poštne nabiralnice. | Zaprtje pošte. | Zapiranje pošt. | V letu 2020 začetek poslovanja pogodbene pošte. Problem je prekratek delovni čas in oddaja pošilk. | Prišlo do preoblikovanja v pogodbeno pošto, kar pa kljub vsemu ni enako – ukinitve enote pošte. | **V občini po ukinitvi pošte vzpostavljena pogodbeno pošto, ki ne opravlja vseh storitev.** | Ukinjanje pošt v naseljih izven mesta. | Poštne poslovalnice je bila pred leti ukinjena. | Pošta Slovenije želi ukiniti edino poslovalnico pošte v občini. | Prekratek delovni čas pošt, zaradi česar je tudi obisk pošt vse manjši. | Krajšanje delovnega časa. | Zaprtje pogodbene pošte. | Delovni čas. | Poslovalnice pošte se v manjših krajih zapirajo. | Ukinjanje poštne enote, neracionalno preoblikovanje brez možnosti vpliva občine na odločitve. | Neprimeren odpiralni čas. | Poslovalnica ima krajši, spremenjen delovni čas. | Občina je v preteklosti imela poslovalnico pošte, ki pa je bila s strani Pošte Slovenije ukinjena. | Prekratek delovni čas, težnja po zaprtju, obseg storitev se je zmanjšal. | Premajhno parkirišče. | Omejenost storitev pogodbene pošte. | Krčenje delovnega časa, prenos paketne dostave na sosednjo večjo pošto, neefektivna distribucija oddaje pošilk. | Zapiranje manjših pošt. | **Oddaljenost pošte za prebivalce, ki stanujejo dlje od centra občine.** | Ukinjanje poslovalnic na podeželju in organiziranje drugih oblik poslovanja. | Zaprtje pošte v centru mesta. | V občini deluje samo ena pošta, ki pa ima skrajšan urnik poslovanja (od leta 2020 od 9. do 17. ure, sobote zaprto, pred tem od 8. do 18. ure in sobota od 8. do 12. ure). | Ukinitve poslovalnice. | Delovni čas pošte in zapiranje enot in prenos na bencinske črpalke. | Pošta Slovenije je zaradi racionalizacije pošte hotela ukiniti podružnico v naselju. | Krajšanje urnikov,

ukinitve poslovalnice. | Ukinjena pošta v enem izmed krajev – ukinitve poslovalnice in pogodbene pošte. | V načrtu je ukinitve poslovalnice. | Zapiranje manjših poslovalnic pošte. | Stalno spreminjanje delovnega časa. | Trenutno ni težav, se pa bojimo, da se bo pošta ukinila. | Ukinjanje stalne pošte. | Kratek delovni čas, ob sobotah ne delajo. | Pošta je bila ukinjena, ukinjajo se poštne poslovalnice po manjših krajih. | **Obseg storitev se je zmanjšal, neustrezen delovni čas, storitve se ne izvajajo dovolj kakovostno (ne zaradi zaposlenih, temveč organiziranosti).** | Zapiranje poslovalnic v manjših krajih – problematični delovni čas in prostori. | Na pogodbeni pošti je mogoče urejati storitve v omejenem obsegu, prostori pogodbene pošte niso dosegljivi invalidom. | Omejen delovni čas (deljen delovni čas in zaprto ob sobotah). | Ukinitve pošte v manjših krajih. | Sprememba delovnega časa. | Prekratek oziroma neprimeren delovni čas. | Ukinitve poslovalnice kljub ostremu nasprotovanju. | V občini so delovale tri pošte. Z reorganizacijo sta se dve pošti ukinili, kar pomeni veliko težavo občanom, ki so gravitirali na ukinjeni pošti. Sedaj se morajo voziti, da opravijo pošto storitev. | Prekratek delovni čas, preobremenjenost. | Kratek delovni čas pošte, ob sobotah je poslovalnica zaprta. | Dostopnost poštne storitve v vaškem okolju. | **Poslovalnica ima prekratek delovni čas, občani se pritožujejo, da sploh ne morejo na pošto.** | Ni pošte, samo pogodbeno pošto, ni vseh storitev, zelo omejen čas dostopa, neprofesionalnost, ni zagotavljanja ustreznega varovanja osebnih podatkov, storitev opravlja trgovina v svojih prostorih. | Zaprla se je ena poslovalnica v kar velikem kraju (1.500 ljudi). | **Ukinjanje pošt po naseljih.**

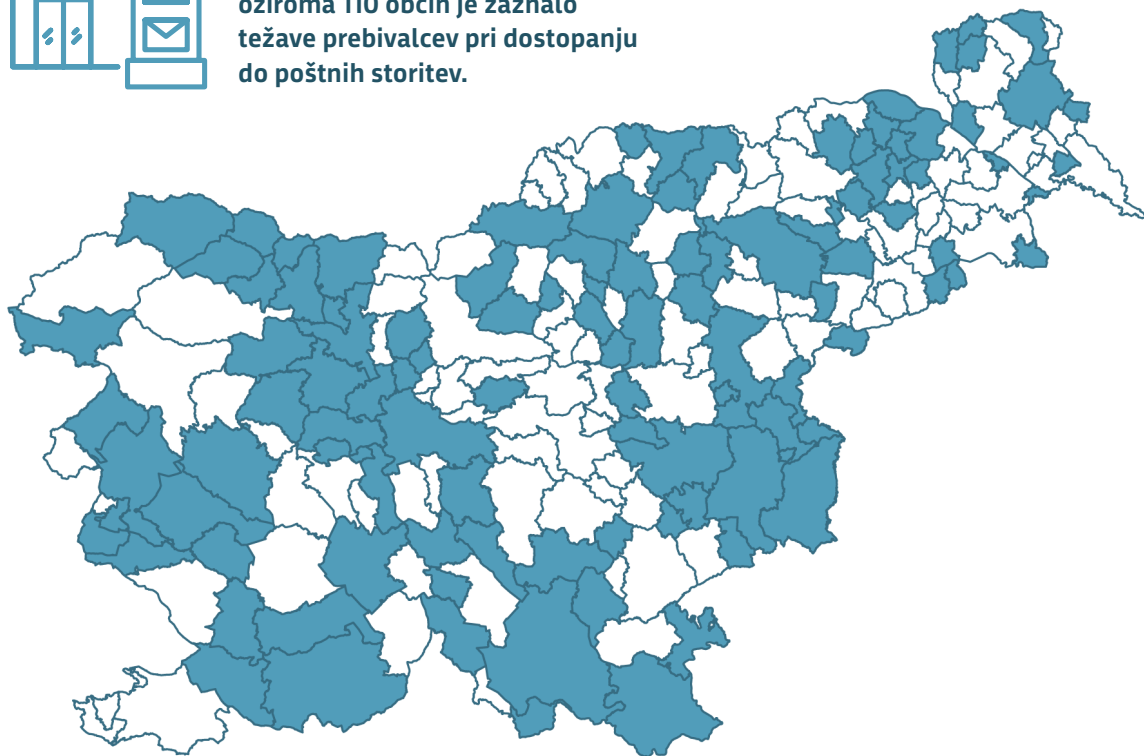
Zaznane težave pri dostopanju do POŠTNIH STORITEV

4.2

51,9 %

oziroma 110 občin je zaznalo
težave prebivalcev pri dostopanju
do poštних storitev.

Določene poštne storitve²⁷ so z zakonom opredeljene kot univerzalne storitve²⁸, kar pomeni, da morajo biti vsem uporabnikom na voljo v predpisani kakovosti in po ceni, dostopni za vse uporabnike poštних storitev. Družba Pošta Slovenije d. o. o. mora kot izvajalec univerzalne storitve zagotoviti tolikšno število in takšno razporeditev kontaktnih točk na celotnem ozemlju Republike Slovenije

Kakovost izvajanja univerzalne poštne storitve določa Splošni akt o kakovosti izvajanja univerzalne poštne storitve, ki kot enega izmed kriterijev določa, da mora biti za 95 % prebivalcev Republike Slovenije praviloma zagotovljeno, da zračna razdalja do najbližje pošte ali pogodbene pošte ne presega 4,5 kilometra.²⁹

oziroma na delu ozemlja, da so upoštevane razumne potrebe uporabnikov poštних storitev.

Število enot zagotavljanja poštних storitev (pošt, pogodbenih pošt) se zmanjšuje oziroma prihaja do njihovega preoblikovanja. Iz analiz trga poštних storitev izhaja, da je v letu 2020 glede na leto 2017 poštno omrežje sestavljalo 24 pošt manj, 10 pogodbenih pošt manj in 2 premični pošti več.³⁰ Gre za problem zmanjševanja povpraševanja po nekaterih poštних storitvah³¹ in posledično vprašanja primerne razmerja med racionalizacijo poslovanja izvajalca univerzalne storitve (manj stroškov) in regulativnim urejanjem financiranja oziroma izvajanja univerzalne storitve (manjši standard oziroma več sredstev). Večina prebivalcev območij, na katerih pride do zaprtja oziroma preoblikovanja pošte, s tem ni zadovoljna, pri čemer največjo težavo predstavlja oddaljenost nove lokacije poslovalnice.³²

Težave svojih prebivalcev pri dostopanju do poštних storitev je zaznalo 110 oziroma 51,9 % občin. Težave so v podobnih deležih zaznavale vse občine, ne glede na število prebivalcev, delež starejših in površino.

Najpogostejše izpostavljene težave:

neobstoj poslovalnic
oziroma njihovo
zapiranje;

slaba storitev
(prekratek delovni čas,
omejena ponudba storitev).

Kako občine rešujejo te težave

Občine so težave najpogostejše poskušale reševati s protestnimi pismi ter pobudami oziroma prošnjami za ohranitev poslovalnice oziroma podaljšanje delovnega časa, ki so jih naslavljale na družbo Pošta Slovenije d. o. o., pri čemer pa so bile večinoma le delno uspešne. V posameznih primerih so se dogovorile za vzpostavitev pogodbene pošte, v nekaterih primerih pa so za delovanje pošte tudi zagotovile prostore oziroma prevzele del sofinanciranja njene delovanja.

Izjave občin o zaznanih težavah

ŠIROKOPASOVNI INTERNET

Nezgrajena infrastruktura. | Ni vzpostavljene mreže. | Širokopasovni internet ni dostopen vsem, ker dobavitelji internetnih storitev niso zainteresirani za investicije, ki zanje tržno niso zanimive. | Razpršena poselitev, oddaljenost, nerentabilnost. | Geografske značilnosti, hribovita in težko ali celo nedostopna območja. | Nedostopnost internetnih storitev. | Slaba pokritost s signalom. Bele lise. | Razpršeno območje, velike razdalje, oddaljenost. | Mala občina, razpršena naselja in hiše – nerentabilnost. | Ni interesa za izgradnjo v razvejanih zaselkih, v strnjenih naseljih se je gradnja šele pričela. | Ni komercialnega interesa za vzpostavitev mreže. | Odmaknjena območja razpršene gradnje. | Ponudba ne omogoča 10 mbit/s. | Bele lise. | Ni izgrajena infrastruktura. | Ni zadostnega komercialnega interesa. | Razpršena poselitev v občini, kar pomeni visok strošek napeljave. | Slab signal ob primeru, da internet uporablja več uporabnikov hkrati. | Ni optičnega omrežja – potrebna ureditev optičnega omrežja – omrežje je še v izgradnji. | Ni komercialnega interesa za izgradnjo optike na podeželju, sivih lis ni. | Manjša oddaljenost zaselka. | Razpis je bil že trikrat objavljen in razveljavljen, saj ni ponudnika, ki bi to izvajal (nerentabilna naložba). | Del občine, ki sega na hribovito območje, ni pokrit s širokopasovnim internetom. | Optika ni povsod dostopna. | Občina ni v celoti pokrita z ustreznim omrežjem, ki bi zagotavljalo takšen prenos podatkov za vsa gospodinjstva. | Oddaljenost gospodinjstev od središča kraja. | Ni interesa operaterja. | Oddaljenost od centra vasi. | Pokritje mesta še ni zagotovljeno. | Zahteven in nedostopen teren. | Zaradi oddaljenosti so premajhne hitrosti interneta. | Do sedaj ni bilo interesa za vzpostavitev teh storitev. | Bele lise. | Nedostopna in razpršena območja. | Bele lise. | Ni tržnega interesa za izgradnjo optike. | V vseh naseljih v občini ni možnosti priključitve na širokopasovni internet, ker zagotovitev za operaterje ni ekonomsko upravičena. | Pričakujemo, da se bo območje naše občine v bližnji prihodnosti pokrilo iz projekta rune. | Velika oddaljenost objektov od glavne linije. | Nedostopnost do storitve. | V času izgradnje omrežja določena območja niso bila med

belimi lisami. | Ni optike – oddaljenost od TK centrale. | Ni zgrajeno širokopasovno omrežje. | Širokopasovno omrežje še ni zgrajeno, pričetek gradnje predviden jeseni 2021. | Odročni kraji nimajo hitrega interneta. | Ni ponudnika. | Razpršena poselitev, finance, soglasja, ni komercialnega interesa – postopna izgradnja. | Širitev optičnega omrežja je odvisna od ponudnikov teh storitev – redka poselitev podeželja. | Posamezna področja še niso pokrita. | Odročni kraj bivanja. | Zaradi razpršenosti in oddaljenosti ni možno zajeti vseh objektov. | Oddaljenost od centrale. | Sive lise. | Zaradi lege občine nimajo vsi občani možnosti priklopa. | Operaterji nimajo interesa vlaganj v ruralnem okolju. | Ni interesa. | Počasna izgradnja in dolgotrajni postopki (rune). | Širokopasovnega interneta ni na območjih, kjer ni komercialnega interesa slovenskih ponudnikov. | Razpršena poselitev, operaterji nimajo ekonomskega interesa po širitvi. | Predeli občine, ki niso tržno zanimivi. | Vsa območja občine niso bila upravičena do sofinanciranja z eksternimi sredstvi. | Ponudniki širokopasovnih storitev nimajo tržnega interesa za vzpostavitev linij. | Nekateri odročni kraji še vedno nimajo dostopa. | Širokopasovno omrežje se je zgradilo na celotnem območju občine, kjer so bele lise, v mestnem območju in območju naselij širokopasovnega omrežja ni. | Ker smo na podeželskem območju, imamo zelo slabo razvito širokopasovno omrežje. Le majhen delež občine ima dokaj dober dostop do interneta. Naše območje, zaradi relativno majhne in razpršene poselitve, ni zanimivo za različne operaterje za izgradnjo širokopasovnega omrežja. | Komercialna nezainteresiranost operaterjev, majhna gostota prebivalstva, gričevnato razložena naselja in s tem povezani visoki stroški gradnje. | Slabši dostop oddaljenih uporabnikov. | Pomanjkljiva infrastruktura optičnih oziroma enakovrednih linij – oddaljeni zaselki nimajo dostopa. | V izgradnji. | Postopki potekajo prepočasno. | Dograditi je treba fiksno omrežje, sredstev ni na voljo. | Omrežje ni zgrajeno na celotnem območju občine. | Bele lise. | Nepokritost ponekod po občini zaradi razpršene poselitve. | Bele in sive lise, počasna gradnja širokopasovnih omrežij. | Bele lise, ni internetne povezave. | Infrastruktura nepokritost. | Ponudniki niso zainteresirani urediti optike. | Problem razpršene gradnje na posameznih območjih (problem tako imenovanih belih lis). | Ni zgrajenega širokopasovnega omrežja. | Ruralno okolje, velika razdalja od centrale. | Razpršenost poselitve, velike razdalje med uporabniki in posledično nezainteresiranost operaterjev za izgradnjo dostopnih omrežij (ekonomsko nevzdržno).

Neustrezni razpisi GOŠO, ki ne spodbujajo operaterjev. | Manjka ustrežna infrastruktura. | Omrežje za širokopasovni internet še ni izgrajeno na celotnem območju občine. | V odročnejših in zaprtih delih občine je dostop slabši. | Določena območja v občini še predstavljajo bele lise. | V višinskem delu občine nimajo dostopa do interneta ali pa je le-ta zelo otežen – zaradi razpršene gradnje operaterji še niso vzpostavili ustrezne pokritosti s širokopasovno povezavo. | Nekatera gospodinjstva nimajo možnosti dostopa do širokopasovnega omrežja. | Izgradnja je v teku do 100-odstotne dostopnosti. | Obstajajo območja občine, kjer ni pokritosti z internetno povezavo ali je le-ta slaba. | Ni omrežja. | Ni v pristojnosti občin. | Razpršena gradnja, zastarelo omrežje. | Ni na voljo v več naseljih na podeželju zaradi velikosti (površine) občine ter razgibanega reliefa. | Ni zgrajeno. | Pokritost območja ni ustrežna. | Oddaljenost objekta od glavnega voda omrežja. | Ni mreže. | Nepokritost na terenu. | Ni kabelske povezave. | Problem oddaljenih naselij. | Komercialni ponudniki v določenih primerih oz. na določenih lokacijah nimajo komercialnega interesa za izvedbo dostopa. | Ni infrastrukture. | 82 gospodinjstev v mestni občini je bilo identificiranih kot bele lise, ki nimajo dostopa do širokopasovnega spleta. | Ni omrežja. | Nekatera območja ne dosegajo teh hitrosti. | Širokopasovni internet še ni izgrajen. | Oddaljenost od večjih naselij. | Bele lise. | Internet je slabo dostopen, ker ni optike. | Na določenih območjih občine je zelo slab internetni signal. | Pri izgradnji projekta so se upoštevale prednostne lise, zaradi tega nimajo vsi dostopa do interneta. | Nezainteresiranost ponudnikov, razpršena gradnja – bele lise. | Oddaljenost od centra, slab signal. | Ni na voljo optike. | Omrežje je pomanjkljivo. | Bele in sive lise, počasna gradnja širokopasovnih omrežij. | Nezainteresiranost ponudnikov, razpršena gradnja. | Premalo vlaganja v optične povezave. | Ni infrastrukture. | Nezadostna infrastruktura. | Zelo razpršena naselja, ni komercialnega interesa, projekt rune se ne izvaja, nezgrajena infrastruktura, težka dostopnost. | Izvajanje gradnje optičnega omrežja. | Na območju občine so sive lise, ki ne zagotavljajo dostopa do interneta, potreba po izgradnji optičnega omrežja, mreža širokopasovnega interneta ni postavljena na območju celotne občine, nezainteresiranost ponudnikov za pokritje območja, ni povezav. | Premajhen pričakovan profit ponudnikov.

Zaznane težave pri dostopanju do

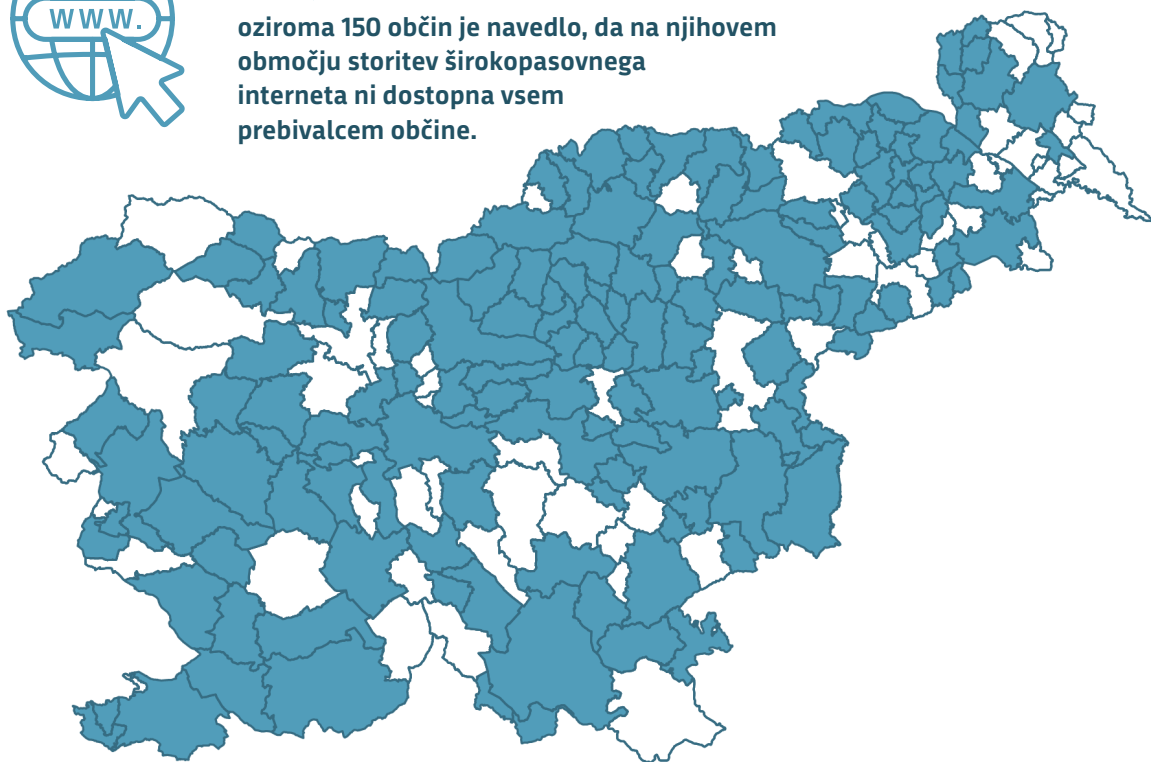
ŠIROKOPASOVNEGA INTERNETA

4.3

70,8 %

oziroma 150 občin je navedlo, da na njihovem območju storitev širokopasovnega interneta ni dostopna vsem prebivalcem občine.

Ob vse večji digitalizaciji je dostop do funkcionalne internetne povezave postal ključen tako za posameznike kot tudi gospodarstvo. Njegova (ne)prisotnost zato pomembno vpliva na možnost zagotavljanja skladnejšega regionalnega razvoja. Še dodatno pa se je pomen dostopa do interneta izrazil ob epidemiji covida-19, saj je omogočal delo od doma, izobraževanje in tako preprečeval socialno izključenost.

Iz raziskav izhaja neposredna povezanost med rastjo širokopasovnih povezav in BDP – 10-odstotni dvig širokopasovne povezljivosti predvidoma povzroči rast BDP na prebivalca med 0,9 in 1,5 odstotne točke.³³

— **Stopnji digitalizacije podjetij sta v vzhodni in zahodni Sloveniji neenaki.** Zelo nizek digitalni indeks je v 2020 imelo v vzhodni Sloveniji 37 %, v zahodni Sloveniji pa 27 % podjetij.³⁴

— Indeks digitalnega gospodarstva in družbe (DESI) meri digitalno konkurenčnost držav EU na področjih povezljivosti, človeškega kapitala, integracije digitalnih tehnologij in digitalnih javnih storitev.

— Občine izpostavljajo tudi situacije, ko je na **ruralnih območjih dostop do širokopasovnega interneta zagotovljen, težave pa ostajajo na mestnih območjih in območjih večjih naselij.** Gre tudi za posledico dejstva, da je bilo sofinanciranje gradnje omrežij usmerjeno predvsem v ruralna območja.

Dostop do interneta s primerno hitrostjo je na podlagi Zakona o elektronskih komunikacijah³⁵ določen kot univerzalna storitev, ki bi morala biti zagotovljena vsem končnim uporabnikom na ozemlju Republike Slovenije. Kljub temu leta 2020 približno 10 % gospodinjstev v Sloveniji ni imelo dostopa do interneta, kar je enako povprečju v EU³⁶. Na zagotavljanje ustrezne širokopasovne povezave vplivajo različni dejavniki, ki so povezani s financiranjem, obstoječo infrastrukturo, geografskimi in poselitvenimi značilnostmi ter pravnim okvirom.

Samo dostop do interneta še ne omogoča njegove uporabe, za to je potrebna tudi ustrezna oprema in znanje, kako jo uporabljati. Dostop do ustrezne opreme je problematičen predvsem za socialno šibkejšo, ob epidemiji covida-19 pa je predstavljal tudi izziv za gospodinjstva, kjer je obenem potekalo izobraževanje otrok in delo od doma. Po indeksu DESI Slovenija počasi napreduje³⁷, pri čemer izziv predstavlja podpovprečna raven osnovnih digitalnih spretnosti³⁸. Pri tem so tveganju za digitalno in socialno izključenost izpostavljeni predvsem starejši in socialno šibkejši.

Iz odgovorov občin izhaja, da v kar 150 (70,8 %) občinah storitev širokopasovnega interneta ni dostopna vsem prebivalcem občine. V skoraj dveh tretjinah teh občin po njihovi oceni več kot 25 % prebivalcev občine nima dostopa do širokopasovnega interneta. Glede na odgovore, ki so jih podale občine, se s to težavo srečujejo predvsem obmejne občine, občine z majhno površino in velikim deležem starejših od 65 let.

Najpogostejše izpostavljene težave:

razpršena poselitev
oziroma razgiban teren;

oddaljenost
posameznih prebivalcev
od večjih naselij;

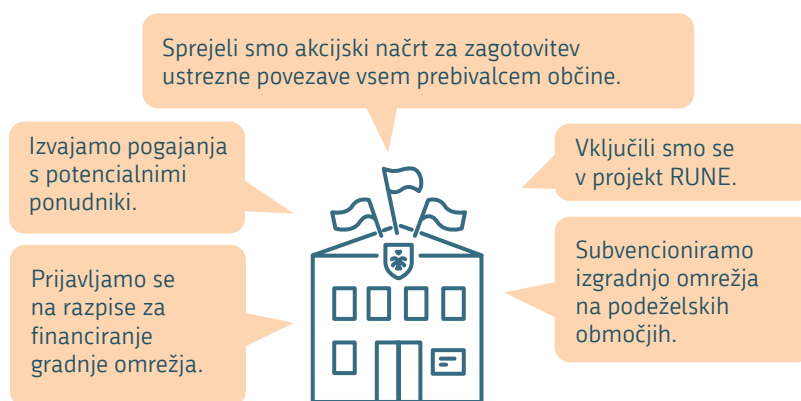
neobstoječa
infrastruktura;

nerentabilnost gradnje
za zasebne ponudnike.

Kako občine rešujejo te težave

Občine to težavo rešujejo s sofinanciranjem izgradnje odprtega širokopasovnega omrežja, spodbujanjem zanimanja komercialnih ponudnikov z nudenjem administrativne pomoči (na primer izdaja služnosti, pomoč pri pridobivanju potrebne dokumentacije), s prijavi na razpise za sofinanciranje gradnje odprtih širokopasovnih omrežij naslednje generacije, ki jih sofinancira EU, ter pristopom k projektu RUNE³⁹.

Izjave občin o zaznanih težavah

OSNOVNA ZDRAVSTVENA DEJAVNOST

Zapiranje pediatrične ambulate. | Pomanjkanje zdravnikov. | Pomanjkanje zdravnikov, zlasti težava splošni zdravnik, pediatri in specialisti medicine dela. | Nujna prva pomoč, zdravstveni dom odprt tudi ob sobotah. | Po mnenju nekaterih občanov je delovni čas prekratek; nekateri bi želeli imeti tudi pediatra in ginekologa. | Samo dva splošna zdravnika za 5.000 občanov in dom starejših. | Ambulante le ob določenih dnevih. | Premalo zdravnikov. | Zdravstvena postaja v Črenšovcih omogoča osnovno zdravstveno oskrbo (zaposlena sta dva družinska zdravnik in dva zobozdravnika). | Pomanjkanje zdravnikov, predvsem pediatrov. | Zagotavljanje dežurne službe v zobozdravstveni dejavnosti, ob sobotah, nedeljah in vikendih po 12. uri. Trenutno je to možno najbližje v ZD Maribor. Previsoke cene zdravil brez recepta. | Pomankanje koncesijskega zobozdravnika in zdravnika splošne medicine. | Prekratek delovni čas. | Pomanjkanje zdravnikov splošne medicine. | Zavračanje zahteve za vzpostavitev poslovalnice za lekarniško dejavnost. | Lahko bi bila zagotovljena tudi kakšna specialistična dejavnost, ni nujne medicinske pomoči, le-ta je zelo oddaljena. | Pomankanje splošnih zdravnikov. | Zelo pogosta odsotnost zobozdravnika. | Splošni zdravnik dela samo 2 dni v tednu – v zdravstveni postaji opravlja delo le en zdravnik. | Potreba po še enem zdravniku družinske medicine. | Pomanjkanje kadra, v času dopustov ambulanta dela samo dopoldne. Ukinitev ambulate v enem izmed krajev. | Potrebovali bi ginekologa in dodatnega zobozdravnika – ni pediatra. | Pomanjkanje zdravnikov družinske medicine in zobozdravnikov koncesionarjev. | Med turistično sezono ni dežurstva. | Nimamo pediatra – briški starši pogrešajo pediatrično ambulanto. | Pomankanje zdravnikov. | Ni dežurne službe med vikendi in prazniki. | Želeli bi zagotoviti vsaj še zobozdravnika, vendar ne dobimo soglasja zzzs in ministrstva za zdravje k podelitvi koncesije. | Manjkajo zdravniki. | Pomanjkanje zobozdravnikov. | Želja po vzpostavitvi splošne ambulate

in zobozdravstvene postaje, velika oddaljenost od teh storitev in slabe povezave. | Osnovna zdravstvena dejavnost v občini je zagotovljena; malce pogrešamo opravljanje dodatnih storitev v zdravstveni postaji (npr. odvzem krvi). | Pomanjkanje dodeljenih timov za opravljanje osnovne zdravstvene dejavnosti, pomanjkanje zdravnikov, preobremenjenost zdravnikov, dolge čakalne dobe, ni nujne zobozdravstvene in splošne ambulate. | Pomanjkanje zdravnikov. | Premalo zdravnikov. | Zdravstveni kader ne želi delati na periferiji. | Premalo programov. | Ni več pediatra v zdravstveni postaji. | Pomanjkanje osebnih družinskih zdravnikov. | Preobremenitev družinskih zdravnikov. | Pomanjkanje zdravnikov na področju splošne in družinske medicine. | Problem pomanjkanja lekarne, zobozdravstvene dejavnosti. | Ker v občini ni bilo osnovne zdravstvene oskrbe, so se bili občani primorani k zdravniku voziti v sosednje občine. | Težave z zagotavljanjem kadra – v središču regije ni urgentnega centra. | Premalo zobozdravnikov glede na število ljudi. | Čakalne dobe. | Prekratek delovni čas. | Premalo programov in zdravnikov splošne/družinske medicine, fizioterapije idr. | Na postaji dela zdravnik 3x na teden. | Pogosta menjava zdravnikov v ambulanti. | Ni dovolj družinskih in splošnih zdravnikov. Pogosto zdravnika ni. | Ni nujne medicinske pomoči ponoči, premalo zdravnikov. | Pomanjkanje družinskih zdravnikov. | Ortodontija – ni bila podeljena nadomestna koncesija v višini 0,5 tima ob že tako predolgi čakalni dobi, predolga čakalna doba v zobozdravstvu, pomanjkanje prostorov za izvajanje dejavnosti v zdravstvenem domu – koncesionarji. | Specialisti družinske medicine ne sprejemajo novih pacientov. | Imajo polno zasedenost oseb, ne prebivalcev občine. | Neustrezni prostori, nemožnost pridobiti še enega zdravnika splošne medicine. | Celotna občina se turistično močno razvija, zato je posebno v poletnih mesecih čutiti veliko potrebo po dodatnih zdravnikih. | Nimamo stalnega zobozdravnika. | Fluktuacija zdravnikov, nedostopnost v času covida – zdravstvena dejavnost je na voljo v sosednji občini, a z omejenim odpiralnim časom. | Pomanjkanje zdravstvenega kadra. | Primanjkuje pediatrov in zdravnikov splošne medicine. | V občini nimamo zdravnika in pediatra. | V občini ni zdravstvene ambulate, zaradi česar je dostopnost do zdravstvenih storitev omejena, saj so zdravstvene ambulate oddaljene 10 ali več km. | Vzpostavitev lekarne – velike težave se kažejo v kadru, pomanjkanje zdravnikov splošne in družinske medicine ter zagotavljanju

proračunskih sredstev za delovanje 24-urne dežurne službe. | Potrebujemo dodatnega splošnega zdravnika. | Pomanjkanje zdravnikov splošne medicine, ortodonta. | Nujnost zdravnika v kraju in enote lekarne. | Premalo zdravnikov. | Oskrba NMP na terenu. | Pomanjkanje enega tima splošnega zdravnika v MP. | Obseg storitve se bo po odhodu koncesionarja v pokoj zmanjšal.

Zaznane težave pri dostopanju do

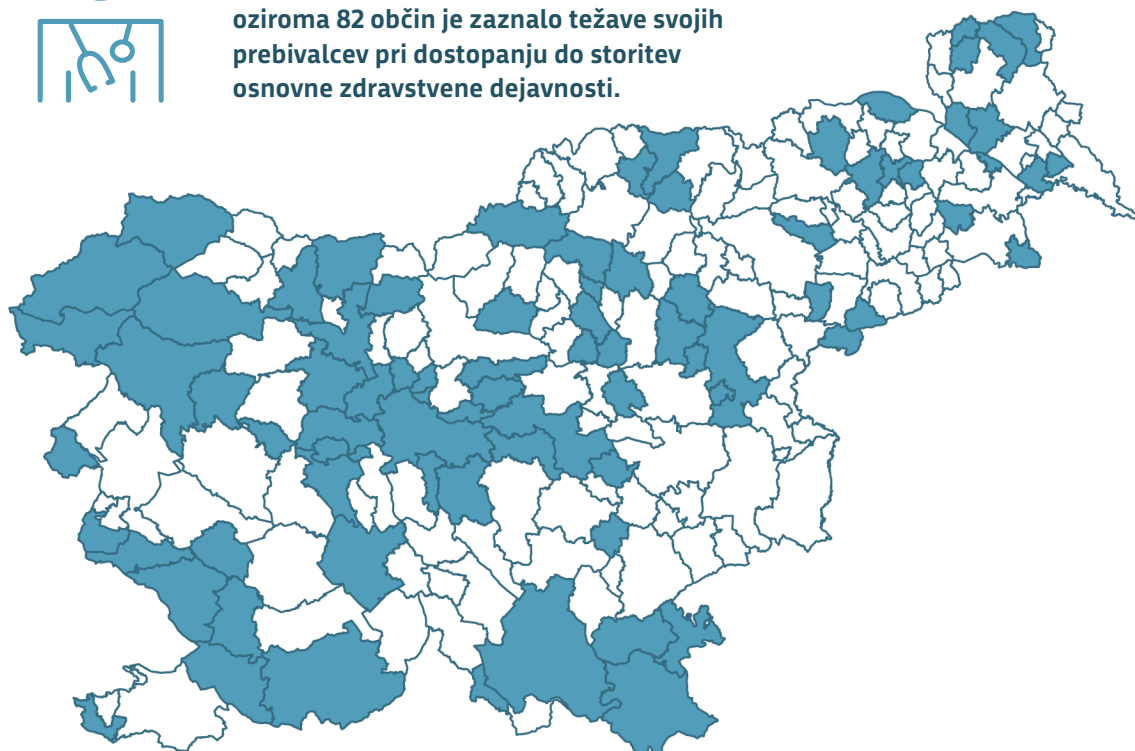
OSNOVNE ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

4.4

38,7 %

oziroma 82 občin je zaznalo težave svojih
prebivalcev pri dostopanju do storitev
osnovne zdravstvene dejavnosti.

Varovanje zdravja je temeljna pravica posameznika na ravni EU⁴⁰ in je tudi ustavna pravica v Republiki Sloveniji. Za uresničevanje te pravice pa mora biti vzpostavljen delujoč in enakopravno dostopen sistem zdravstvenega varstva, ki prispeva k preprečevanju ekonomske neenakosti in socialne izključenosti.

—
*Ustava Republike Slovenije
v 51. členu določa, da ima vsakdo
pravico do zdravstvenega varstva
pod pogoji, ki jih določa zakon.*

Vse več prebivalcev (predvsem v urbanih središčih) nima dostopa do osebnega družinskega zdravnika. Po podatkih ZZZS v letu 2021 okoli 130.000 zavarovanih oseb ni imelo veljavne izbire osebnega zdravnika.⁴²

Osnovna zdravstvena dejavnost⁴¹ je poleg lekarniške dejavnosti del primarne zdravstvene dejavnosti ter naj bi med drugim zajemala preventivno zdravstveno varstvo vseh skupin prebivalcev, splošno oziroma družinsko medicino, zobozdravstvo, zdravstveno varstvo žensk, otrok in mladine ter patronažno službo. Mrežo javne zdravstvene službe na primarni ravni določa in zagotavlja občina.

Težave svojih prebivalcev pri dostopanju do storitev osnovne zdravstvene dejavnosti je zaznalo 82 oziroma 38,7 % občin. Težave na tem področju so zaznavale predvsem redko poseljene občine, občine z veliko površino, občine s 15.000 in več prebivalci in občine z velikim deležem prebivalcev, starejših od 80 let.

Najpogostejše izpostavljene težave:

slaba dostopnost zdravnikov (delovni čas, čakalne dobe);

ukinjanje ambulant, pomanjkanje zdravnikov;

neobstoj dežurne službe, službe nujne medicinske pomoči in slaba dostopnost.

Izpostavljene težave so povezane predvsem s povečevanjem povpraševanja po splošnih zdravnikih. Med razlogi za to se med drugim navajajo staranje prebivalstva, povečevanje kroničnih obolenj⁴³, nezanimanje za specializacijo ter razpršenost organizacije oziroma ureditve mreže javne zdravstvene službe na primarni ravni⁴⁴. Računsko sodišče je v nedavni reviziji ugotovilo, da pristojnosti občin v zvezi z vzpostavljanjem in zagotavljanjem mreže javne zdravstvene službe na primarni ravni niso povsem jasno opredeljene, zaradi česar prihaja do neenotnega ukrepanja občin ter neprimerljive mreže javne zdravstvene službe.

Težavo predstavlja tudi dostopnost službe nujne medicinske pomoči. To naj bi vsaj delno rešila vzpostavitev satelitskih urgentnih centrov, ki naj bi zagotavljali nujno medicinsko pomoč na območjih, ki so zaradi oddaljenosti od urgentnih centrov slabo pokrita. Pri tem pa pogosto dodatni zaplet predstavljata pomanjkanje sredstev za potrebno investicijsko vlaganje ter neurejena ustanoviteljska razmerja med občinami ustanoviteljicami zdravstvenih domov, v okviru katerih naj bi ti satelitski urgentni centri delovali.

[Revizijsko poročilo: Skrb za učinkovit vstop zdravnikov na trg dela >>](#)

Na dostopnost do osnovne zdravstvene dejavnosti prebivalcev občin je dodatno negativno vplivala tudi epidemija covid-19. Po podatkih Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije je bilo namreč zaradi epidemije izvajanje storitev v veliki meri na novo organizirano, posamezne storitve pa se niso izvajale oziroma so se izvajale v omejenem obsegu. Vstop v zdravstvene ustanove je bil omejen, zavarovane osebe so se morale za obisk izbranega osebnega zdravnika predhodno naročiti, kar je povzročalo številne težave, zlasti starejši populaciji, ki ni vešča uporabe interneta, telefonske linije pa so bile skoraj ves čas zasedene.⁴⁵

Kako občine rešujejo te težave

Občine so kot ukrepe za izboljšanje dostopnosti zdravstvenih storitev najpogosteje navedle komunikacijo z Ministrstvom za zdravje (na primer pogajanja za podelitev koncesije), dogovore s pristojnim zdravstvenim domom (za podaljšanje delovnega časa), zagotovitev novih prostorov, prizadevale pa so si tudi za nove zaposlitve in sklepanje dogovorov za delo tudi po izpolnitvi pogojev za upokožitev z obstoječimi zdravniki. Posamezne občine so kot ukrepe navedle tudi štipendiranje študentov medicine in zagotavljanje kadrovskih stanovanj za zdravnike.

Izjave občin o zaznanih težavah

STORITVE DRŽAVNE UPRAVE

Ukinjajo se posamezne izpostave državnih organov – selijo se v večja središča. | V preteklosti so bile enote GURS in FURS tudi v Kamniku. | Krajevni urad odprt premalo časa (1 dan v mesecu 8 ur, 3x v mesecu 2 uri). | Premajhen obseg storitev (ne da se narediti novega vozniškega dovoljenja). | Ukinitve izpostave FURS in kadrovska podhranjenost upravne enote, zato storitve niso ustrezno dostopne. | Ukinjanje poslovalnic, dostopnost le v večjih centrih, stroški in izguba časa za uporabnike, slabša dostopnost. | Prekratek delovni čas (3x tedensko), ogromen interes. | Nekateri občani pogrešajo matični urad, ki pa je sicer dosegljiv v sosednji občini, zato ni tako neobhodno potreben. | Dolgotrajni postopki na GURS. | Centralizacija GURS in FURS – sta predaleč od uporabnikov; UE je zmanjšala obseg storitev v občini s 5 dni na teden na 1 dan na teden. | FURS je v Murski Soboti, dislocirana enota v Lendavi je trenutno zaprta. ZPIZ ima poslovalnico v Lendavi, vendar morajo občani zaradi urejanja določenih zadev (izračun pokojninske dobe) v Mursko Soboto. | Potrebno zagotoviti delovanje upravne enote/krajevnega urada vsaj 1x na teden. | Država storitve centralizira. | Neposredna dostopnost občanov ni zagotovljena. | Zelo omejeno poslovanje krajevnega urada. | Centralizacija ni v prid oddaljenih krajev. | FURS je na voljo našim občanom v občini, ki je oddaljena več kot 15 km. | GURS in sodišče sta od naše občine oddaljeni 30 km. Slednje predstavlja, predvsem starejšim, nepremostljive težave. | Določeni organi so nedostopni zaradi oddaljenosti. | Prekratek delovni čas krajevnega urada (uradne ure le 2x na teden). | Centralizacija državnih storitev. | Delovni čas matičnega urada je prekratek. | Upravna enota 30 km od središča občine, krajevni urad v zadnjih letih pretežno zaprt. | Velik udarec za občino je bil, ko se je leta 2012 v sklopu varčevalnih ukrepov zaprl krajevni urad. Menimo, da bi bilo smiselno, da se ponovno odpre. Podobno menimo, da je bila napaka, ko se je v sklopu tedanjih varčevalnih ukrepov preneslo delovanje FURS

(takrat še DURS) iz bližnjega večjega kraja (Slovenska Bistrica) v Maribor. | FURS v Sevnici ne posluje več, občani imajo težavo, ker morajo opraviti storitev več 30 km stran. | Pogosto zapiranje urada zaradi pomanjkanja zaposlenih. | Delovanje krajevnega urada je omejeno, na en dan na vsakih 14 ali 30 dni, v poletnih mesecih še manj. | Krajevni urad v Kranjski Gori dela samo enkrat tedensko, poleti je zaprt. | Prisotnost UE samo enkrat tedensko. | Obseg storitve je zmanjšan – zaradi slabe dostopnosti se občani obračajo na občino v povezavi z upravnimi zadevami. | Pisarna deluje samo enkrat na teden in ima prekratek delovni čas. | Prekratek delovni čas (2x v tednu), samo matični urad, GURS in FURS ne. | Krajevni urad sicer imamo, a žal ne dela med počitnicami. Ljudje so zelo slabe volje, saj ne ločijo občine od upravne enote. | Ukinjanje izpostav posameznih državnih organov oz. njihovo delovanje v vedno bolj omejenem obsegu (GURS, FURS). | Obseg storitev je za GURS in FURS zmanjšan. Občani se morajo za opravljanje potrebnih storitev odpraviti v Dravograd (FURS) oz. Slovenj Gradec (GURS). | Centralizacija v Ljubljano. | Omejena dostopnost v času razglašene epidemije. Poslovanje je bilo oteženo z vidika omejenega dostopa do fizičnih prostorov/neposrednega dostopa – možno je bilo le pošiljanje po pošti ali vpogledi po predhodnem naročanju, kar je imelo vedno posledico, da do informacije ni bilo mogoče priti v kratkem roku. | Prekratek delovni čas krajevnega urada na sedežu občine. Le 1x na teden. | Poskusili so ukiniti izpostavo. | Ukinitve FURS v Gornji Radgoni. | Predvideno ukinjanje krajevnih uradov. | Obseg storitev FURS se je zmanjšal in centraliziral. | Premalo operativnega časa za stranke. | Krčenje poslovalnic FURS v regiji. | Delovni čas upravne enote na občini, ni nadomeščanj. | Krajevni urad posluje prekratek čas, le en dan v tednu, povpraševanje je veliko. | Dostopnost v sosednji občini. | V zgradbi občine je FURS zaprla svojo pisarno. | Selitev GURS/FURS in ostalih državnih organov v večja regijska središča; nujna decentralizacija. | Obseg storitev v občini se je zmanjšal. | Izpostave ni v občini. | Krajevni urad ima delovni čas premalo dni na teden – krajevni urad odprt samo 1x na teden, ob čemer tudi to upravna enota velikokrat odpove, zato je dostopnost do teh storitev otežena. | Ukinitve matičnega oddelka, preusmeritev občanov na sosednje upravne enote. | Ukinjen je bil krajevni urad. | Občani pogrešajo storitev upravne enote. | Pritožbe občanov, ker je 2013 na Polzeli prenehal

delovati krajevni urad UE Žalec. | Upravna enota Nova Gorica je omejila poslovanje edinega krajevnega urada v občini na dva dneva v tednu, kar je neugodno za osebe, ki so oddaljene od središča občine. | Preselili in ukiniteli izpostavo FURS. | Dislocirane enote se ukinjajo ali pa se jim krajša delovni čas. | Prekratek delovni čas krajevnega urada (UE). | Občani morajo za vse te storitve v Ormož ali celo na Ptuj. | Ukinjanje krajevnih uradov, policijskih pisarn. | Upravna enota krči in čedalje pogostejše zapira krajevni urad. | Krajevni urad na Igu je pred epidemijo deloval enkrat tedensko, v času epidemije in še danes pa krajevni urad ne deluje. | V Sežani ni več izpostave FURS, kar predstavlja težavo za prebivalstvo na celotnem območju Krasa in Brkinov. | Dislocirana enota – krajevni urad premalo izkoriščen, velikokrat zaprt. Velika dodana vrednost za prebivalce pri opravljanju upravnih storitev, GURS. | OE Škofja Loka je za občino krajevno neprimerna lokacija. | Selitev FURS. | UE zapira krajevne urade. | Prostori krajevnega urada niso dostopni invalidom, večji del upravnih storitev je vezan na centralno upravno središče v sosednji občini. | V Bovcu imamo matični urad – UE Tolmin, KU Bovec, kjer lahko občani uredijo nekatere uradne zadeve. Želeli bi si, da bi naši občani imeli čim več možnosti urejanja upravnih zadev na KU Bovec, brez dodatnih urejanj v Tolminu. | Ukinitve lokalnih izpostav, centralizacija sistema in posledično manjša dostopnost ter počasnejše reševanje zadev. | Primer FURS, CSD. Izselitev FURS, znižanje standarda javnih storitev. | Ukinjanje storitev v manjših mestih, kot je Metlika. FURS le 1x tedensko. | Težava je v dostopnosti oz. delovanju krajevnega urada. V okviru reorganizacije se je delovni čas krajevnega urada zmanjšal. Občani morajo tako za ureditev osebnih zadev v Sežano. | FURS se je preselil v Maribor. | Zaželen bi bil krajevni urad. | Zaprt krajevni urad. | Selitev storitev in centralizacija tovrstnih služb lahko pomeni tudi odhod delovne sile in dolgoročno tudi ljudi oziroma družin vse je centralizirano v mestni občini.

Zaznane težave pri dostopanju do

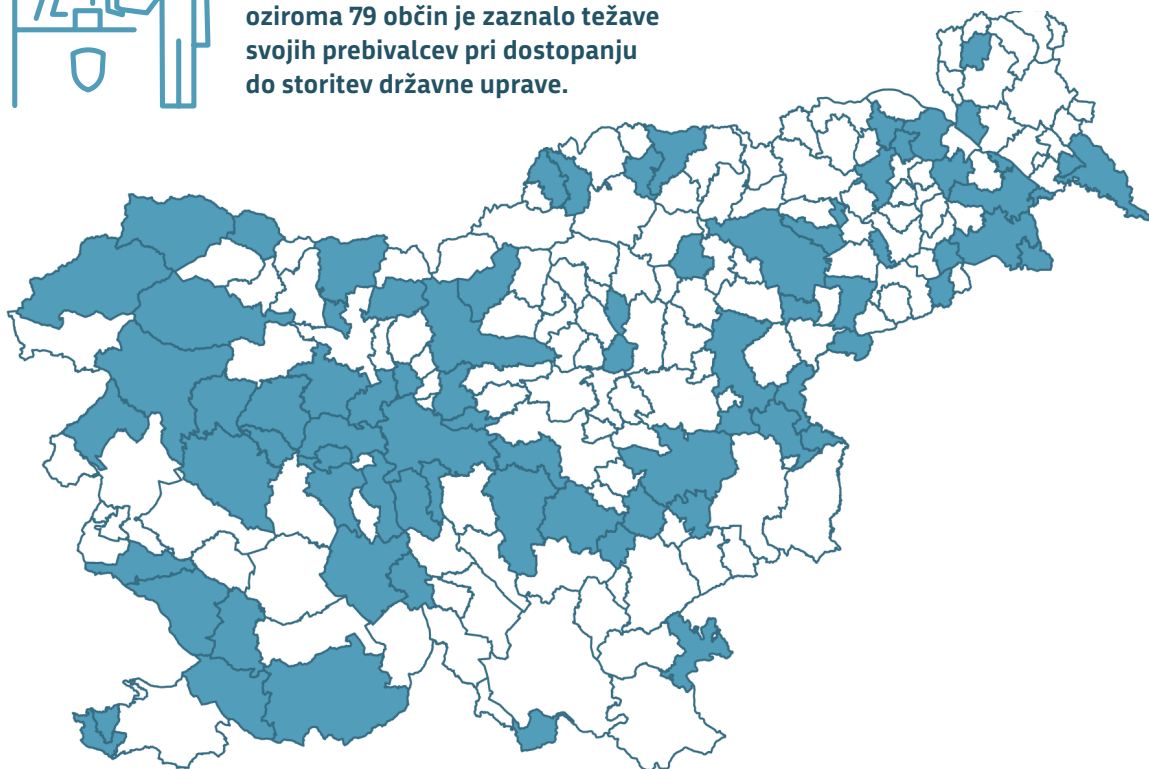
STORITEV DRŽAVNE UPRAVE

4.5

37,3 %

oziroma 79 občin je zaznalo težave
svojih prebivalcev pri dostopanju
do storitev državne uprave.

Storitve državne uprave zajemajo storitve, kot so izdaja potnega lista in osebne izkaznice, odmera davka ob prometu z nepremičninami, izdaja potrdila iz zbirk geodetskih podatkov in podobno. Opravljajo jih upravne enote oziroma krajevni uradi, ministrstva in organi v njihovi sestavi, kot na primer Finančna uprava Republike Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije in drugi.

Tudi na področju teh storitev zaradi različnih razlogov (na primer digitalizacija, spremembe zakonodaje) prihaja do sprememb v zagotovitvenosti dostopa do posamezne storitve. Tako na primer Ministrstvo za javno upravo kot glavni razlog prenehanja delovanja krajevnih uradov v obdobju od leta 2010 do 2018 navaja zmanjšanje obsega upravnih nalog ter manjše povpraševanje po upravnih storitvah, kar posredno pomeni, da ni bilo mogoče zagotavljati ustrezne ravni izvajanja nalog, ki bi bile primerljive z obsegom na sedežih upravnih enot, kar pa zahtevajo veljavni predpisi. Velik delež k zmanjšanju povpraševanja po upravnih storitvah naj bi prispevali spremenjen način življenja, večja mobilnost prebivalcev in ukinitve krajevne pristojnosti za vodenje upravnih postopkov, vezanih na izdajo osebnih dokumentov, upravnih overitev, vpisov v register, prijav oziroma odjav stalnega in začasnega prebivališča.⁴⁶

Težave svojih prebivalcev pri dostopanju do upravnih storitev je zaznalo 37,3 % občin. Glede na odgovore občin so te težave značilne predvsem za občine z veliko površino.

Najpogostejše izpostavljene težave:

ukinitve posameznih enot zagotavljanja upravnih storitev;

reorganizacija upravnih enot in krajšanje delovnega časa krajevnih uradov;

nedostopnost upravnih storitev za starejše prebivalce, ki so manj mobilni in slabše digitalno usposobljeni.

Kako občine rešujejo te težave

Večina občin je svojim prebivalcem dostopnost do in ohranitev upravnih storitev poskušala zagotoviti predvsem z naslavljanjem pristojnih ministrstev, načelnikov upravnih enot in predstojnikov drugih izpostav. V posameznih primerih so občine navedle, da so preprečitev ukinitve krajevnega urada oziroma podaljšanje njegovih uradnih ur dosegle z zagotovitvijo brezplačnih prostorov za njegovo delovanje.

Izjave občin o zaznanih težavah

OSKRBA S PITNO VODO

Lastna oskrba, niso priključeni na javni sistem. | Razpršena poselitev, oddaljenost. | Javni vodovodni sistem ni dostopen vsem gospodinjstvom. | Razpršeno območje, velike razdalje, oddaljenost – nerentabilnost. | Ni ustrezne infrastrukture. Odmaknjeni objekti razpršene gradnje. | Brez vodovoda je eno izmed naselij, ker zaradi naravovarstvenega mnenja gradnja vodovoda ni dovoljena. | Pripravljamo vse potrebno, da zagotovimo naselju priključek za pitno vodo. | Na območju občine ni zadostne količine vode. | Višje ležeče kmetije in gospodinjstva imajo lastno zajetje. | V izgradnji. | Redka poselitev. | Nesorazmerni stroški gradnje, glede na število prebivalcev brez vodovoda ter zagotavljanje neoporečne pitne vode glede na pričakovan odvzem. | Težava je v kraškem terenu, ker ni povsod vodnega vira. | Javni vodovod ni dovolj dostopen. | Manjši zasebni vodovodi na razpršenem območju, kjer ni ekonomsko upravičena gradnja javnega vodovoda. | Ob nastanku občine ni bilo na območju občine niti 1 metra javnega vodovoda. Sistem dograjujemo kolikor nam dopuščajo sredstva. | Vaški vodovodi, občani se ne želijo priključiti na javni vodovod. | Oddaljenost in problematika z napajanjem. Večina jih ima lastna zajetja in so zadovoljni s tem – razpršena gradnja. | Vodovod ima vsako gospodinjstvo. Večina kmetij in oddaljenih hiš nima monitoringa na zasebnem vodovodu. | Oddaljenost od javnega vodovoda. | Razvejenost terena. | Oddaljenost nekaterih majhnih naselij in zaselkov z malo prebivalci od vodovodnega omrežja. | Potrebna še izgradnja manjših sekundarnih odsekov. | Oddaljenost od glavne linije ali finančna nezmožnost. | Preko 500 prebivalcev pije zdravstveno oporečno vodo iz vaških vodovodov. | Ni zgrajenega javnega vodovoda. | Ni zgrajenega vodovodnega omrežja v eni izmed vasi. | Razpršena gradnja, lastna oskrba s pitno vodo. | Razpršenost gradnje. | Oporečnost vode na zasebnih vodovodih. | Posamezne vasi se še okrbujejo z zasebnimi vodovodi, ki večinoma nimajo upravljalca, monitoring se ne izvaja. | Nezmožnost priključka na javni vodovod, ker ni možno zagotoviti zadostnega pritiska. | Zaradi razpršenosti in oddaljenosti je več zasebnih vodovodov. | Razpršena gradnja, majhna poseljenost

težko dostopnih predelov občine. | Gre za redko poseljena območja, kjer v bližini ni zgrajenega vodovodnega sistema. Prebivalci se oskrbujejo prek lastnih zajetij. | Ni interesa. | Zelo razpršena gradnja, vsako leto namenimo sredstva za izgradnjo. | Na posameznih, bolj oddaljenih in redko poseljenih območjih, ki so težje dostopna, ni mogoče zagotoviti ustrezne infrastrukture. | Zaradi razpršene poselitve občine ni racionalna izgradnja javnega vodovoda na celotnem območju občine. | Nekatera gospodinjstva imajo še vedno zasebne vodovode. | Težave z zagotavljanjem pitne vode na določenih območjih. | Problematika pridobivanja služnosti in soglasij, nedovoljena gradnja, visoki stroški izvedbe na oddaljenih lokacijah. | V vseh naseljih še ni zgrajenega javnega vodovoda. | Osamele kmetije oziroma hiše. | Pomanjkljiva infrastruktura javnega vodovoda. | Hišni vodovodi na območju redke poseljenosti samotnih kmetij sami izvajajo monitoring, ni poročil o morebitnih težavah. | Gre predvsem za težje dostopne predele na hribovitem področju, kjer je redka poseljenost, majhen interes občanov za storitve javnega vodovodnega sistema, visoki stroški gradnje. | Lastno vodovodno omrežje zaradi razpršene poselitve. | Zahtevna konfiguracija občine (razpršena gradnja); predlaga se namenitev večjega dela nepovratnih sredstev za gradnjo vodovodnega omrežja. | Občina ima zagotovljen javni vodovod, cca 15 % prebivalcev pa ima svoj vodovod, nad katerim se na izvaja monitoring. | Še vedno veliko zasebnih vodovodov, ki jih občani ne želijo predati v upravljanje občini ali pa prenehati uporabljati. | Onemogočeno priključevanje novogradenj na nekaterih področjih zaradi dotrajanosti in neustreznih kapacitet omrežja. | V poletnih časih zmanjka vode v samem centru mesta. | Na območju razpršene poselitve ni javnega vodovoda, občina pa nima celovitega pregleda nad zasebnimi vodovodi. | Zahtevna konfiguracija terena in pomanjkanje virov pitne vode. | Specifika občine je razpršenost, veliko posameznih vodnih virov, na katere se navezujejo vodovodni odseki. Na nekaterih območjih ni primernih vodnih virov. Težava so omejena finančna sredstva in dolgotrajni postopki urejanja dokumentacije za gradnjo vodovodnega omrežja. | V sklopu gradnje vodovodov občina gradi tudi kanalizacijo in čistilne naprave, kar povečuje stroške investicije. Ni razpoložljivih virov sofinanciranja investicij (državnih in eu sredstev). | Gradimo novo vodovodno omrežje, ki bi zadovoljilo 80 % prebivalcev, a še ni zaključena. Priključ v letu 2022/23. | Oddaljenost zaselkov od primarnega voda. | Zasebni vo-

dovodi v oddaljenih (nestrjenih) naseljih. | Manjša oddaljena naselja in razpršena poselitev (z manj kot 50 prebivalci), ki so oddaljena od javnih vodovodnih sistemov, si oskrbo s pitno vodo zagotavljajo sama. | Ni infrastrukture. | Ni omrežja. | 2 manjši vasi še nimata vodovoda. | Dotrajano vodovodno omrežje. | Ni javnega vodovoda zaradi razpršene poselitve. | Pomanjkanje kapacitet – s projektom oskrba s pitno vodo Suhe krajine se je zgradil primarni vodovod. Da bi imeli vsi občani čisto in zdravo pitno vodo je treba zgraditi še manjkajoče sekundarne vode. | Razpršena gradnja. | Sistem oskrbe s pitno vodo je zgrajen za vse občane, vendar se nekateri uporabniki fizično ali finančno ne zmorejo priključiti. | Gre za območje naselja Vinji vrh, ki je del pobočja Vinske gorice, kjer pa je vsako leto zaznati vse več stalnih bivališč in se je potreba po pitni vodi izredno povečala. | Razpršena poselitev. | Dotrajan vodovod, neustrezne tehnološke rešitve. | Manjka še samo do posameznih objektov.

Zaznane težave pri dostopanju do

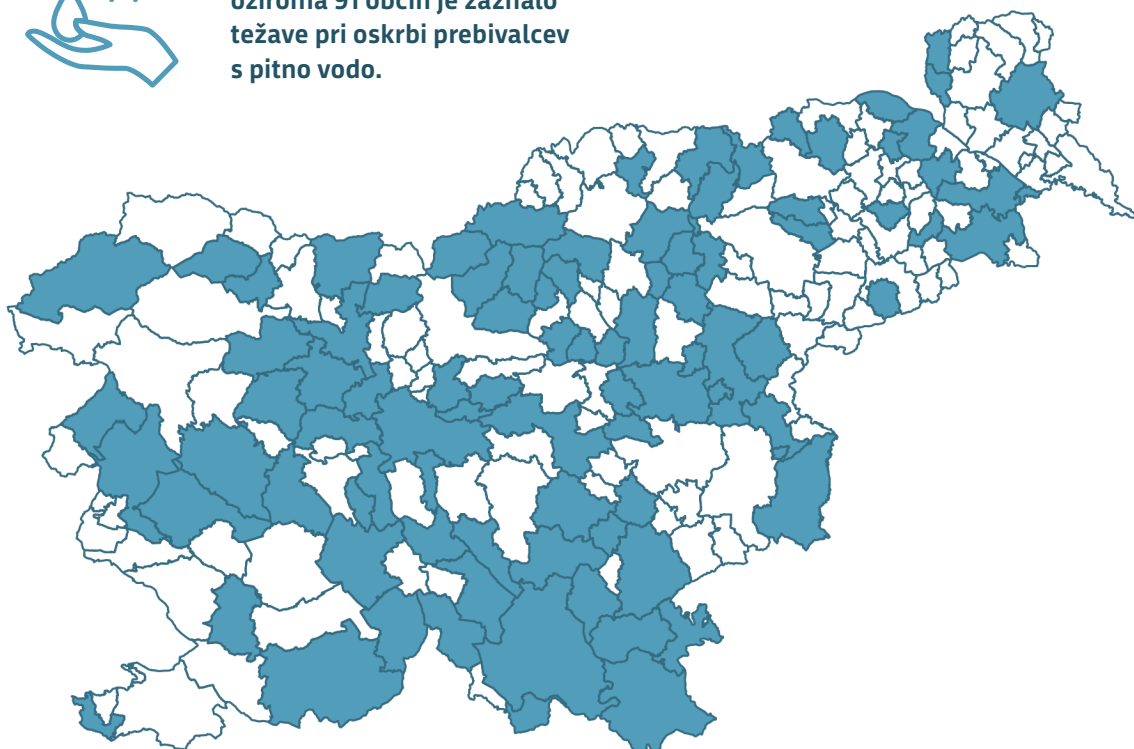
STORITEV OSKRBE S PITNO VODO

4.6

42,9 %

oziroma 91 občin je zaznalo
težave pri oskrbi prebivalcev
s pitno vodo.

Pravica do pitne vode je ena od osnovnih človekovih pravic, zagotovljena pa je tudi v Ustavi Republike Slovenije. Oskrba s pitno vodo se izvaja v okviru storitev obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo (javna oskrba s pitno vodo), pa tudi kot lastna oskrba s pitno vodo, kjer občina ne zagotavlja javne službe. Voda, namenjena oskrbi s pitno vodo, se odvzema

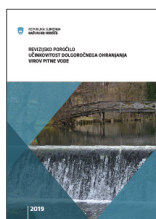
—
V Republiki Sloveniji se nahaja 2.423 zajetij, iz katerih se oskrba s pitno vodo izvaja v okviru gospodarske javne službe in 20.899 zajetij za lastno oskrbo s pitno vodo.⁴⁷

na zajetjih (na primer v obliki izvira, črpalne vrtine, površinskega zajetja), na katerih ima občina ali posameznik vodno pravico (v primeru izvajanja lastne oskrbe s pitno vodo).

Glede na javno dostopne podatke je bilo leta 2018 92,6 % prebivalcev priključenih na javni vodovod, pri čemer so se v 24 občinah vsi prebivalci oskrbovali iz javnega vodovoda, skoraj vse občine⁴⁸ pa so izkazovale vsaj 50-odstotno oskrbovanje prebivalcev z javnim vodovodom⁴⁹. Za doseganje standarda opremljenosti, ki ga določa Uredba o oskrbi s pitno vodo⁵⁰, bi bilo treba javni vodovod zagotoviti še za 54.797 prebivalcev, ki se nahajajo v 95 občinah⁵¹.

Težave pri oskrbi prebivalcev s pitno vodo je navedlo 91 oziroma 42,9 % občin. Najbolj pogosto so jo zaznale občine z veliko površino in redko poseljenostjo.

Revizijsko poročilo:
Učinkovitost dolgoročnega
ohranjanja virov pitne vode >>

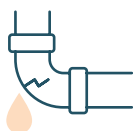
Najpogostejše izpostavljene težave:

pomanjkanje finančnih sredstev za izgradnjo javnega vodovoda na območjih z razpršeno poselitvijo oz. razgibanim terenom;

oddaljenost posameznih prebivalcev od večjih naselij oziroma območij, na katerih je zagotovljen javni vodovod;

zastareli deli javnega vodovoda, ki jih je treba obnoviti;

zagotavljanje kakovostne pitne vode za prebivalce, ki so odvisni od lastne oskrbe.

Ocena stroška zagotovitve javnega vodovoda na posamezen priključek se giblje med 1.500 EUR in 7.000 EUR, v posameznih primerih pa tudi več.⁵²

Občine so kot razloge za težave pri dostopanju do pitne vode največkrat izpostavljale finančno nezmožnost zagotovitve javnega vodovoda, in sicer najpogostejše zaradi razpršene poselitve oziroma težke dostopnosti, ki bi v primeru gradnje povzročili nesorazmerne stroške. Stalno je prisotna tudi potreba po obnavljanju vodovodnega omrežja. Leta 2021 je bilo v Republiki Sloveniji 25.892 km javnega vodovodnega omrežja⁵³, pri čemer bo do 31. 12. 2027 imelo 6.551 km cevi pretečeno amortizacijsko dobo, strošek obnove pa naj bi znašal 1.311 milijonov EUR⁵⁴.

Občine izpostavljajo tudi problem prebivalcev, ki so odvisni od lastne oskrbe (zasebni vodovodi, vodnjaki), pri čemer težavo predstavlja predvsem zagotavljanje kakovosti vode. Po ocenah strokovnih organizacij so najmanjša oskrbovalna območja najbolj problematična z vidika kakovosti pitne vode.⁵⁵ Pogosto so ta omrežja dotrajana, lastniki nimajo ustreznih znanj za njihovo vzdrževanje, pogosto pa tudi ne finančnih sredstev, ki so za obnove dela pri vodovodih praviloma visoka.

Težavo predstavljata tudi izvajanje zadostnega monitoringa nad kakovostjo pitne vode, kar naj bi bilo sicer pri javnih vodovodih zagotovljeno v skladu s predpisi, ter vprašanje sanacije potencialno onesnaženih območij na vodovarstvenih območjih.

Kako občine rešujejo težave

Občine so pojasnile, da si prizadevajo za ureditev dostopa do pitne vode predvsem z izvajanjem aktivnosti za prevzem zasebnih vodovodov oziroma za gradnjo novih vodovodov, pri čemer pa si uporabniki zasebnih vodovodov v nekaterih primerih priklopa na javni vodovod ne želijo (najpogosteje je razlog v predvideni podražitvi storitve). V posameznih primerih, kjer ni vodnega vira, občine iščejo individualne rešitve, kot na primer sofinanciranje dovoza pitne vode.

—
124 potencialno onesnaženih območij se nahaja na vodovarstvenih območjih, pri čemer je glavni vir onesnaženja odlaganje in nasipanje različnih odpadkov in materialov.⁵⁶

Izjave občin o zaznanih težavah

MOBILNOST

Bolj redne linije. | Linij med vikendom ni – slabe prometne povezave. | Ukinjanje/neobstoje prevoza in povezav, predlog čas potovanja. | V mrežo niso zajeta vsa večja naselja. | V sklopu analize in strategije vizije občine je bilo izpostavljeno, da bi bilo dobro imeti več povezav. | Razpršena gradnja. | Javni prevoz ni dovolj pogost. | Zaradi samovoljne spremembe odloka mestne občine glede avtobusnih linij so naši občani odrezani od centra in bolnišnice; občina je zmanjšala število in pogostost voženj mestnega brezplačnega avtobusa zaradi racionalizacije velikih stroškov. | Celoten sistem javnega prevoza je v Sloveniji zelo slab. Premalo pogoste avtobusne linije povzročajo, da se ljudje raje odločajo za druge oblike prevoza, kar še zmanjša število potnikov in posledično prihaja še do manjšega števila prevozov. Nujno je, da se oblikuje neka regionalna oblast (pokrajina), saj je to le primer področja, ki bi moralo biti rešeno na tej ravni. | Slabe medkrajevne povezave, vendar tudi majhno število potnikov. | Problematika slabih linij v času šolskih počitnic. | V poletnih mesecih se poveča ves promet. | Povezava med posameznimi naselji ni vzpostavljena. | Redki javni prevozi. | Neugoden vozni red. | Javni prevoz ni dovolj pogost. | Starejši imajo težave s prevozi. | Ni dovolj pogost, premalo je rednih linij. | Zelo malo linij, zelo slabe povezave, v času počitnic tega prevoza skorajda ni. | Javni prevoz ni dovolj pogost, razpršenost naselij, dostopnost občanov do avtobusnih postajališč. | Javni prevoz ni dovolj pogost. | Redke avtobusne linije na podeželju. | Ne ustrezna frekvenca (premalo terminov). | Premalokrat dnevno avtobusna povezava okoliških vasi s centrom občine. | Ni dovolj pogost. | Javni prevoz ni dovolj pogost. | Premalo prevozov na določenih linijah – razpršenost prebivalstva, konfiguracija občine, veliko težje dostopnih predelov. | Ni dovolj pogost. | Ni avtobusnih prevozov. | Javni prevoz je slabo pokrit, ker smo bolj podeželska občina. Problem so dopoldanske in popoldanske ure, sobote in nedelje, javni prevoz deluje v omejenem obsegu. | Občani, predvsem mladi, pogrešajo javni prevoz med vasi in urbanimi središči v poletju. | Nekonkurenčna železnica. | Javni prevoz ni dovolj pogost. | Premalo

avtobusnih linij. | Ukinitev linij zaradi nerentabilnosti. | Premalo voženj, predvsem v večernem času. | Potreba po razširitvi relacij izven Slovenj Gradca. | Pogrešamo več povezav oz. relacij z regijskim središčem. | Javni prevoz ni dovolj pogost. | Potreba po pogostejšem prevozu, predvsem v poletnem času tudi na relacijah znotraj občine. | Krčenje voznega reda vlakov. | Dostopnost do oddaljenih krajev. | Javni prevoz ni dovolj pogost. | Krčenje linijskih prevozov. | Ni dovolj pogost. | Javni prevoz ni dovolj pogost. | Ni dovolj pogost. | Ni zadostna pogostost terminov voženj in ni dovolj linij za povezavo iz vseh krajev, manjkajo direktne povezave s pomembnejšimi lokalnimi središči. | Premajhna frekvenca voženj na linijah JPP. | Majhna frekventnost avtobusov medkrajevnega prometa, želja po večji frekventnosti, podaljševanju linij mestnega prometa. | Ne vozi v vsako naselje, zaselek. | Občina je geografsko zelo razpršena, veliko hribovitih vasi je oddaljenih od središča občine, javni prevoz je že veliko let ukinjen. | Ni mestnega prevoza. | Problem razpršene poselitve, težko se organizira javni prevoz. | Medkrajevni potniški promet je bistveno dražji od mestnega potniškega prometa. | Manj voženj. | Obstoječe povezave JPP niso zadostne za reševanje potreb mobilnosti občanov in obiskovalcev. | Premalo število povezav za dejansko uporabnost. | Zagotovljene so le 4 linije v eno smer na relaciji. | Javni prevoz (vozni red) ni bil dovolj pogost. | Ni dovolj pogost. | Slabe povezave, slab vozni red. | Ni dovolj povezav oz. jih sploh ni. | Ni dovolj pogost. | Manjša frekvenca. | Slabše linije ob praznikih in nedeljah ter popoldan. | Pomanjkanje javnega prevoza, še posebej na podeželju. | Javni prevoz ni dovolj pogost, linije po drugi plati niso polno zasedene. | Javni prevoz ni zagotovljen – nimamo ustrezno zagotovljenih javnih prevozov (prenizko število prevozov). Potrebovali bi več rednih avtobusnih povezav. | Ni javnega prevoza, razen organiziran prevoz šolskih otrok in prevoz zaposlenih prek podjetja. | Ni veliko povezav z Mursko Soboto. | Redke linije medkrajevne, premalo stimulativen pristop. | Prenizko število linij. Medkrajevne linije proti Novemu mestu in Ljubljani je treba okrepiti. | Javni prevoz ni dovolj pogost. | Javni potniški promet poteka po glavni cesti Reka–Trst. | Vzpostavljeni sta samo 2 liniji, ki vozita dijake v šolo in ob enem prevažata ostale občane po opravkih. | Slabe povezane. | Poteka le 2× dnevno med delavniki; za potrebe starejših bi moral biti vsaj 6×. | Slaba dostopnost javnega prevoza predvsem za starejše občane na podeželju.

Zaznane težave pri dostopanju do

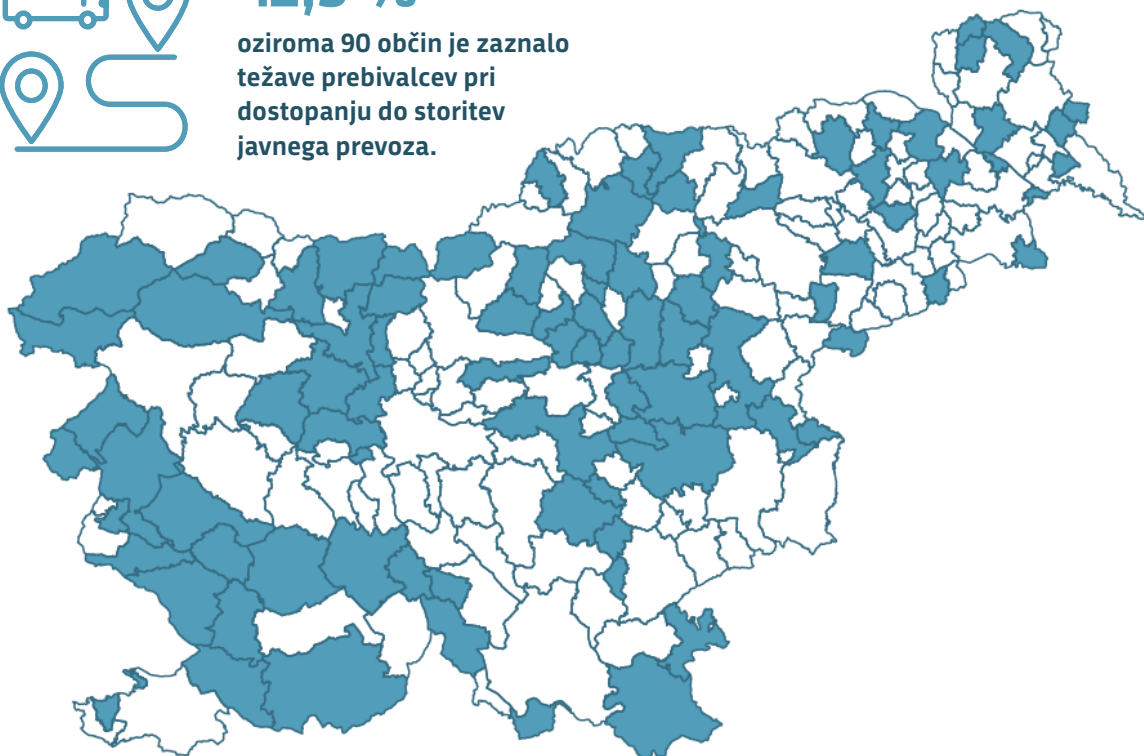
STORITEV, KI OMOGOČAJO MOBILNOST

4.7

42,5 %

oziroma 90 občin je zaznalo
težave prebivalcev pri
dostopanju do storitev
javnega prevoza.

Slovenija je geografsko zelo razgibana, poselitev je razpršena, središč z velikim naborom storitev je malo. Glede na takšne predispozicije sta za dobro povezanost središč različnih ravni (policentrični razvoj) in s tem za dostop do storitev ključna učinkovit javni prevoz in kakovostna ter varna prometna infrastruktura.

Dostopen in učinkovit javni prevoz je še posebej pomemben za tiste skupine prebivalstva, ki nimajo lastnega prevoza oziroma ne morejo voziti (invalidi, starejši, socialno šibkejši, mladi) in zato nimajo neposrednega oziroma neodvisnega dostopa do storitev,

—

V Sloveniji je okoli 39.000 km cest, za gradnjo in vzdrževanje katerih so pristojne država oziroma občine.⁵⁷

—
Iz poročil o razvoju izhaja, da je uporaba javnega prevoza v Sloveniji tudi v mednarodni primerjavi zelo majhna, delež prevozov z osebnimi avtomobili pa velik. To je deloma posledica manjše stopnje urbanizacije in večje poselitvene razpršenosti, predvsem in vse bolj pa neposodobljene in skromne ponudbe javnega potniškega prometa.⁵⁸

ki niso na voljo v bližini njihovega bivališča. Z vidika regionalnega in prostorskega razvoja pa je javni prevoz oziroma prometno infrastrukturo treba zagotoviti predvsem na podeželskih območjih, kjer zadostna ponudba storitev ne obstaja, saj se tako ohranjata poseljenost in ekonomska privlačnost teh območij.

Težave prebivalcev pri dostopanju do storitve javnega prevoza je zaznalo 42,5 % občin, težave v zvezi s prometnimi povezavami pa 34,9 % občin. Z obema težavama se spopadajo predvsem občine z veliko površino, sicer pa je dostopnost javnega prevoza problematična predvsem v občinah z velikim deležem prebivalcev, starejših od 80 let, v redko poseljenih občinah ter obmejnih občinah, prometne povezave pa predvsem v občinah s 15.000 in več prebivalci.

Najpogostejše izpostavljene težave:

premajhen obseg sredstev za zagotovitev dobro vzdrževanih cest;

slabe povezave do večjih krajev;

premajhna frekvenca voženj.

—
Od avtocest in hitrih cest so v povprečju časovno najbolj oddaljeni prebivalci občin Osilnica, Kostel, Vuzenica, Prevalje, Muta, Bovec, Mežica, Ribnica na Pohorju, Kobarid, Ravne na Koroškem, Solčava, Radlje ob Dravi, Dravograd, Cerklje, Črna na Koroškem, Kočevje, Črnomelj, Loški Potok, Tolmin, Podvelka, Kuzma in Grad.⁵⁹

Občine so v zvezi z javnim prevozom največkrat izpostavile problem premajhne frekvence voženj in nezadostne linijske povezanosti, dostop do postajališč javnega prevoza pa glede na odgovore občin v povprečju ni tako problematičen. To potrjujejo tudi izsledki analiz, iz katerih izhaja, da je omrežje postajališč javnega prevoza dobro razvejano, slabša pa je pogostost voženj. Tako naj bi imelo 92 % prebivalcev Slovenije najbližje postajališče v oddaljenosti 1 km ali manj, veliko manj ustrezen pa je dostop do postajališč z zadovoljivo (79 %) in primerno pogostostjo voženj (60 %). V tem smislu so še posebej izpostavljeni prebivalci pomurske, posavske in goriške regije⁶⁰.

Z vidika prometne infrastrukture so občine najpogostejše zaznavale težave s slabo vzdrževanimi cestami, ki so posledica premajhnih finančnih sredstev. Pri tem naj bi po navedbah posameznih občin zaradi neustreznega upoštevanja dolžine cest in klimatskih razmer v občinah pri financiranju primerne porabe prihajalo do neenakopravne obravnave občin, ki morajo zagotoviti delovanje zimske službe, v primerjavi z občinami, kjer snega praviloma ni. Gre tudi za vprašanje ekonomske in ekološke vzdržnega obsega

cestnega omrežja. Poseben sistemski problem v zvezi z zagotavljanjem cestnih povezav predstavlja dejstvo, da občinske ceste pogosto potekajo po zasebnih zemljiščih, pri čemer občine pogosto ne razpolagajo z zadostnimi sredstvi za njihov odkup oziroma izplačilo odškodnin.

Pomembnost javnega prevoza za prebivalce občin potrjuje raziskava – 38 občin prevoze potnikov izvaja kot izbirno gospodarsko javno službo, več kot dve tretjini občin pa svojim občanom zagotavlja alternativne oblike prevoza oziroma javni prevoz sofinancira. Pri tem prevladujejo predvsem razne oblike zagotavljanja oziroma sofinanciranja prevozov ranljivih skupin (invalidi, starejši), pri čemer občine najpogosteje kupijo avtomobil, prevoze pa opravljajo prostovoljci.

Javni prevoz po eni strani predstavlja samostojno storitev, po drugi strani pa storitev, ki vpliva oziroma omogoča dostop do drugih storitev. S tega vidika gre za storitev, ki ima izrazit pomen tako z vidika prostorske kot regionalne politike, kar bi se moralo odražati tudi v njunem načrtovanju in izvajanju. Pri tem je potreben predvsem premislek, kako gospodarno in ekološko smiselno zagotoviti večjo frekvenco javnih prevozov oziroma identificirati območja, kjer bi bilo smiselno vzpostaviti alternativne oblike prevoza. Trenutno ta problem naslavlja predvsem občine, pri čemer pa tega ne počnejo vse, prav tako pa zaradi ne povsem dorečenih pravnih podlag pri tem niso usklajene, kar predstavlja tveganje za neenakopravno dostopnost do te storitve z vidika prebivalcev različnih občin.

Kako občine rešujejo te težave

Občine poskušajo navedene težave reševati predvsem z opozarjanjem pristojnega ministrstva, neposredno pa tudi z uvedbo alternativnih oblik prevoza, ki so namenjene predvsem ranljivejšim skupinam prebivalcev.

Izvajamo storitev brezplačnih prevozov za starejše občane od 65 let in gibalno ovirane za potrebe obiska zdravnika.

Z lokalno taksi službo zagotavljamo starejšim in invalidom 2 do 3-krat mesečno brezplačen prevoz do nujnih storitev (zdravstvene, upravne).

Sofinanciramo posebno avtobusno linijo na krožni progi s poudarkom na mobilnosti starejših občanov.

[Revizijsko poročilo: Vodenje in prostorsko načrtovanje projekta 3. razvojne osi >>](#)

Izjave občin o zaznanih težavah

PRIMERNO STANOVANJE

Premalo neprofitnih stanovanj. | Draga zemljišča, prostorski načrti so bolj naklonjeni zapolnjevanju obstoječih praznih stanovanj kot gradnji novih. | Velikokrat se kupujejo tržna stanovanja zaradi turizma in oddajanja sob turistom, s katerimi se lahko zasluži več, kot če se oddaja stanovanja za dolgotrajnejše bivanje. | Pomankanje finančnih sredstev za gradnjo. | Omejene možnosti za gradnjo blokov, razpršenost parcel za individualno gradnjo, odhajanje mladih družin. | Pomankanje stavbnih zemljišč in stanovanj za odkup in najem – nejasne zakonske podlage, visoki stroški, zapleteni postopki. | Hudo pomankanje stanovanj, za potrebe gradnje bi potrebovali znatna finančna sredstva in sofinanciranje s strani države. | Premalo finančnih sredstev v občini, da bi lahko pristopili h gradnji stanovanj. | V občini primanjkuje najmanj 50 stanovanjskih enot; največji zaposlovalec v občini bi imel možnost dodatnih zaposlitev za nove programe. | Ni interesa investitorjev zaradi odročnosti od regijskega centra in posledično nižjih cen nepremičnin. | Glede na starost prebivalstva bi bila smotrna izgradnja stanovanj v centraliziranem delu občin, zaradi dostopnosti do zdravstva, trgovine, lekarne. | V prostorskih aktih občine so zagotovljena stavbna zemljišča za stanovanjsko gradnjo, težava je v komunalnem opremljanju teh zemljišč zaradi visokih stroškov, zaradi tega stavbna zemljišča ostajajo nepozidana. | Pomankanje zazidljivih parcel. | Dolgotrajni postopki za spremembo namembnosti zemljišč. | Zmanjkalo je parcel za gradnjo. | Pomankanje stanovanj v občini je pereč problem. | Premalo socialnih stanovanj. | Pomankanje finančnih sredstev za gradnjo tovrstnih stanovanj. | V občini smo si vsa leta prizadevali s pomočjo lastnih sredstev zagotoviti določeno število stanovanj, vendar obstoječi sistem financiranja stanovanjske gradnje praktično ni podpiral organizirane gradnje in je bila občina prepuščena lastni iznajdljivosti. | Občina nima na voljo prostih stanovanj. | Ni dovolj stavbnih zemljišč, postopek sprejemanja sprememb prostorskih planov je predolg. | Veliki zapleti pri pridobivanju gradbenih dovoljenj, dolga čakalna doba na upravni enoti za obravnavo vloge za gradbeno dovoljenje. | Celotna prostorska zakonodaja je na žalost še zmeraj problem. | Ljudje se selijo v mesta in na območja ob avtocesti. S tem se prazni podeželje drugje. Ker obstajajo negativni migracijski trendi, nas potem razni nosilci urejanja prostora prepričujejo, da ne potrebujemo novih površin za gradnjo. Na območju naše občine je precej objektov (predvsem v hribovitem delu), ki veljajo za razpršeno gradnjo. V skladu z veljavno zakonodajo, razpršene gradnje ne sme biti oziroma se lahko to samo sanira. Pri tem je očitno nekdo pozabil, da v teh razpršenih gradnjah bivaajo manjši kmeti, ki tudi obdelu-

jejo okolico. Ker ni dovoljenih novogradenj na takšnih območjih (večinoma gre za manjše objekte), prihaja do tega, da se ljudje odseljujejo, zemlja pa se postopoma zarašča. Tako je v preteklosti prišlo pod pretvezo ščitenja kmetijskih površin do tega, da so se zaradi zaraščanja kmetijske površine dejansko zmanjšale. Zavedamo se, da razpršena gradnja pomeni večje stroške infrastrukture in nekaterih dejavnosti, vendar menimo, da je treba upoštevati tudi nekatere druge vidike. Ker gre za obmejno območje, menimo da bi moralo biti v interesu države, da se takšna območja že z vidika varnosti države krepijo in da se prepreči nadaljnje izseljevanje. | Zelo primanjkuje neprofitnih in tržnih stanovanj. | Pomankanje tržnih stanovanj (tako za možnost najema kot možnost nakupa). | Povpraševanje po neprofitnih stanovanjih je večje od razpoložljivih neprofitnih stanovanj. | Želje po gradbenih parcelah za graditev novogradenj hiš. | Stanovanjski sklad gradi pretežno v mestih, želimo, da se gradi tudi na podeželju. Pomankanje infrastrukture in zadostnih sredstev za neprofitna stanovanja. | Velik interes zunanjih investitorjev za gradnjo počitniških stanovanj, posledično so visoke cene, nedostopnost mladih do stanovanj. | Sprejemanje prostorskih načrtov je dolgotrajno in v veliki odvisnosti od najrazličnejših zavarovanj prostora (voda, naravna dediščina, kulturna dediščina, arheologija, zveri) – problem je pogosto lastniška razdrobljenost zemljišč, ki so primerna za gradnjo. | Pomankanje gradbenih parcel. | Težave pri sprejemanju prostorskih aktov. | Problematika vlaganja sredstev stanovanjskega sklada po vseh občinah; nekatere občine za investiranje stanovanjskega sklada niso zainteresirane. | Dolgi postopki glede spremembe prostorskih aktov – pomankanje potencialnih investitorjev za gradnjo stanovanj. | Premalo neprofitnih in drugih stanovanj. | Nepremičninski sklad zpiz in stanovanjski sklad rs bi lahko ponudila javna najemna stanovanja. | Glede na povpraševanje občanov, predvsem mladih, je občutiti pomankanje stanovanj – občina nima v lasti stavbnih zemljišč. | Trenutno nimamo nobenega neprofitnega stanovanja, ki bi bil na voljo za naše občane. | Premalo neprofitnih stanovanj in stanovanj za mlade. | Zagotavljanje večjega števila javnih najemnih stanovanj onemogoča administrativno določena višina neprofitne najemnine. | Občina ima v lasti premalo najemniških stanovanj za vse potrebe občanov. | Veliko pomankanje neprofitnih stanovanj, zemljišče zagotovljeno. | V občini obstaja problem zagotavljanja neprofitnih in tudi malce manj tržnih stanovanj. | Poskušamo pritegniti zasebnega vlagatelja. | Trenutno smo v fazi dogovarjanja, da bi zasebni investitor na občinskem zazidljivem zemljišču zagotovil primerno število stanovanj. | Pomankanje sredstev za nakup zemljišč in gradnjo novih stanovanj. | Zaradi degradacije okolja ni zemljišč za stanovanjsko gradnjo. V občini primanjkuje neprofitnih stanovanj za starejše. | Nepriljubljenost stanovanjskega sklada za gradnjo v manjših mestih oz. izven mestnih občin. | Problem interesa zasebnih investitorjev. | V naši občini trenutno nimamo na razpolago profitnih niti socialnih stanovanj, prav tako je z zazi-

dljivimi parcelami. | Pomankanje interesa za javno-zasebno partnerstvo za graditev in rešitev stanovanjskih težav. | Dolgotrajni postopki in visoki stroški pri pridobivanju pogojev, soglasij, sprememb opn, zahtevanih študij. | Premalo razpoložljivih zemljišč primernih za gradnjo večstanovanjskih objektov zaradi omejitve v veljavnem opn. | Potreba po povečanju stanovanjskih površin. | Primanjkuje neprofitnih stanovanj, visoke cene stanovanj. | Pomankanje gradbenih parcel tako v večjih naseljih kot na podeželju, omejitve s strani države. | Velika količina nepozidanih stavbnih zemljišč (60 ha). | Majhno število novogradenj, pomankanje ustreznih zemljišč za gradnjo večstanovanjskih objektov zaradi reliefa in protipoplavne ogroženosti velikega števila območij. | Premalo stanovanj. | Počasno sprejemanje prostorskih aktov – premalo neprofitnih stanovanj. | Čakalna lista za neprofitna stanovanja, premalo novogradenj – pomankanje javnih najemnih stanovanj in pogojev za njihovo pridobivanje. | Ogromno objektov se iz stanovanj spreminja v apartmaje in vikende. | Ni sredstev za gradnjo. | Pomankanje kakovostnih stavbnih zemljišč, omejitve pri prostorskem načrtovanju, obstoječ stanovanjski fond je star. | Ni novogradenj, pomankanje stanovanj, povpraševanje je večje od ponudbe. | Nujno potrebujemo nove gradbene parcele in tržna in neprofitna stanovanja. | Dolgotrajni postopki sprejemanja opn, zagotavljanje zemljišč, iskanje investitorjev, zakonodajne omejitve pri zmanjševanju praznjenja obmejnega prostora. | Pomankanje stavbnih zemljišč. | Ni interesa gradbincev po gradnji neprofitnih stanovanj, v občini nimamo niti enega neprofitnega stanovanja. | Občina ima velike težave z ustvarjanjem pogojev za gradnjo stanovanj – trenutno smo v pripravi sprememb in dopolnitev OPN, ki pa teh težav ne bo rešil – občina se močno turistično razvija, vse več je investitorjev, ki želijo graditi zgolj in samo objekte, namenjene turizmu, trženju, športnim aktivnostim, nihče pa ne želi vlagati v stanovanjske objekte. | V občini imamo še kar nekaj nepozidanih stavbnih zemljišč, kjer bo treba sprejeti OPN (to je v kratkoročnem planu), vendar investitorji večino zemljišč kupijo, občani pa za tovrstne nakupe zaradi visokih cen ne morejo konkurirati. Na zemljiščih, namenjenih za stanovanja, se gradijo apartmajske hiše, vikendi. Posledično se občani odseljujejo, saj nimajo možnosti nakupa nepremičnin, službe pa so po večini sezone (turizem). | Počasnost in okorelost postopkov spreminjanja prostorskih načrtov, pri nas to traja že več kot 5 let. | Prenizka kvota stanovanj. | Pomankanje števila stanovanj; zaradi pritiska na prostor in preurejanja obstoječega stanovanjskega fonda v turistične kapacitete fonda. | Pomankanje investitorjev. | Pomankanje neprofitnih stanovanj. | Občina nima zagotovljenih dovolj možnosti za gradnjo stanovanjskih hiš ali stanovanj. | Potreba po ureditvi novih naselij. | Priseljevanje zaradi dobre prometne povezave prek avtocest. | Sprejem prostorskih aktov je predolg, zato se predvsem mlajši občani selijo iz občine. | Želimo si večjo podporo javnih skladov za gradnjo stanovanj tudi na podeželju.

Zaznane težave pri zagotavljanju možnosti pridobitve

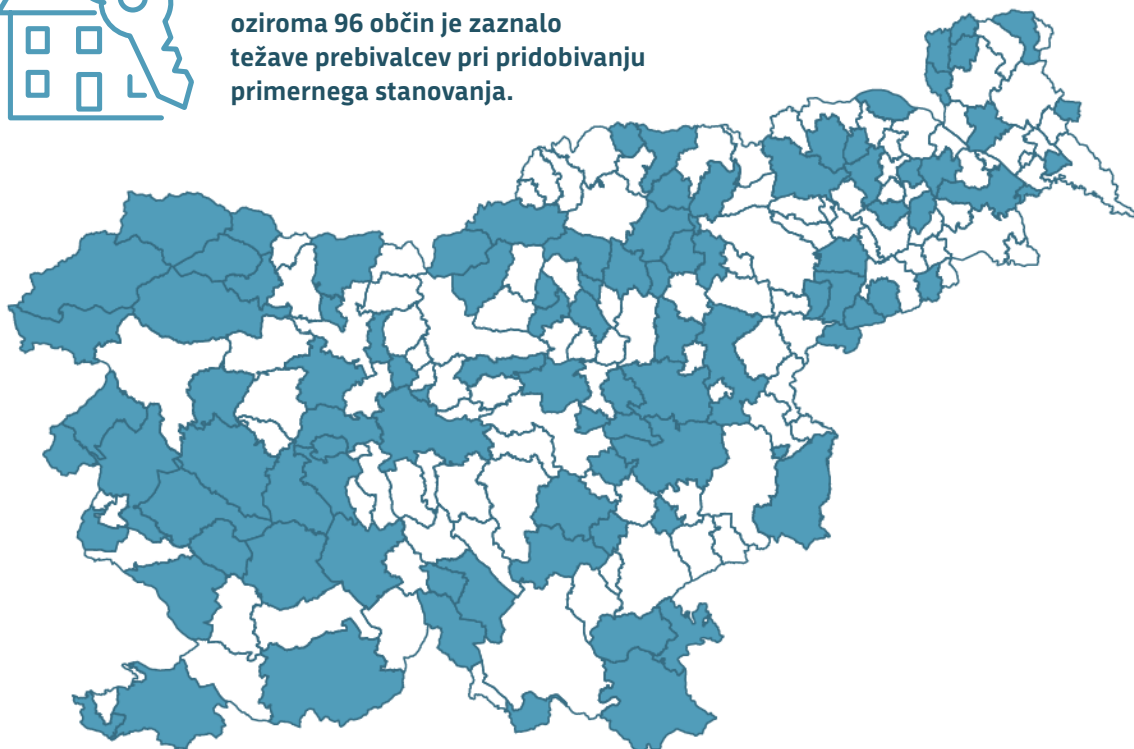
PRIMERNEGA STANOVANJA

4.8

45,3 %

oziroma 96 občin je zaznalo težave prebivalcev pri pridobivanju primerne stanovanja.

Iz določb Ustave Republike Slovenije (78. člen) izhaja, da je dolžnost države, da ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo primerno stanovanje, nastanitev oziroma domovanje⁶¹. Pristojnosti in naloge države ter občin na stanovanjskem področju in stanovanjsko politiko urejata Stanovanjski zakon⁶² in nacionalni stanovanjski program, ki pa je bil uradno sprejet le za obdobji 2000–2009⁶³ in nato 2015–2025⁶⁴.

—
V potresno najbolj ranljivih stavbah, zgrajenih do leta 1963, naj bi leta 2018 živelo kar 704.000 prebivalcev Slovenije⁶⁵, pri čemer naj bi bilo po zadnjih ocenah ogroženih 34.000 stavb, v katerih živi med 90.000 in 250.000 ljudi.⁶⁶

—
Varuh človekovih pravic v Letnem poročilu 2020 izpostavlja, da občine ne razpolagajo z zadostnim fondom neprofitnih stanovanj, da bi lahko zagotovile ustrezno bivanje svojih občanov, in da se stanje na tem področju ne izboljšuje.⁷⁰

—
[Revizijsko poročilo: Doseganje zastavljenih ciljev Nacionalnega stanovanjskega programa >>](#)

Iz podatkov Statističnega urada RS izhaja, da je bilo v Sloveniji leta 2018 nekaj več kot 852.200 stanovanj. Od tega jih je bilo 128.300 v Mestni občini Ljubljana. Naseljenih je bilo 680.000 (80 %), ne-naseljenih pa okrog 170.000.⁶⁷ Povprečna površina stanovanja v Sloveniji je v začetku leta 2018 znašala 82 m², pri čemer so bila stanovanja na podeželju prostornejša od tistih v urbanih središčih. Skoraj polovica obstoječih stanovanj je bila zgrajena pred letom 1971⁶⁸, kar se kaže tudi v potresni ogroženosti in energetski (ne) učinkovitosti. Slednje, ob dražitvi energentov, predstavlja posebno tveganje predvsem za socialno šibke skupine prebivalcev.

Glede na poročila o trgu nepremičnin povpraševanje po stanovanjih, kljub novogradnjam, presega ponudbo. Cene nepremičnin rastejo, pri čemer so razlike po Sloveniji velike. Najvišje so cene nepremičnin v Ljubljani, v gorenjskih in obalnih turističnih krajih (Kranjska Gora, Bled, Portorož, Piran), v okolici Ljubljane (Lavrica, Škofljica, Brezovica, Grosuplje, Domžale, Trzin, Mengeš, Medvode) in v Kranju. Pri tem močno izstopa Ljubljana, kjer so se cene stanovanj zvišale tudi za polovico.⁶⁹

Stanovanjska politika naj bi bila v Sloveniji slabo razvita in neustrezno prilagojena potrebam prebivalstva, saj vse od osamosvojitve razen posamičnih ukrepov zanjo ni bil uporabljen celovit pristop.⁷¹ Na stanje na tem področju pa so v preteklosti dodatno vplivali tudi recesija in varčevalni ukrepi države, pri čemer strokovna literatura izpostavlja, da je stanovanjska politika v premajhni meri rezultat upoštevanja vseh pomembnih dejavnikov in gre v preveliki meri za vrsto bolj ali manj ustreznih kratkoročnih ukrepov.⁷² Posledice so med drugim, da primanjkuje stanovanj na lokacijah, kjer se povpraševanje najbolj povečuje, primanjkuje najemnih stanovanj, stanovanjski fond se stara, ni interesa za vlaganje v gradnjo stanovanj v javnem interesu, zakonodaja ne podpira razvoja najemnega trga.⁷³ Slabo razvit najemni trg otežuje osamosvajanje mladih, še posebej pa to občutijo socialno šibki in pripadniki ranljivih skupin, zato je treba razmisliti o ukrepih za njegovo obuditev. Na pomanjkljivosti podatkov o stanovanjih, pomanjkljivosti pri načrtovanju ciljev nacionalnega stanovanjskega programa in poročanju o uresničevanju zastavljenih ciljev ter na dejavnike, ki so vplivali na slabo uspešnost pri gradnji novih, zlasti neprofitnih stanovanj, je že leta 2009 opozarjalo tudi računsko sodišče.

O težavah pri zagotavljanju pogojev za gradnjo stanovanj je poročalo 45,3 % občin. S to težavo so se glede na odgovore največkrat srečale občine z več kot 15.000 prebivalci (predvsem mestne občine) in redko poseljene občine.

Najpogostejše izpostavljene težave:

pomanjkanje stanovanj (tržnih in neprofitnih) **in zemljišč za gradnjo, glede na potrebe prebivalcev;**

neustrezne oziroma **pomanjkljive strateške usmeritve** na stanovanjskem področju in področju urejanja prostora;

neustrezna pravna ureditev;

dolgotrajni postopki na področju urejanja prostora in gradnje ter **pomanjkanje finančnih sredstev.**

Nekatere, turistično bolj razvite občine so izpostavile tudi problematiko spreminjanja namembnosti stanovanj v turistične kapacitete. Zaradi tega se fond stanovanj dodatno zmanjšuje, manjša se ponudba in večja povpraševanje, kar zvišuje cene in najemnine preostalih stanovanj, zaradi česar so prav najrevnejši prisiljeni v izseljevanje. Ta proces gentrifikacije vpliva tudi na dostopnost preostalih storitev, saj se po eni strani izboljšuje infrastruktura (na primer opremljenost z internetom), po drugi strani pa se nekatere prej splošno dostopne storitve (pošta, trgovina) umikajo tržno bolj rentabilnim (restavracije, bari).

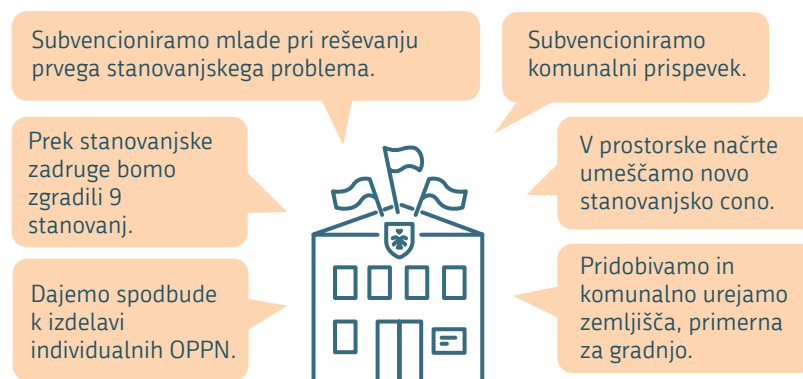
Kako občine rešujejo te težave

Občine se stanovanjske problematike lotevajo predvsem s sprejemanjem stanovanjskih programov, spremembami prostorskih aktov, ki omogočajo prostor za gradnjo (na primer sprememba

—
*Iz podatkov SURS izhaja, da **število najemnih stanovanj opazno upada**. Zmanjšuje se tako število stanovanj, ki se oddajajo na prostem trgu (v letu 2011 jih je bilo 16.800, v letu 2018 pa 12.800), kot tudi število neprofitnih najemnih stanovanj (v letu 2011 jih je bilo 45.400, v letu 2018 pa 39.800).⁷⁴*

—
*Po podatkih SURS je prišlo v 2. četrtletju leta 2021 do **najvišje podražitve cen stanovanjskih nepremičnin po letu 2011**.⁷⁵*

namembnosti), spodbujanjem investorjev (na primer komunalno opremljanje zemljišč, sofinanciranje reševanja prvega stanovanjskega problema za mlade družine, sofinanciranje obrestne mere za hipotekarne kredite) ter gradnjo stanovanj.

Izjave občin o zaznanih težavah

BIVANJE IN OSKRBA STAREJŠIH

Premalo kadra za storitev pomoči/oskrbe na domu. | Ker v kraju nimamo doma za starejše, so občani nastanjeni v oddaljenih domovih za starejše. | Potreba po izgradnji doma za starejše in oskrbi na domu, saj občani želijo ostati v svojem domačem okolju. | Pomanjkanje kapacitet za bivanje starejših v domačem kraju. | Kapacitete socialnovarstvenih zavodov so premajhne, zato ni možna namestitvev v domu v razumnem času. | Nejasne zakonske podlage, visoki stroški in cene storitev zlasti za starejše, obveznost vračanja danih pomoči. | Pomoč na domu. | Predolga odzivnost na obravnavo in pomoč. | Ni oskrbovanih stanovanj. | Občani čakajo na prosta mesta v domovih za starejše. | Dom starejših občanov. | Izgradnja varovanih stanovanj za kvalitetnejšo in lepšo preživljanje starosti. | Centralizacija centrov za socialno delo je storitev oddaljila od uporabnikov. | V naši občini nimamo dislocirane enote doma starejših. | Visok delež starejših in omejitev sredstev za izvajanje pomoči na domu. | V preteklosti velik interes in potreba po domu starejših občanov – v občini bi potrebovali dom starejših. | Starajoča se populacija, ki potrebuje vedno več oskrbe, pomoči. | Na območju občine ni postelj za oskrbo starejših. | Potreba po domu v občini. | Domovi upokojencev so polni, stanovanj ni v bližini. | Pomanjkanje mest v domovih za ostarele. | Zastareli prostori v domu upokojencev, čakalne dobe za sprejem v dom upokojencev. | Dom starejših bližje domačega kraja. | Pomanjkanje storitev teh vrst v neposredni bližini. | Pojavile so se potrebe po oskrbovanih stanovanjih. | Ni varovanih stanovanj. | Potrebne namestitvene kapacitete za dolgotrajno oskrbo. | Obseg storitve pomoči na domu se je zmanjšal, saj ni več storitve v popoldanskem času. | Čakalna doba za vključitev v storitev pomoč na domu je predolga. | Ni oskrbovanih stanovanj v občini, dom starejših samo v sosednjih občinah. | Obstajajo velike potrebe na tem področju. Pri oskrbi na domu, menimo, da je bila boljša starejša ureditev, ko se je

to urejalo prek centrov za socialno delo. Menimo tudi, da je zakonska ureditev pomoči na domu preveč zahtevna (za organiziranje moraš imeti zaposlenega strokovnjaka, ki razporeja delo na terenu). Predvsem pri manjših občinah bi bilo treba ta "navidezen standard" znižati in omogočiti vsaj enako kakovost storitve precej ceneje in učinkoviteje. | Storitve se ne izvajajo. | Premalo prostih mest v domovih starejših občanov. | Povečevanje števila starejših, v občini pa ni doma starejših – nujna je gradnja doma starejših občanov – zagotoviti je treba domsko oskrbo, pomoč na domu, oskrbovana stanovanja ipd. | Nedokončan dom za upokojence – manjka dom upokojencev. | Trenutno v občini še nimamo doma starejših, v bližnjih domovih pa so dolge čakalne vrste. | Trenutna dislocirana enota doma upokojencev nima dovolj kapacitet. | Včasih čakalna doba za sprejem v dom. | Kažejo se potrebe po izgradnji doma starejših. | Oskrbovanih stanovanj še nimamo – ni doma starejših občanov. | Premalo kapacitet domov v sosednjih občinah. | S strani občanov je zaznati potrebo po dnevno-varstvenem centru za starejše občane. | Doma za starejše na območju občine ni, naši starejši občani se morajo nameščati v domove drugih občin, čakalna doba je velikokrat dolga. | Obseg storitev je zmanjšan – v domovih za starejše ni dovolj prostora za vse, ki bi si tega želeli. | Čakalne dobe, premajhen obseg storitev, mest, zaposlenih, neustrezna zakonodaja. | Socialne storitve (dom starejših, pomoč na domu) so zagotovljene. Pogrešajo se oskrbovana stanovanja. | Nefunkcionalen dom starejših, ki ne ustreza več normativom in standardom, oskrbovanih stanovanj ni. | Ni prostih mest. | Čakalne vrste za domove starejših v sosednjih občinah so zelo dolge. | V občini ni doma starejših, čeprav bi ga glede na povpraševanje morali imeti. | Z obstoječim obsegom oskrbovalk se potrebe pokrivajo le delno. Premalo mest za vpis; širitev storitve pomoč na domu. | Premajhen obseg storitev. | Manjka nam dom starejših. | Premalo mest v domu. | Glede na potrebe občanov, ki si želijo starost svojega življenja preživeti čim bližje svojemu domu oziroma v domačem okolju, zaznavamo potrebo po domu starejših v naši občini. | Oddaljenost prostorskih enot od domačega kraja prinaša nižji standard oskrbe in manj stikov (oskrbe ni med vikendi, dostop v nujnih primerih traja dalj časa, ni možnosti dnevnih obrokov, ni oskrbovanih stanovanj. | Potreba po domskem varstvu in storitvah. | Starejši želijo ostati v domačem kraju. | Naraščanje potreb po storitvah, kot so domovi starejših in oskrba starejših na domu, zaradi staranja prebivalstva. | Pomanjkanje oskrbovanih

stanovanj, čakanje na storitev pomoči na domu. | Dolge čakalne dobe zaradi pomanjkanja kapacitet v domu starejših. | Čakalna doba za pomoč na domu, premajhno število oskrbovalk. | Kapacitete obstoječega doma upokojencev in obseg storitve pomoči na domu ne zadoščajo potrebam v občini. | Pobude občanov o nujnosti doma upokojencev, povpraševanje po institucionalnem varstvu je večja od razpoložljivih mest v javnih zavodih. | Premajhne kapacitete v domu starejših občanov. Ni na voljo oskrbovanih stanovanj. | Potreben je dom za starostnike. | Na območju občine ni doma za starejše občane oz. oskrbnih stanovanj. | Občina ne izvaja pomoči na domu, ker ne dobimo izvajalca/koncesionarja. Tudi če bi podpisali pogodbo, bi bila storitev predraga za občane. | Obstajajo potrebe po dodatnih mestih doma starejših. | Pomanjkanje kapacitet za domsko oskrbo in večja potreba po pomoči na domu. | Kadrovska in prostorska stiska izvajalca. | Pomanjkanje domov za starejše in kadra za izvajanje storitev, slabo plačilo zaposlenih. | Pomankanje stanovanj. | V občini ni doma za starejše občane, zato so starejši občani primorani iti v domove daleč od domače občine. | Prezasedenost domov v bližini. | Nujno potrebujemo dom starejših občanov. | Občina je poskušala pridobiti možnost podelitve koncesije za gradnjo doma starejših občanov, da bi njeni starejši občani lahko ostali v domačem okolju. | Ni doma starejših. | Vse več starejših, vse večje povpraševanje, primanjkljaj mest, vse večji stroški storitev. Nujno potrebujemo dom starejših občanov, saj imamo veliko starajočega prebivalstva, mlajše generacije pa zaradi nezmožnosti redne zaposlitve odhajajo v večja mesta. | Občina razpolaga s primernim zemljiščem. | Ni doma starejših. | Potrebe po dodatnih kapacitetah; previsoke cene storitev. | Ni oskrbovanih stanovanj. | Potreba po izgradnji manjše samostojne enote doma za ostarele. | Občina si že 16 let prizadeva zgraditi dom starejših občanov. Povpraševanje je veliko, žal nismo uspeli pridobiti investitorja. | Zaradi naraščajočega števila starejših v občini bi storitev morali zagotavljati znotraj občine, saj bi se starejši tako lažje odločali za odhod v dom in bi se marsikomu tako dvignila kvaliteta življenja v starosti. | Manjka dnevni center za starejše občane. | Na območju občine ni doma starejših; si pa želimo, da bi bil v naši občini (je le oskrba na domu). | Premalo prostora v domu starejših. | Ni oskrbovanih stanovanj. | Ni doma starejših. | Povpraševanje se povečuje, izražene so tudi potrebe za dnevno varstvo starejših ter dom starejših in varovana stanovanja.

Socialne storitve na področju

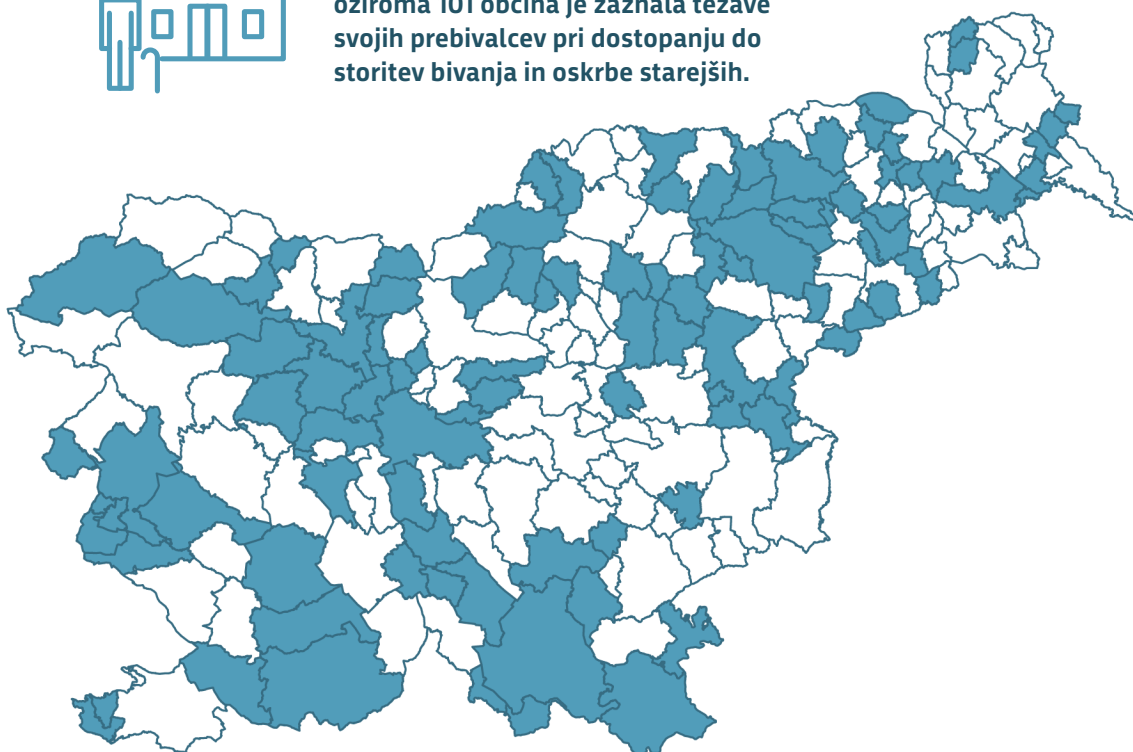
BIVANJA IN OSKRBE STAREJŠIH

4.9

47,6 %

oziroma 101 občina je zaznala težave
svojih prebivalcev pri dostopanju do
storitev bivanja in oskrbe starejših.

Pravica do cenovno dostopnih in kakovostnih storitev dolgotrajne oskrbe, zlasti oskrbe na domu in oskrbe v skupnosti, predstavlja eno izmed načel evropskega stebra socialnih pravic⁷⁶, pravica starejših do dostojnega in samostojnega življenja pa je tudi ena izmed pravic, ki jih opredeljuje Listina Evropske unije o temeljnih pravicah. Storitve, ki se nanašajo na varstvo in nego drugih, ki zaradi starosti, telesne ali duševne prizadetosti pri osnovnih

življenjskih aktivnostih potrebujejo pomoč drugih, so kot storitve socialnega varstva v Sloveniji urejene predvsem z Zakonom o socialnem varstvu⁷⁷ ter opredeljene kot javna služba. Cilje in strategijo razvoja socialnega varstva ter mrežo javne službe določa nacionalni program socialnega varstva, ki je bil nazadnje sprejet za obdobje 2013–2020⁷⁸.

V okviru mreže javne službe storitve socialnega varstva izvajajo javni socialnovarstveni zavodi in koncesionarji, izven mreže javne službe pa lahko tudi izvajalci z dovoljenjem za delo. V Sloveniji je bilo v letu 2021 v okviru mreže javne službe 119 lokacij domov za starejše občane, v domovih pa zagotovljenih 18.036 mest za varstvo starejših, kar zadostuje za 4,14 % vseh prebivalcev, starih 65 let in več.⁷⁹ Pomoč na domu je ob koncu leta 2019 prejelo 8.339 uporabnikov v 209 slovenskih občinah, izvajalo pa jo je 80 različnih izvajalcev, med njimi največ domovi za starejše.⁸⁰

Težave pri dostopanju do socialnih storitev je navedlo 47,9 % občin. S to težavo so se glede na odgovore pogosto srečale občine z več kot 15.000 prebivalci.

Najpogostejše izpostavljene težave:

nedostopnost oskrbe v domovih starejših občanov;

slabe storitve v domovih starejših občanov;

zagotavljanje **ustrezne ravni oskrbe na domu,** neobstoja storitev dnevnega varstva starejših;

neustrezne pravne **podlage;**

neobstoja oziroma **pomanjkanje** **ustreznega števila oskrbovanih** **stanovanj.**

Pri tem je največ občin (32 %) izpostavilo težave z dostopom do oskrbe v domovih starejših občanov – v občinah ali v njihovi bližini ni doma starejših občanov, v domovih ni prostih mest oziroma so zanje dolge čakalne vrste, občine navajajo tudi težave zaradi slabe kakovosti storitev v domovih (zastareli prostori, premajhen obseg storitev, pomanjkanje kadra).

Storitve na področju bivanja in oskrbe starejših se med seboj razlikujejo predvsem glede na obseg potreb uporabnikov po pomoči in oskrbi: od pomoči na domu, dnevno-varstvenih centrov in oskrbovanih stanovanj do domov za starejše, ki naj bi bili primarno namenjeni tistim, ki potrebujejo 24-urno oskrbo.

Varuh človekovih pravic v letnem poročilu za leto 2020 ugotavlja, da je zaradi **pomanjkanja kapacitet v domovih za starejše,** predragih storitev in posledično njihove neenake dostopnosti za vse, ki jih potrebujejo, pogosto kršeno načelo socialne države.⁸¹

*Na veliko pomanjkanje mest kažejo podatki, da je bilo **7. 3. 2022 evidentiranih 55.763 prošenj za sprejem v dom za starejše,** od tega 21.372 takih, ki želijo takojšnjo namestitev, prostih mest pa je bilo 370.⁸²*

[Revizijsko poročilo: Skrb za tiste, ki potrebujejo varstvo in nego drugih >>](#)

[Revizijsko poročilo: Skrb za tiste, ki zaradi starosti, duševne ali telesne prizadetosti potrebujejo pomoč drugih >>](#)

V Sloveniji naj bi bilo po projekcijah leta 2060 skoraj 30 % prebivalcev, starejših od 65 let, javni izdatki za financiranje sistemov socialne zaščite pa naj bi ob nespremenjenih politikah dosegli četrtno BDP.⁸⁷

Nekatere občine so izpostavljale tudi, da ne obstajajo storitve dnevnega varstva starejših, poleg tega pa so težave zaznavale tudi pri zagotavljanju ustrezne ravni oskrbe na domu. Tudi na tem področju občine navajajo težave zaradi pomanjkanja kadra in zmanjšanega obsega storitev, previsokih cen storitev ter predolgi čakalni dob za vključitev v izvajanje storitev. Tudi analize izvajanja te storitve izpostavljajo, da določen delež potreb po storitvi ostaja nezadovoljen ter da je bilo ob koncu leta 2019 na čakalnem seznamu 772 oseb, v 3 občinah storitev sploh niso izvajali, le v okviru dveh tretjinah občin pa so storitev vsaj pravno-formalno zagotavljali vsak dan dopoldne in popoldne. Razlike med občinami so bile tudi v cenah in deležu sofinanciranja storitev, pri čemer je ena občina na primer storitve sofinancirala v celoti.⁸³

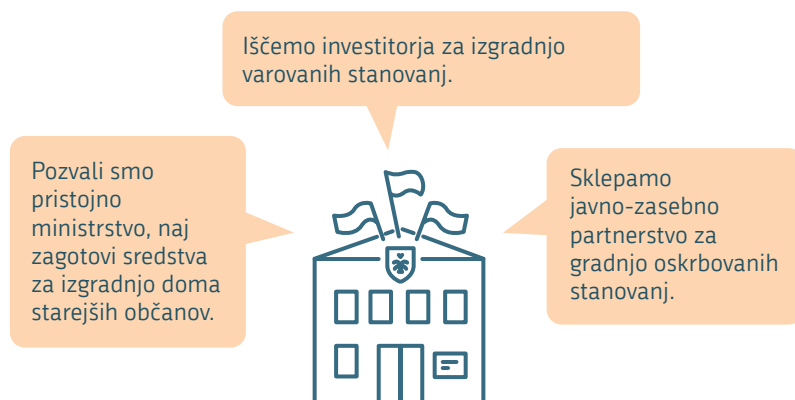
Občine kot težavo navajajo tudi neobstoj oziroma pomanjkanje ustreznega števila oskrbovanih stanovanj. Analize opozarjajo na nejasno strateško in pomanjkljivo pravno-formalno ureditev tega področja ter izpostavljajo tudi primere, ko so bila stanovanja dejansko zgrajena kot oskrbovana stanovanja, vendar se sedaj uporabljajo v druge namene.⁸⁴ Javna mreža oskrbovanih stanovanj ne obstaja, ocenjuje pa se, da je bilo v Sloveniji v letu 2020 1.242 oskrbovanih stanovanj, lastniki katerih naj bi bili predvsem Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja, Stanovanjski sklad Republike Slovenije, območni in občinski stanovanjski skladi ter nekaj zasebnih investitorjev. Daleč največ oskrbovanih stanovanj je v osrednjeslovenski regiji, znatno manj v drugih regijah, v dveh regijah pa jih sploh ni.⁸⁵

Del občin je med razlogi za premajhen obseg ali previsoke cene storitev oziroma pomanjkanje storitev izpostavil tudi neustrezne pravne podlage. Tako na svetovni in evropski ravni (Zelena knjiga o staranju⁸⁶, poročila in dokumenti OECD) kot tudi v Sloveniji se že dalj časa izpostavlja vprašanje vzdržnosti sistemov dolgotrajne oskrbe zaradi procesa staranja prebivalstva ter išče nove in posodobljene pristope za zagotovitev dostopa do kakovostne in cenovno ugodne dolgotrajne oskrbe. Na neuspešnost države pri zagotavljanju dostopnosti in dosegljivosti storitev socialnega varstva vsem tistim, ki jih potrebujejo, in neustreznosti pri načrtovanju novega sistema dolgotrajne oskrbe je računsko sodišče opozorilo v dveh revizijah sistema oskrbe tistih, ki potrebujejo varstvo in nego drugih.

Kako občine rešujejo te težave

Občine se urejanja problematike po eni strani lotevajo z naslavljanjem in dogovori s pristojnim ministrstvom (na primer pogajanja za podelitev koncesije) in izvajalci, pa tudi s sodelovanjem in dogovori z drugimi občinami in pravnimi subjekti. Večina občin sofinancira pomoč na domu, med ukrepi pa so navedle dodatno financiranje in reorganizacijo izvajanja teh storitev. Občine sredstva namenjajo tudi izgradnji dnevnih centrov ter financiranju drugih programov in projektov, namenjenih starejšim. Čeprav je financiranje investicij v domove starejših občanov v pristojnosti države in ne občin, je več kot 30 občin med ukrepi za reševanje težav navajalo tudi aktivnosti za načrtovanje izgradnje oziroma izgradnjo doma starejših občanov ter oskrbovanih stanovanj. Računsko sodišče je tveganja takšnih projektov izpostavilo v več revizijah poslovanja občin.

Izjave občin o sprejetih ukrepih

Več o težavah občin pri projektih vlaganj v izgradnjo domov starejših občanov in oskrbovanih stanovanj:

[Revizijsko poročilo: Ravnanje z nepremičnim premoženjem Občine Šempeter-Vrtojba >>](#)
(ustanovitev zasebnega zavoda za izgradnjo doma starejših občanov),

[Revizijsko poročilo: Pravilnost dela poslovanja Občine Litija >>](#) (ustanovitev družbe za izgradnjo objekta socialnovarstvenega centra),

[Revizijsko poročilo: Učinkovitost poslovanja Mestne občine Ljubljana v delu, ki se nanaša na izvajanje projektov javno-zasebnega partnerstva >>](#)
(oskrbovana stanovanja).

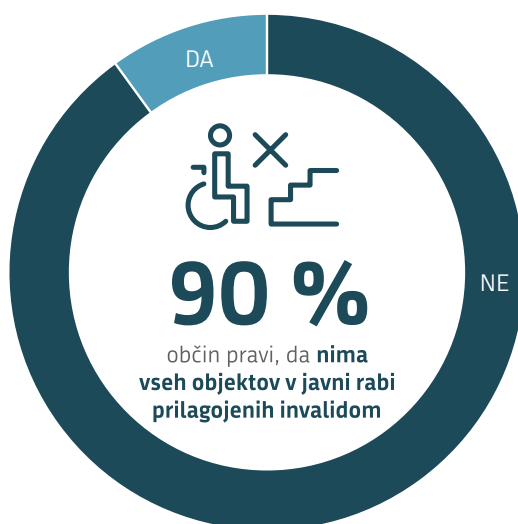

Dostopnost storitev INVALIDOM

5.

— Med prebivalci Evropske unije je več kot 15 % invalidov, med prebivalci Slovenije pa jih je okoli 12–13 %.⁹¹

Posebno obliko tveganja za enakopravno dostopnost do storitev predstavlja invalidnost. Država in občine morajo izvajati ukrepe, ki preprečujejo diskriminacijo invalidov pri dostopanju do storitev. Tako morajo na podlagi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov⁸⁸ zagotoviti ukrepe za odpravljanje ovir pri dostopnosti za invalide (na primer objekti v javni rabi⁸⁹ morajo biti prilagojeni z gradbenimi in tehničnimi napravami, zvočnimi in svetlobnimi indikatorji, pisnimi informacijami in drugimi ustreznimi tehničnimi prilagoditvami), na podlagi Zakona o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij⁹⁰ pa izvesti ukrepe za zagotovitev dostopnosti občinske spletne strani.

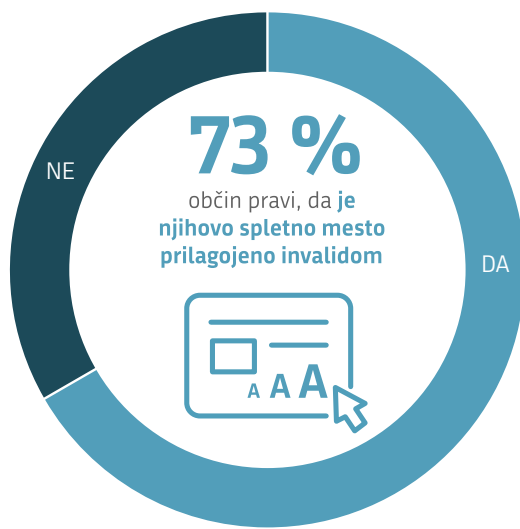

— [Revizijsko poročilo:
Zaposlovanje invalidov
v Republiki Sloveniji >>](#)

Težave z vidika dostopnosti do storitev predstavljajo predvsem invalidom neprilagojeni objekti, v katerih se nudijo storitve splošnega pomena (šole, občine, upravne enote), neprilagojen javni prevoz, pomanjkanje ustreznih stanovanj in neprilagojene spletne strani

ter aplikacije, ki omogočajo dostop do storitev oziroma informacije o storitvah. V strategiji EU o pravicah invalidov je izpostavljeno, da neprilagojenost orodij in prostorov za dostopanje do storitev onemogoča dostop invalidom do storitev, kar pomeni diskriminacijo, obenem pa jih socialno izključuje, saj otežuje njihovo vključevanje v gospodarsko, družbeno in politično življenje.⁹³

Epidemija covid-19 je dodatno povečala ovire in neenakosti za invalide. Zaradi omejene dostopnosti ustreznih orodij IKT, potrebnih za telekonference, ureditev dela na daljavo, učenje na daljavo in spletno nakupovanje, in omejenega dostopa do informacij v zvezi s covidom-19 celo nezahtevne naloge pomenijo izziv.⁹²

Večina občin, ki je izjavila, da v celoti ne izpolnjujejo zakonskih obveznosti, je sicer navedla, da izvajajo aktivnosti za ustrezne prilagoditve objektov v javni rabi ter spletnih strani, pri čemer so kot največji problem izpostavljale omejena sredstva. V tem smislu je treba zagotoviti sodelovanje med državo (na primer Ministrstvom za okolje in prostor ter Ministrstvom za infrastrukturo) in občinami, predvsem v smislu zagotavljanja podatkov, ki naj omogočijo čim boljše načrtovanje smotrnih ukrepov tako za sistemsko kot področno reševanje težav glede dostopnosti za invalide.⁹⁴

Povzetki analize odgovorov občin

6.

Iz odgovorov, ki so jih podale občine, izhaja relativno velika prisotnost najpomembnejših storitev na območju občin, pri čemer pa skoraj vse občine zaznavajo težave svojih prebivalcev pri dostopanju do teh storitev.

Razvitost občine oziroma razvojna ogroženost regije glede na odgovore občin ni povezana s pogostostjo zaznanih težav. Težave, s katerimi se soočajo njihovi prebivalci pri dostopanju do storitev, so namreč zaznale skoraj vse občine, pri čemer občine z nekaterimi značilnostmi ozemlja (velika površina, obmejna lega, razgiban teren in s tem razpršena poselitev) in prebivalstva (veliko prebivalcev, malo prebivalcev, veliko starejših od 80 let) težave svojih prebivalcev pri dostopanju do storitev zaznavajo pogosteje od ostalih občin. Iz odgovorov občin izhaja, da so z vidika posameznih storitev problematična tako posamezna podeželska kot tudi urbana območja.

Občine največ težav zaznavajo na področjih, na katera nimajo neposrednega vpliva, ker je za njihovo izvajanje pristojna država (na primer upravne storitve), ali pa sta dostop do in zagotovitev teh storitev prepuščena urejanju trga (na primer bančništvo), področjih, na katerih zagotovitev dostopnosti storitve zahteva velike finančne vložke v infrastrukturo (na primer vodovodi, internet, cestne povezave), oziroma na področjih, ki so sistemsko pomanjkljivo urejena (na primer osnovno zdravstvo, stanovanja). Manj težav pa prepoznavajo na področjih, ki tradicionalno vsaj v delu spadajo v njihovo pristojnost (na primer predšolska vzgoja, izobraževanje, kultura in šport).

Težave, ki jih občine zaznavajo pri dostopnosti do posameznih storitev, so zelo podobne. Tako je na primer pri storitvah, do katerih posamezniki dostopajo sami (banka, trgovina, pošta, upravne

storitve), najpogosteje zaznana težava ukinjanje fizičnih lokacij, kjer je bila posamezna storitev dostopna, oziroma zmanjševanje obsega ter kakovosti izvajanja storitev. Pri storitvah, ki so povezane z bivališčem posameznika (na primer zagotavljanje pitne vode in interneta), pa neobstoječe oziroma dotrajano infrastrukturno omrežje, ki ga zaradi različnih dejavnikov (teren, omejena finančna sredstva) ni rentabilno graditi oziroma obnavljati. Posebno težavo, ki je prisotna skoraj v vseh občinah, predstavlja zagotavljanje dostopnosti storitev za invalide.

Občine težave večinoma poskušajo reševati sproti in samostojno ter se pri tem redko povezujejo z drugimi občinami. Najpogosteje poskušajo težavo rešiti v komunikaciji z izvajalcem storitve oziroma pristojnim ministrstvom, pri čemer so glede na odgovore redko uspešne. V nekaterih primerih so se sicer na potrebe in pozive občin odzvali zasebni izvajalci sami (na primer mobilna banka je nadomestila poslovalnico), pri čemer pa je pogosto obenem zmanjšan obseg storitve. Predvsem na področjih, kjer normativna ureditev pristojnosti občin za zagotavljanje storitev ne predvideva, pa občine pogosto poskušajo reševati težave z dostopom do posameznih storitev tako, da za ta namen prispevajo sredstva oziroma omogočajo uporabo svojega premoženja ter se s tem poslužujejo tudi ukrepov, za katere vsaj neposredne podlage v veljavnih predpisih ni najti (na primer sofinanciranje prevozov starejših, gradnja domov za starejše občane, sofinanciranje delovanja bankomata).

Občine so kot sistemske težave pri zagotavljanju storitev največkrat izpostavile preveliko željo po racionalizaciji tako države (predvsem krajevni uradi) kot zasebnega sektorja (banka), ki vodi v ukinjanje oziroma manjši obseg storitev; nejasno oziroma kompleksno zakonodajo, po kateri imajo občine nesorazmerne obveznosti glede na pristojnosti; nedoločenost standardov oziroma obsega, v katerem naj bi se naloge občin izvajale; neustrezen oziroma značilnostim občin neprilagojen sistem financiranja ter manko dodatne ravni lokalne samouprave, to je pokrajin. Večina občin je kot možnost za izboljšanje dostopnosti storitev navajala predvsem večja finančna sredstva, nekatere pa so izpostavile tudi potrebo po boljšem sodelovanju med državno in občinsko ravno ter potrebo po ustanovitvi pokrajin.

Tveganja za dostopnost storitev in predlogi za njihovo obvladovanje

7.

Vprašanje obsega in kakovosti storitev splošnega pomena bo vselej neposredno povezano z vprašanjem vzdržnosti javnih financ. Ta pa bo vedno odvisna tudi od dejavnikov, na katere država ne more oziroma lahko le delno vpliva. Nestabilne geopolitične razmere, podnebne spremembe, epidemija covid-19 so le nekateri primeri takih dejavnikov, ki lahko neposredno ali posredno pomembno vplivajo na naše sedanje ali bodoče možnosti dostopanja do kakovostnih storitev splošnega pomena. Bolj kot kadarkoli je zato potrebna posebna skrb pri ugotavljanju primerne obsega storitev splošnega pomena, načrtovanju njihovega zagotavljanja tako z vidika sredstev kot tudi odgovornih deležnikov, spremljanju učinkov sprejetih ukrepov ter izvajanju morebitnih potrebnih sprememb.

Pri izvajanju raziskave in analiziranju odgovorov občin o dostopnosti storitev smo ugotovili naslednja tveganja:

Tveganje, da niso vzpostavljeni pogoji za sistemsko reševanje problematike dostopnosti storitev splošnega pomena

Dostopnost storitev je že na ravni države neizbežno predmet sočasnega urejanja z vidika zagotavljanja pogojev za izboljšanje splošne dostopnosti (na primer s prostorsko politiko spodbujanja policentrizma) kot tudi z vidika izboljšanja dostopnosti na posameznem področju (na primer s sprejemom področne strategije in sprejemom oziroma spremembami področne zakonodaje). Zagotavljanje velikega števila storitev je v pristojnosti občin, kar pomeni, da so te predmet še nadaljnega urejanja tako v strateških kot normativnih ter izvedbenih aktih občin. Občine ob zagotavljanju storitev pridobivajo podatke, ki so ključni za spremljanje doseganja strateških ciljev in za doseganje sprejetih ukrepov države. Pri vprašanju zagotavljanja dostopnih storitev se torej prepletajo pristojnosti različnih sektorjev ter ravni države, zaradi česar je

treba zagotoviti sodelovanje in usklajeno delovanje.

Zagotavljanje dostopnih storitev bi zato zaradi svoje pomembnosti in kompleksnosti po naši oceni v prvi vrsti morale temeljiti na usklajenih dokumentih dolgoročnega načrtovanja z ustrezno hierarhijo, ki bi morali biti rezultat celovitega in organiziranega pristopa, ki je mogoč le z usklajenim delovanjem vseh relevantnih deležnikov oziroma sektorjev. S tega vidika sta ključni predvsem strategija razvoja države in prostorska strategija.

Navedeni strategiji in na njuni podlagi sprejeti dokumenti naj bi bili ključni tudi za pripravo oziroma spremembo sektorskih strateških dokumentov, na podlagi katerih se pridobivajo tudi evropska kohezijska sredstva in v končni fazi zagotavljajo bolj dostopne storitve splošnega pomena (na primer Strategija razvoja prometa do 2030⁹⁵, Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije⁹⁶, Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020⁹⁷, Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode⁹⁸, Operativni program oskrbe s pitno vodo⁹⁹).

Zaradi številnih področij in deležnikov, ki pripravljajo ter izvršujejo tovrstne dokumente na različnih ravneh, obstaja tveganje neusklajenih politik in posledično nepravočasnih, neusklajenih, parcialnih ter s tem neučinkovitih ukrepov za zagotovitev dostopnih storitev – še posebej tistih z izrazitim regionalnim značajem (na primer javni prevoz, cestne povezave, osnovno zdravstvo, ravnanje z odpadki, dobava pitne vode).

Predlagamo razmislek o vzpostavitvi informacijskega sistema, s pomočjo katerega bi vsi relevantni deležniki in zainteresirane javnosti lahko na enem mestu dostopali do vseh veljavnih strateških dokumentov oziroma dokumentov dolgoročnega načrtovanja vsaj na ravni države, s čimer bi se bistveno olajšal pregled nad njihovo hierarhijo in ravnjo medsebojne usklajenosti. Tudi sicer vsem pripravljavcem dokumentov dolgoročnega načrtovanja predlagamo posebno skrb v zvezi z zagotavljanjem usklajenosti z relevantnimi strateškimi dokumenti.

Polovico programskega obdobja 2014–2020 (od leta 2013 do leta 2017) Slovenija ni imela sprejete strategije razvoja. Tudi po njenem sprejetju pa še vedno ni sprejet državni program razvojnih politik, katerega namen je usmeritve iz Strategije razvoja Slovenije 2030

[Revizijsko poročilo: Uspešnost
črpanja sredstev evropske
kohezijske politike v
programskem obdobju
2014–2020 >>](#)

operativno razdelati v konkretne in finančno ovrednotene razvojno-investicijske prednostne naloge. Srednjeročno načrtovanje, kot ga predvideva sedaj veljavna Strategija razvoja Slovenije 2030, se torej v letu 2021 še ni izvajalo.¹⁰⁰ Prav tako še ni bila sprejeta nova strategija prostorskega razvoja, ki je v pripravi že od leta 2015. Navedeno ustvarja tveganje za neučinkovito načrtovanje in izvajanje regionalne razvojne politike in sprejem ustreznih ukrepov endogene regionalne politike v luči evropske kohezijske politike 2021–2027.

Tveganje za zagotavljanje skladnega regionalnega razvoja in dostopnih storitev splošnega pomena

Iz odgovorov občin in poročil o prostorskem razvoju izhaja tveganje, da cilj veljavne prostorske strategije policentričnega razvoja mest in naselij, na podlagi katere naj bi se razvilo omrežje ustrezno opremljenih središč, ki bi vsem prebivalcem omogočala udobno, cenovno ugodno, varno in okoljsko sprejemljivo dostopnost tudi do storitev, ni bil dosežen. *Ocenjujemo, da bi bilo smiselno na podlagi analiz ugotoviti vzroke za (delno) nedoseganje tega cilja in ugotovitve ustrezno upoštevati pri pripravi nove strategije prostorskega razvoja in pri oblikovanju politike skladnega regionalnega razvoja.*

Politika regionalnega razvoja je ob še vedno nevzpostavljenih pokrajinah namreč eno izmed ključnih orodij za zagotavljanje primerljivo dostopnih storitev, saj se občine preveč razlikujejo za učinkovito izvrševanje nekaterih pomembnih nalog splošnega pomena, ki imajo izrazit regionalni značaj (na primer dobava pitne vode, odvajanje in čiščenje komunalne in odpadne vode, ravnanje s komunalnimi odpadki). *Kot smo ugotovili že v reviziji regionalnega razvoja, bi se za učinkovito vodenje regionalnega razvoja morale na ravni države oblikovati jasne usmeritve regijskih vsebin (ki bi morale slediti razvojni in prostorski strategiji), morala bi se jasneje določiti vloga občin kot deležnika v razvoju znotraj razvojne regije ter zagotoviti smiselna implementacija ciljev in ukrepov razvojne in prostorske strategije v strateških dokumentih občin.* V nasprotnem primeru bodo občine pri pripravi regionalnih razvojnih programov še vedno izhajale pretežno iz svojih potreb in ne potreb razvojne regije, ki ji pripadajo.

Glede na navedeno bi bilo smiselno preveriti tudi ustreznost obstoječih rešitev za zagotavljanje skladnega regionalnega razvoja. Na

[Revizijsko poročilo:
Načrtovanje in vodenje
regionalnega razvoja >>](#)

primer izvesti analizo za preveritev ustreznosti obstoječih kazalnikov razvitosti oziroma razvojne ogroženosti ter jih po potrebi spremeniti ali uvesti nove. Tako na primer dostopnost do nekaterih storitev, ki so pomembne za regionalno kohezijo (na primer dostop do širokopasovnega interneta), ni neposredno upoštevana kot kazalnik razvitosti oziroma razvojne ogroženosti, iz česar izhaja tveganje, da ugotavljanje razvitosti oziroma razvojne ogroženosti ni optimalno.

Tveganje neenakopravne obravnave občanov različnih občin zaradi neustrezno opredeljenih nalog občin

Veliko storitev morajo zagotavljati občine, ki so v raziskavi med drugim opozarjale na nedorečenost standardov, po katerih naj bi se posamezna storitev zagotavljala. Prav tako iz odgovorov občin izhaja, da te zaradi želje po izboljšanju dostopnosti storitev izvajajo tudi naloge, ki ne spadajo v njihovo pristojnost (na primer sofinanciranje bančnih storitev, gradnja domov za ostarele), oziroma naloge, ki niso povsem jasno pravno opredeljene (na primer sofinanciranje prevozov starejših, sofinanciranje dovoza vode). Obstaja tveganje, da zaradi tega občine storitve splošnega pomena zagotavljajo izrazito različno in da posledično med prebivalci občin prihaja do neupravičenih razlik pri zagotavljanju storitev tako v smislu dostopnosti kot tudi kakovosti.

Gre za problematiko normativne določenosti ter spremljanja obsega in kakovosti nalog, ki jih izvajajo občine, na kar je računsko sodišče z vidika financiranja občin opozorilo že v okviru revizije financiranja primerne porabe občin. *Treba je vzpostaviti pogoje, da bodo ministrstva, vsako na svojem področju, lahko učinkovito spremljala izvajanje nalog občin oziroma storitev, jih nadzorovala in jim nudila strokovno pomoč. Tudi z vidika zagotavljanja primerljive dostopnosti storitev bi bilo smiselno, da ministrstva vsako na svojem področju zbirajo podatke o obstoju infrastrukture in izvajanju storitev, ki bi bili potrebni za pregled nad področjem. Na podlagi tako zbranih podatkov bi se lahko izvedla analiza nalog, ki jih občine morajo izvajati, v primerjavi z nalogami, ki jih občine dejansko izvajajo. Tako bi ministrstva ugotovila, ali obstajajo razlogi za določitev nove naloge oziroma bolj natančno opredelitev posamezne naloge tako v smislu obsega kot kakovosti oziroma prenos katere naloge na državno raven. Navedeno z vidika izboljšanja dostopnosti storitev še posebej velja za manjše občine, ki za učinkovito in z državnimi akti usklajeno poslovanje na področju*

[Revizijsko poročilo: Izvajanje nalog občin na področju kulture >>](#)

[Revizijsko poročilo: Financiranje primerne porabe občin >>](#)

prostorskega in regionalnega razvoja pogosto nimajo zadostnih kadrovskih virov z ustreznim znanjem.

Tveganje neobstoja oziroma neustreznosti občinskih krovnih strateških dokumentov dolgoročnega razvoja

Pri izvajanju različnih revizij opazamo, da nekatere občine še vedno niso sprejele krovnih strateških dokumentov dolgoročnega razvoja občine, tudi sicer pa so ti dokumenti pogosto povsem neprimerljivi in neusklajeni z dokumenti dolgoročnega razvoja na ravni države. *Občine se mora spodbuditi k sprejemu ustreznih, z analizami podkrepljenih in z dolgoročnimi načrti države usklajenih dolgoročnih strateških načrtov, saj je samo tako mogoče zagotoviti, da se politike države udejanjajo usklajeno na vseh ravneh, tovrstni dokumenti pa poleg tega pozitivno prispevajo k uspešnemu razvoju občine in bi morali biti izhodiščni dokumenti pri odločanju, katere projekte bo občina podprla oziroma izvajala.*

Opombe, literatura in viri

8.

- 1 Evropski ekonomsko-socialni odbor, *Storitve splošnega pomena*, [URL: <https://www.eesc.europa.eu/si/policies/policy-areas/services-general-interest>], 2. 12. 2021.
- 2 Evropska komisija, *Evropski steber socialnih pravic v 20 načelih*, [URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sl], 25. 11. 2021.
- 3 Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOP, 203/20 – ZIUPOPdve, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZD0sk.
- 4 Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNORG, 84/18 – ZIURKOE, 158/20.
- 5 [URL: https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf], 25. 11. 2021.
- 6 Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04, 33/07 – ZPNačrt, 61/17 – ZUreP-2, 199/21 – ZUreP-3).
- 7 5. in 7. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16; v nadaljevanju: ZSRR-2).
- 8 Leta 1971 je bil sprejet Zakon o ukrepih za pospeševanje razvoja manj razvitih območij v Socialistični republiki Sloveniji (Uradni list SRS, 4/71), katerega cilj je bil zmanjšati regionalne razlike med območji. Leta 1990 je bil sprejet Zakon o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 48/90, 3/91 – popr., 12/92), katerega glavna cilja sta bila izboljšati pogoje za življenje in delo na ruralnih območjih ter ohranjanje poseljenosti podeželskih območij. Leta 1999 je bil sprejet Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 60/99, 56/03), ki je določil cilje, načela, organizacijo spodbujanja skladnega regionalnega razvoja, dodeljevanje razvojnih spodbud ter merila za opredelitev območij s posebnimi razvojnimi problemi. Leta 2005 je začel veljati Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 93/05, 127/06), ki je imel določene cilje in načela spodbujanja skladnega regionalnega razvoja. Leta 2011 pa je začel veljati ZSRR-2, ki ne določa ciljev in načel regionalne politike, ampak določa, da cilje in usmeritve za pripravo regionalnih razvojnih programov določi vlada s strategijo razvoja Slovenije in strategijo prostorskega razvoja Slovenije.
- 9 V Sloveniji prostorski razvoj sledi načelom policentričnega razvoja. Strategija prostorskega razvoja Slovenije iz leta 2004 tako opredeljuje sistem središč – policentrični urbani sistem, v katerem opredeljuje središča nacionalnega, regionalnega in medobčinskega pomena. Središča nacionalnega in regionalnega pomena so najpomembnejša središča dejavnosti družbene infrastrukture, oskrbnih, storitvenih, upravnih in drugih dejavnosti ter najpomembnejša gospodarska območja in prometna vozlišča. S primerno delitvijo nalog in medsebojnimi prometnimi povezavami se nanje navezuje omrežje preostalih središč. Podprta z infrastrukturo imajo urbana središča ključno vlogo in medsebojnem razvoju države kot gospodarska, trgovinska, izobraževalna, kulturna, stanovanjska in storitvena središča (Ministrstvo za okolje in prostor, [URL: <https://www.gov.si/teme/mesta-in-urbana-obmocja-v-sloveniji/>], 25. 11. 2021).
- 10 Poročilo o prostorskem razvoju 2021, Ministrstvo za okolje in prostor, 2021, [URL: http://www.pis.gov.si/doc/PO-ROCILO_2021.pdf], 25. 11. 2021.
- 11 Evropska komisija, *Dolgoročna vizija za podeželska območja EU 2040*, [URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_en#documents], 3. 12. 2021.
- 12 Nacionalno poročilo o urbanem razvoju Habitat III, Ministrstvo za okolje in prostor, 2016, [URL: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Publikacije/c2b947f73c/porocilo_urbani_razvoj_HabitatIII.pdf], 23. 3. 2021.
- 13 36 občin, in sicer občine Trzič,
- 14 20 občin z največjim deležem starejših od 80 let, in sicer občine Osilnica, Gornji Grad, Horjul, Loški Potok, Tolmin, Hodoš, Solčava, Središče ob Dravi, Brda, Kobarid, Kostel, Loška Dolina, Šempeter - Vrtojba, Bovec, Kanal ob Soči, Preddvor, Štore, Idrija, Nova Gorica, Renče - Vogrsko (Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat podatkovni portal: [URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/Data/2640010S.px/>], 6. 12. 2021).
- 15 27 občin, in sicer občine Osilnica, Hodoš, Solčava, Kobilje, Jezersko, Kostel, Dobje, Ribnica na Pohorju, Sveti Andraž v Slov. gorah, Razkrižje, Dobrovnik, Žetale, Veržej, Bistrica ob Sotli, Trnovska vas, Velika Polana, Šalovci, Luče, Zavrč, Bloke, Odranci, Kuzma, Tabor, Cankova, Loški Potok, Podlehnik, Središče ob Dravi (Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat podatkovni portal: [URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/Data/2640010S.px/>], 6. 12. 2021).
- 16 Glede na odgovore 199 občin. 12 občin odgovora v tem delu ni podalo.
- 17 Statistični urad Republike Slovenije, [URL: <https://www.stat.si/statweb/News/Index/8374>], 6. 12. 2021.
- 18 The Social Exclusion of the Elderly: A Mixed-Methods Study in Slovenia; Filipovič Hrast, M., Hlebec, V., in Kavčič M. (2012); Czech Sociological Review, 48(6), str. 1051–1074.
- 19 Uporablja se kot merilo za sofinanciranje investicij, izračuna pa na podlagi metodologije, ki jo določa vlada Republike Slovenije z uredbo (trenutno velja Uredba o metodologiji za določitev razvitosti občin za leti 2022 in 2023, Uradni list RS, št. 208/21).
- 20 Je relativni kazalec razvitosti razvojne regije, izračunan na podlagi utežitve

- kazalcev razvitosti, ogroženosti in razvojnih možnosti (3. člen ZSRR-2).
- 21 Pomurska, primorsko-notranjska in podravska.
 - 22 Osrednjeslovenska, gorenjska, jugovzhodna Slovenija.
 - 23 Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr., 102/20).
 - 24 Analiza učinkov ukrepov zaradi pandemije covid-19 na kartično in gotovinsko poslovanje, Banka Slovenije, 2020, [URL: <https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/analiza-ucinkov-ukrepov-zaradi-pandemije-covid-19-na-kartico-in-gotovinsko-poslovanje.pdf>], 25. 11. 2021.
 - 25 Občine z manj kot 40 prebivalci na kvadratni kilometer površine; (Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat podatkovni portal: [URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05C4010S.px>], 6. 12. 2021).
 - 26 Občine s površino 130 kvadratnih kilometrov in več; (Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat podatkovni portal: [URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05C4010S.px>], 6. 12. 2021).
 - 27 Drugi odstavek 3. člena Zakona o poštinih storitvah (ZPSto-2 Uradni list RS, št. 51/09, 77/10, 40/14 – ZIN-B, 81/15) določa, da se kot univerzalna storitev izvajajo naslednje poštne storitve: sprejem, usmerjanje, prevoz in dostava poštinih pošilk do mase 2 kg; sprejem, usmerjanje, prevoz in dostava poštinih paketov do mase 10 kg; storitev priporočene in vrednostne poštne pošiljke in prenos poštinih pošilk za slepe in slabovidne.
 - 28 Prvi odstavek 3. člena ZPSto-2 določa, da je univerzalna storitev trajno, redno in nemoteno izvajanje ene ali več s tem zakonom določenih poštinih storitev s predpisano kakovostjo na celotnem ozemlju Republike Slovenije ali na njenem delu po cenah, dostopnih za vse uporabnike poštinih storitev.
 - 29 Uradni list RS, št. 173/20.
 - 30 Analiza trga poštinih storitev v Republiki Sloveniji v letu 2017, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, 2018, [URL: https://www.akos-rs.si/fileadmin/user_upload/Analiza-trga-postnih-storitev2017.pdf], 25. 11. 2021 in Letno poročilo družbe Pošta Slovenije d. o. o. za leto 2020, [URL: <https://posta2020.zadruga.com/si/?pid=20&id=25>], 25. 11. 2021.
 - 31 Analiza trga poštinih storitev v Republiki Sloveniji v letu 2019, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, 2020, [URL: https://www.akos-rs.si/fileadmin/user_upload/Analiza-trga-postnih-storitev_v_RS_2019.final.pdf], 2. 12. 2021.
 - 32 Raziskava o zadovoljstvu in potrebah uporabnikov s poštinih storitvami po zaprtju kontaktnih točk, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, 2021, [URL: https://www.akos-rs.si/fileadmin/user_upload/dokumenti/Raziskave_analize_porocila_in_statistika/Posta/AKOS_Raziskava_o_zadovoljstvu_in_potrebah_uporabnikov_2021_Po_zaprtju_kontaktih_tock.pdf], 25. 11. 2021.
 - 33 The Impact of Broadband on the Economy, International Telecommunication Union, 2012, [URL: https://www.itu.int/ITU-D/treg/broadband/ITU-BB-Reports_Impact-of-Broadband-on-the-Economy.pdf], 6. 12. 2021.
 - 34 Statistični urad Republike Slovenije, [URL: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9545>], 2. 12. 2021.
 - 35 Uradni list RS, št. 109/12, 110/13, 40/14 – ZIN-B, 54/14 – odl. US, 81/15, 40/17, 189/21-ZDU-1M.
 - 36 Evropska komisija, The Digital Economy and Society Index, [URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>], 25. 11. 2021.
 - 37 Tako kot opomba 36.
 - 38 [URL: <https://www.gov.si/novice/2021-11-12-slovenija-obcuto-napredovala-na-indeksu-digitalnega-gospodarstva-in-druzbe-desi/>], 18. 5. 2022.
 - 39 Rural network project, [URL: <https://www.ruralnetwork.eu/>], 1. 12. 2021.
 - 40 Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C, št. 326 z dne 26. 10. 2012); Evropska socialna listina (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 7/99).
 - 41 Vsebinsko in opravljanje zdravstvene dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – UPB2, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZUOOP, 203/20 – ZIUPOPdve in 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk).
 - 42 Podatki o obveznem zdravstvenem zavarovanju, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, december 2021, [URL: [https://api.zzzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/0/551ae8528299683fc12587ab003c6309/\\$FILE/p21-4.pdf](https://api.zzzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/0/551ae8528299683fc12587ab003c6309/$FILE/p21-4.pdf)], 6. 12. 2021.
 - 43 Poročilo o razvoju 2021, Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, 2021, [URL: https://www.umargov.si/publikacije/porocilo_o_razvoju/?no_cache=1], 1. 12. 2021.
 - 44 Analiza zdravstvenega sistema v Sloveniji, 2016, [URL: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Organizacija-zdravstvenega-varstva/Analiza-zdravstvenega-sistema-v-Sloveniji/SLO_analiza_ZS_povzetek_in_kljucne_ugotovitve_liktorirana_verzija.pdf], 25. 11. 2021.
 - 45 Letno poročilo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 2020, [URL: [http://api.zzzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/0/a998991f0f548b4bc125868c0040ba61/\\$FILE/Letno%20poro%C4%8Dilo%20ZZZS%202020.pdf](http://api.zzzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/0/a998991f0f548b4bc125868c0040ba61/$FILE/Letno%20poro%C4%8Dilo%20ZZZS%202020.pdf)], 25. 11. 2021.
 - 46 Analiza poročil upravnih enot o delu krajevnih uradov za leto 2019, Ministrstvo za javno upravo; 2020, [URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.gov.si%2Fassets%2Fministrstva%2FMJU%2FSUE%2Fporocila-2019%2FKRAJEVNI-URADI%2FAnaliza-porocil-UE-o-delu_KU-za-leto-2019-12-11-2020.docx&wdOrigin=BROWSELINK], 6. 12. 2021.
 - 47 Osnutek operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027, Ljubljana, 2021, [URL: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Javne-objave/Javne-obravnavne/Op_pitna_voda_2022_2027/op_pitna_voda_2022_2027.docx], 7. 1. 2022.
 - 48 Podatki, ki so jih glede na Operativni program oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 v Informacijski sistem za spremljanje obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja posredovale občine. Manj kot 50-odstotno oskrbo prebivalcev z javnim vodovodom so izkazovale občine Gorenja vas - Poljane (49,8 %), Dravograd (46,6 %), Železniki (45,6 %), Vitanje (35,1 %), Rogašovci (34,9 %) in Luče (26,4 %).
 - 49 Tako kot opomba 48.
 - 50 Uradni list RS, št. 88/12, 44/22 – ZVO-2
 - 51 Tako kot opomba 47.
 - 52 Tako kot opomba 47.
 - 53 Zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture, [URL: <https://www.e-prostor.gov.si/zbirke-prostorskih-podatkov/zbirni-kataster-gospodarske-javne-infrastrukture/>], 7. 1. 2022.
 - 54 Tako kot opomba 47.
 - 55 Agencija Republike Slovenije za okolje, [URL: <http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/kakovost-pitne-vode-2>], 25. 11. 2021.
 - 56 Tako kot opomba 47.
 - 57 Ministrstvo za infrastrukturo, [URL: <https://www.gov.si/teme/cestna-infrastruktura/>], 6. 12. 2021.
 - 58 Tako kot opomba 43.
 - 59 Drobne, S., Povprečna dostopnost do najbližjega priključka na avtocesto ali hitro cesto po občinah Republike Slovenije v letu 2015, projektna naloga,

- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Ljubljana, 2016, [URL: http://www.zdruzenje-obcin.si/fileadmin/datoteke/2017/PREDLOGI_ZAKONOV_IN_DRUGIH_AKTOV/Strokovne_podlage_FGG_Dostopnost_do_AC_in_HC_prikljuc-kov_2015.pdf], 6. 12. 2021.
- 60 Gabrovec, M., Razpotnik Visković, N., Bole, D., Hrvatin, M., Repolusk, P., Tiran, J. in Volk Bahun M., Analiza dostopnosti javnega potniškega prometa s prepoznavanjem glavnih vrzeli v njegovi ponudbi, Geografski inštitut Antona Melika, Ljubljana, 2020.
- 61 Stanovanje je tudi v predpisih na stanovanjskem področju opredeljeno kot skupina prostorov, namenjenih za trajno bivanje, ki so funkcionalna celota, praviloma z enim vhodom, ne glede na to, ali so prostori v stanovanjski stavbi ali drugi stavbi (4. člen Stanovanjskega zakona, Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11, 40/12 – ZUJF, 14/17 – odl. US, 27/17, 59/19, 189/20 – ZFRO in 90/21).
- 62 Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11, 40/12 – ZUJF, 14/17 – odl. US, 27/17, 59/19, 189/20 – ZFRO in 90/21.
- 63 Nacionalni stanovanjski program, Uradni list RS, št. 43/00.
- 64 Resolucija o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–2022, Uradni list RS, št. 92/15.
- 65 Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi potresov, št. 842-9/2012-73 – DGZR z dne 7. 6. 2018, Ministrstvo za obrambo, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, [URL: http://www.sos112.si/slo/tdocs/ogrozenost_potres.pdf], 25. 11. 2021.
- 66 Dolšek, M., Seizmični stresni test stavbnega fonda Republike Slovenije, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo in geodezijo, 2020.
- 67 Statistični urad Republike Slovenije, [URL: <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/8160>], 7. 3. 2022.
- 68 Statistični urad Republike Slovenije, [URL: <https://www.stat.si/obcine/sl/Theme/Index/Stanovanjalzgradnja>], 25. 11. 2021.
- 69 Poročilo o slovenskem trgu nepremičnin za leto 2020, Geodetska uprava Republike Slovenije, 2021, [URL: https://www.mvn.e-prostor.gov.si/fileadmin/user_upload/MVN/Dokumenti/Porocila/Letno_porocilo_zaleto_2020.pdf], 3. 3. 2022.
- 70 [URL: https://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/pdf/lp/LP_2020/Letno_porocilo2020_-_pop.pdf], 6. 12. 2021.
- 71 Evropski steber socialnih pravic, Slovenije 2000–2020, Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, 2021, [URL: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/ESSP/2021/ESSP_splet.pdf], 25. 11. 2021.
- 72 Na primer: Mežnar Š. in Petrovič T., Housing Policy in Slovenia – A Political Decision or Coincidence. Lex localis – Journal of Local Self-Government, 11/3, julij 2013.
- 73 Tako kot opomba 64.
- 74 Statistični urad Republike Slovenije, [URL: <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/8160>], 7. 3. 2022.
- 75 Statistični urad Republike Slovenije, [URL: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9849>], 25. 11. 2021.
- 76 Tako kot opomba 71.
- 77 Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO., 196/21-ZDOsk.
- 78 Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (Uradni list RS, št. 39/13).
- 79 Podatki Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, [URL: <https://www.gov.si/teme/domovi-za-starejse/>], 25. 11. 2021 in Skupnosti socialnih zavodov Slovenije [URL: <https://www.ssz-slo.si/splosno-o-posebnih-domovih/pregled-kapacitet-in-pokritost-institucionalnega-varstva-starejsih-in-posebnih-skupin-odraslih/>], 25. 11. 2021.
- 80 Analiza izvajanja pomoči na domu – analiza stanja v letu 2019, Končno poročilo, Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo, 2020, [URL: https://www.irssv.si/upload2/Analiza%20izvajanja%20PND%20za%20leto%202019_30.9.2020_pop2.pdf], 25. 11. 2021.
- 81 Tako kot opomba 70.
- 82 Podatki Skupnosti socialnih zavodov Slovenije, [URL: <https://www.ssz-slo.si/prosni/pregled-prosenj-in-prostih-mest/>], 7. 3. 2022.
- 83 Tako kot opomba 80.
- 84 Analiza organiziranosti in izvajanja oskrbe na področju oskrbovanih stanovanj, Končno poročilo, Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo, 2015, [URL: https://www.irssv.si/upload2/Analiza%20organiziranosti%20OS_koncno_30.11.2015.pdf], 25. 11. 2021.
- 85 Podatki Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo, [URL: https://www.irssv.si/upload2/seznam_OS_2020.pdf], 23. 2. 2022.
- 86 [URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0050&from=SL>], 25. 11. 2021.
- 87 Strategija dolgožive družbe, 2017, [URL: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDDSZ/Direktorat-za-starejse-in-deinstitucionalizacijo/strategije/Strategija-dolgozive-druzbe-2017.pdf>], 6. 12. 2021.
- 88 Uradni list RS, št. 94/10, 50/14 in 32/17.
- 89 Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21) določa, da je objekt v javni rabi objekt ali del objekta, katerega raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem, in sicer so to naslednji objekti v skladu s predpisom, ki ureja klasifikacijo vrst objektov CC-SI: nestanovanjska stavba, kot so gostinska stavba (skupina 121 po CC-SI), poslovna in upravska stavba (skupina 122 po CC-SI), trgovska stavba in stavba za storitvene dejavnosti (skupina 123 po CC-SI), stavba za promet in stavba za izvajanje komunikacij (skupina 124 po CC-SI), stavba splošnega družbenega pomena (skupina 126 po CC-SI), obredna stavba (razred 1272 po CC-SI) in druga nestanovanjska stavba, če je namenjena javni rabi (skupina 113 po CC-SI) in javna površina, kot so javna cesta, ulica, trg, tržnica, igrišče, parkirišče, pokopališče, park, zelenica, rekreacijska površina.
- 90 Uradni list RS, št. 30/18, 95/21 – ZIn-fv-A, št. 189/21-ZDU-1M.
- 91 Statistični urad Republike Slovenije, [URL: <https://www.stat.si/statweb/news/index/4916>], 6. 12. 2021.
- 92 Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM:2021:101:FIN#PP4Contents], 6. 12. 2021.
- 93 Tako kot opomba 92.
- 94 Primer takšnega sodelovanja predstavlja projekt Ministrstva za infrastrukturo Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi, [URL: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/multimodalna-mobilnost-oseb-z-razlicnimi-oviranostmi/>], 23. 3. 2022.
- 95 [URL: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MzI/Dokumenti/Strategija-razvoja-prometa-v-Republiki-Sloveniji-do-leta-2030.pdf>], 7. 1. 2022.
- 96 [URL: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-02/si_final_necp_main_sl_0.pdf], 7. 1. 2022.
- 97 [URL: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/DI/48354c7446/Nacrt-razvoja-sirokopasovnih-omrezij.pdf>], 7. 1. 2022.
- 98 [URL: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Voda/Odvajanje_ciscenje_komunalne_vode/]

op_odvajanje_ciscenje_komunal-
ne_vode_2020.docx], 23. 3. 2022.

99 Tako kot opomba 47.

100 28. 4. 2020 je bil kot odziv na epidemijo covida-19 sprejet Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 61/20, 152/20 – ZZUOP, 175/20 – ZIUOPDVE), ki v 33. členu določa dodatni 67.c člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021 (Uradni list RS, št. 75/19, 61/20 – ZDLGPE, 133/20 in 174/20 – ZIPRS2122), ki določa neuporabo 9.a in 9.č člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18,195/20 – odl. US) v letih 2020 in 2021, kar pomeni, da se državni program razvojnih politik in srednjeročna fiskalna strategija v letih 2020 in 2021 ne predložita vladi v sprejetje.

Bdimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si

